

OPINNÄYTETYÖ

Anna mulle ääni!

Käsikirjoittaja ja podcast-draama nuorisotyössä

Mayreth Wolff

Kulttuurituottaja YAMK

(60 op)

Arvioitavaksi jättämisaika

(12/2021)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kulttuurituottaja YAMK

Tekijät: Mayreth Wolff

Opinnäytetyön nimi: Anna mulle ääni! Käsikirjoittaja ja podcast- draama nuorisotyössä

Sivumäärä: 64 ja 9 liitesivua

Työn ohjaaja: Minna Hautio

Työn tilaaja: Wolfram Entertainment Oy

Tämä kulttuurituotannon opinnäytetyö on laadullinen kehittämistyö Wolfram Entertainment Oy:lle. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, voiko käsikirjoittaja tarjota nuorisotyönkentässä uutta näkökulmaa sen toimintaan podcast-draaman ja sen toteutuksen kautta. Opinnäytetyön lähtöolettamuksena oli, että käsikirjoittajalla on osaamista, jota voidaan hydyntää nuorisotyössä ja, että podcast-draama soveltuu nuorisotyön käyttöön niin kuin moni muukin taiteen osa-alue. Opinnäytteen taustalla oli Covid-19-pandemian aiheuttamat muutoksen yhteiskunnassa: Samaan aikaan kun nuorisotoimi paini nuorten syrjäytymisen ja eristäytyneisyyden ongelmien kanssa, käsikirjoittajat eivät työllistyneet. Tämän kehittämistyön tavoitteena oli lisätä käsikirjoittajien mahdollisuuksia työllistyä nuorisotyössä sekä luoda toimiva ja heti jalkautettava ohje podcast-draamatyöpajoista nuorisotyössä.

Tutkimuksen teoriaosuudessa esitettiin kirjallisuuteen vedoten nuorisotyön tarpeet sekä käsikirjoittajien työllistymisen haasteet, podcast- tuotannon perusteet, podcast-draaman sekä sen mahdollisuudet nuorisotyön kentässä. Opinnäytteen tutkimus oli laadullinen työelämän kehittämiseen tähtäävä tutkimus. Tutkimukseni kohdetta lähestyttiin kokeilukulttuurin, konstrukttiivisen tutkimuksen ja tapaustutkimuksen kautta. Toimenpiteinä olivat kokeilu, teemahaastattelu ja havainnointi. Opinnäytteen tutkimuksen toiminnallisessa osassa toteutettiin kokeilu nuorille suunnatuista podcast- draamatyöpajoista tarvittavan tutkimusaineiston saamiseksi. Nuorten kokemuksia työpajoista kartoitettiin työpajojen yhteydessä ryhmähaastatteluilla ja havainnoimalla. Tietopohjaa aiheesta syvennettiin teemahaastatteluna suoritetuilla asinatuntijahaastatteluilla. Haastatteluissa haastateltiin nuorisotyön ammattilaista sekä koulupsykologia.

Kokeilujen ja haastatteluista saatujen tulosten perusteella todettiin, että podcast- draaman tekotapaa voidaan onnistuneesti hyödyntää nuorisotyössä. Podcast-draaman avulla voitiin antaa ääni omille kokemuksille, kirjalliset harjoitteet antoivat sanat tunteille ja draama auttoi vaikeiden aiheiden käsittelyssä. Opinnäyte osoitti, että käsikirjoittaja on kirjallisuuden ammattilainen, jonka osaamista voidaan käyttää nuorisotyössä ja soveltavan taiteen menetelmissä. Podcast-draaman luomien mahdollisuuksien kautta voitiin käsitellä vaikeitakin tapahtumia ja peitettyjä tunteita. Opinnäytteen tuotoksena valmistettiin Wolfram Entertainment Oy:lle ohje podcast-draama työpajojen toteuttamiseen.

Asiasanat: nuorisotyö, käsikirjoittajat, podcast, draamamenetelmät, kirjoittaminen

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Master of Culture and Arts, Cultural Management

Author: Mayreth Wolff

Title: Give me a voice! Screenwriter and podcast drama in youth work

Number of Pages: 64 and 9 attachment pages

Supervisor: Minna Hautio

Commissioned by: Wolfram Entertainment Oy

This thesis in Cultural Management is a qualitative development work for Wolfram Entertainment Oy. The purpose of this thesis was to find out whether a screenwriter can offer a new perspective on its activities in the field of youth work through podcast drama and its implementation. The initial assumption of the thesis was that the screenwriter has skills that can be utilized in youth work and that podcast drama was suitable for use in youth work like many other areas of art. The thesis was based on the change in society caused by the Covid-19 pandemic: At the same time as youth work was struggling with the problems of exclusion and isolation of young people, screenwriters were not employed. The aim of this development work was to increase the opportunities for screenwriters to find employment in youth work and to create a functional and immediately implementable guide to podcast drama workshops in youth work.

The theoretical part of the study presented the needs of youth work and the challenges of screenwriters' employment, the basics of podcast production, podcast drama and its possibilities in the field of youth work. The research of the thesis was a qualitative research aimed at the development of working life. The subject of my research was approached through experimental culture, constructive research, and case study. The measures were an experiment, a thematic interview and an observation. In the functional part of the thesis research, an experiment was carried out in podcast drama workshops for young people in order to obtain the necessary research material. The young people's experiences of the workshops were mapped in connection with the workshops through group interviews and observations. The knowledge base on the topic was deepened through expert interviews conducted as a thematic interview. In the interviews, a youth work professional and school psychology were interviewed.

Based on the results of experiments and interviews, it was concluded that the podcast drama method can be successfully utilized in youth work. Podcast drama provided a voice for one's own experiences, written exercises gave words to emotions, and the drama helped with difficult topics. The thesis showed that screenwriter is a literary professional whose skills can be used in youth work and applied art methods. Through the opportunity created by the podcast drama, even difficult events and hidden emotions could be addressed. As a result of the thesis, a podcast drama instruction for Wolfram Entertainment Oy was prepared for the implementation of the workshops.

Keywords: youth work, screenwriters, podcast, drama, writing

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	KÄSIKIRJOITTAJAN ASEMA SUOMALAISESSA TAIDE- JA MEDIAKENTÄSSÄ.....	9
	2.1 Oma taustani	12
	2.2 Käsikirjoittaja nuorisotyössä.....	13
	2.3 Theama- nuoret	15
3	PODCAST	17
	3.1 Podcastin tuottaminen.....	19
	3.2 Podcast-draama	21
	3.3 Tarinankerronta.....	22
	3.4 Podcast-draama nuorisotyössä	24
4	TUTKIMUSKYSYMYS JA -MENETELMÄT	26
	4.1 Aineistonhankintamenetelmät	26
	4.2 Työpajakokeilu	29
	4.3 Työpajat	30
	4.4 Kokeiluhankkeen lopetus.....	34
5	ANALYSOINTI JA TUTKIMUSTULOKSET	37
	5.1 Aineiston analyysimenetelmät.....	37
	5.2 Aineiston analyysi.....	39
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET	48
	6.1 Käsikirjoittaja osana soveltavan taiteen kenttää	50

7 POHDINTA.....	55
LÄHTEET	58
LIITTEET.....	65
Liite 1. Podcast- draamateosten tekstit	65
Liite 2. Haastattelukysymykset, nuoriso-ohjaaja	67
Liite 3. Haastattelukysymykset, koulupsykologi	68
Liite 4. Yhteistyökirje Nokian Näyttelijäyhdistys ry:lle	69
Liite 5. Ensimmäinen työpaja	71
Liite 6. Toinen työpaja	72
Liite 7. Kolmas ja neljäs työpaja.....	73
Liite 8. Viimeinen työpaja	74
Liite 9. Käsikirja podcast- draamatyöpajan toteuttamiseen	75

1 JOHDANTO

Opinnäytteeni taustalla on tarve kartoittaa käsikirjoittajan ammattiosaamista uudesta näkökulmasta. Covid-19-pandemia rajoituksineen ja koko kulttuurikentän pysähtyneisyys pakotti katsomaan omaa taiteellista osaamista laajemmalla perspektiivillä kuin aikaisemmin. Työllistyminen on haasteellista ja alalla olevat työntekijät ja työnantajat eivät kohtaa. Opinnäytettä suunnitelllessani koin vahvasti, että käsikirjoittaja on kirjallisuuden ammattilainen, jonka osaamista ei hyödynnetä sen koko potentiaalissa. Oman kokemukseni mukaan nuorisotyö on osa-alue, joka jatkuvasti elää uusien virtauksien alla, sillä nuoret ovat aikansa lapsia. Koen vahvasti, että podcast-draamalla on mahdollisuus koskettaa tämän hetken nuoria. Tähän ammatilliseen kentän ja nuorisotyön välimaastoon sijoittuu opinnäytteeni tutkimus.

Tämän opinnäytetutkimuksen tavoitteena on tutkia, voidaanko podcast-draamaa käsikirjoittajan ammattitaitoa hyödyntää nuorisotyön kentässä. Tutkimuskysymykseni ovat:

- Voiko käsikirjoittaja tarjota nuorisotoimen kentässä uutta näkökulmaa toimintaan ja jos näin on, millaista se on?
- Voidaanko podcast- draamaa ja sen tekotapaa hyödyntää nuorisotyössä, ja jos näin on, millä tavoin tämä tulisi toteuttaa?

Lähtöolettamuksenani on, että käsikirjoittajalla on osaamista, jota voidaan hyödyntää nuorisotyössä ja, että podcast-draama soveltuu nuorisotyön käyttöön kuten niin moni muu taiteen osa-alue. Tämän opinnäytteen tavoitteena on saada opinnäytteen tilaajalle Wolfram Entertainment Oy:lle ohje podcast- draama työpajojen järjestämiseksi nuorisotyössä ja tätä kautta myös lisätä käsikirjoittajan mahdollisuuksia työllistyä nuorisotyössä.

Lähestyn opinnäytetyön tutkimukseni kohdetta kokeilukulttuurin, konstruktiiivisen tutkimuksen ja tapaustutkimuksen kautta. Toimenpiteeni ovat kokeilu, teemahaastattelu ja havainnointi. Oman poikkitaiteellisen taustani vuoksi koin kaikkein mielekkäimmäksi vaihtoehdoksi toimintakokeilun käynnistämisen tarpeellisen tiedon hankintaan. Päätin luoda kokeilun selvittääkseni käytännössä, kuinka käsikirjoittaja ja podcast-draama voidaan sovittaa nuorisotyön vaatimuksiin ja tarpeisiin. Tutkimastani aiheesta ei suoraan löytynyt tutkittua kirjallista materiaalia ja tapaustutkimuksen keinoin saatoin saada mahdollisimman kattavan kuvan nuorisotyön tarpeista ja kuinka draamalliseen audiotyöskentelyyn tähtäävä työpaja voi niihin vastata.

Luvussa kaksi esittelen oman taustani ja käsikirjoittajan työkenttää sekä käsikirjoittajien asemaa. Taideala ja käsikirjoittajien työllistyminen on noussut esiin koronakriisin ansiosta ehkä voimakkaammin kuin koskaan aikaisemmin. Alalla vallitsee tekijäpula (Parkkinen 2018) ja kuitenkin kokeneet käsikirjoittajat ovat vailla töitä ja nuoret alalle pyrkivät käsikirjoittajat eivät pääse urapolun alkuun (Lehti 2021). Samaan aikaan nuorisotoimi keskittyy nuorten syrjäytymisen estämisen ja eristäytyneisyydestä johtuvine ongelmien parissa (Allianssi 2019).

Kolmannessa luvussa esittelen podcast-tuotannon perusteita sekä sen ilmaisullisia mahdollisuuksia. Esittelen myös Podcast-draaman sen mahdollisuudet nuorisotyössä. Äänikirjojen suosio on kasvanut räjähdysmäisesti viime vuoden aikana. Kustannusyhdistyksen tilastojen mukaan myynti kasvoi peräti 122 prosenttia (Gustafsson, 2020). Tällä hetkellä kirjoja kuunnellaan siis valtava määrä ja puheeseen perustuvia podcasteja tehdään enemmän kuin koskaan (Radio-media 2020). Podcast levitysalustaa hyödyntävän taiteellisen materiaalin tuottaminen on kokenut uudistumista. Kun podcastien, verkkoradion ja äänikirjojen suosio jatkaa nousuaan, myös kuunnelmistaan tunnettu Yleisradion Radioteatteri on kokenut uudistumista viimeisien vuosien aikana (Niemi, 2017). Hyvin tuotettu podcast-draama liikkuu äänikirjan ja elokuvan välimaastossa, jossa parhaimmillaan äänimaailma on yhtä rikas ja vaikuttava kuin itse elokuvassa.

Luvussa kolme käsittelen myös kirjallisuuteen perustuen nuorisotyön tarpeita. Se, että podcast-kenttä tarvitsee uudistajia, on varmasti tarve sinällään, mutta tässä opinnäytteessäni kokeilen voiko audiodraaman, podcast-draaman, keinoin saavuttaa suurempaa yhteiskunnallista hyötyä nuoriso- ja mielenterveytytyössä. Covid-19-pandemia on ajanut yksilöt enemmän marginaaleihin ja eristyksiin kuin aiemmin. Vaikutukset nuoriin vaihtelevat riippuen perhetilanteesta ja käytettävissä olevista voimavaroista. Koulun tai opiskelun siirtyminen kotiin sekä harrastusten ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksien karsiminen ovat olleet nuorille isoja muutoksia. Monen nuoren elämään uudet Covid-19-rajoitukset toivat jo alkuvaiheessa lisää huolia tai pahensivat olemassa olevia ongelmia, selviää Demin, Allianssin, Väestöliiton, Pelastakaa Lasten ja Yeesin maaliskuun vaihteessa nuorille toteutetussa kyselyssä. (Allianssi 2020.)

Podcastien helpolla saatavuudella saatetaan tavoittaa henkilöitä, jotka muuten olisivat syrjäytymisvaarassa. Henkilökohtainen tarina voi muuttua universaaliksi ja terapeuttiseksi kokijalleen. Toimintakokeilun avulla on tarkoitus tutkia juuri näitä podcastin mahdollisuuksia, kun ammatillinen käsikirjoittaja avata kirjallisia ja ajatuksellisia lukkoja. Omakohtainen, todellisuuteen perustuva dramatisoitu tarina auttaa objektiiviseen asemaan asettumisen omiin tunteisiin ja kokemuksiin nähden.

Luvussa neljä esittelen käyttämäni tutkimusmenetelmät ja avaan kokeiluhankkeena toteutetun työpajojen vaiheet sekä sen synnyttämät kokemukset. Kokeiluhankkeen työpajoissa Nokian Näyttelijäyhdistyksen nuoret sekä Nokian Näyttelijäyhdistyksen taiteellinen johtaja Saija Viljanen osallistuvat työpajoihin. Nuorille suunnatun työpajan tavoitteena on kokeilla podcast-draaman tuotantorakenteen raameja ja draaman kirjoitusprosesseja nuorisotyössä ja saada kirjallisten harjoitteiden kautta yhdestä tai useammasta nuorten tuottamasta tekstistä dramatisoitu ja tuotettu podcast-draamanteos. Työpajojen aikana kokemuksia ja nuorten mielipiteitä kerätään havainnoimalla ja haastatteluilla. Lisätiedon saamiseksi toteutan kaksi asiantuntijahaastattelua. Asiantuntijoina haastattelen koulupsykologi Terhi Ala-Keturia ja nuoriso-ohjaajaa ja Nokian Näyttelijäyhdistyksen taiteellista johtajaa Saija Viljasta.

Luvussa viisi analysoin kokeilun ja haastattelun tulokset ja havainnot. Toimintakokeilun, haastattelujen ja kyselyiden tulosten analysoinnin pohjalta esittelen vastaukset tutkimuksen alussa esitettyihin kysymyksiin ja esittelen huomiot työpajakokeilusta ja siihen liittyvät parannus- ja muutosehdotukset. Luvussa kuusi kokoan yhteen tulokset ja kehittämisen kohteet. Omat pohdintani kokeilusta ja niistä oivalluksista, joita matkan varrella on tullut, esittelen luvussa seitsemän. Opinnäytteen kokeiluhankkeen ja haastattelujen tulosten pohjalta valmistan Wolfram Entertainment Oy:lle ohjeen podcast-draamatyöpajojen toteuttamiseen.

2 KÄSIKIRJOITTAJAN ASEMA SUOMALAISESSA TAIDE- JA MEDIAKENTÄSSÄ

Suomen televisiodraamaa tehdään enemmän kuin koskaan. Hyvistä käsikirjoittajista ja ideoista on pulaa. (Pyrhönen, 2020.) Tuotantobudjetit ovat nousseet, mutta tuotantoihin tullut lisärahoitus ei kuitenkaan ole kohdistunut käsikirjoittajien korvauksiin. Alan etujärjestöjen mukaan Suomi on televisiokäsikirjoittamisen halpatyömaa, vaikkakin käsikirjoittaja on avainasemassa puhuttaessa suomalaisen draaman tulevaisuudesta. (Vilkman 2021.) Käsikirjoittajan työn arvostus on edelleen heikko ja tuotantoyhtiöiden käsikirjoittajapulasta huolimatta käsikirjoittajien on vaikea työllistyä omalla kentällään. Covid19-kriisi sulkuineen osoitti, kuinka haavoittuva taidekenttä on. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021,9.) Henkilökohtaisella tasolla se osoitti myös sen, kuinka kapeakatseisesti olen tarkastellut omaa kirjallista alaani ja osaamiseni soveltamista laajemmalle kentälle. Oma kokemukseni käsikirjoittamisesta on, että käsikirjoituksen luominen on tapa ilmaista itseä ja kertoa juuri niitä tarinoita, joita kokee tarpeelliseksi kertoa. Tämän kaltainen ajattelu asettaa taiteilijan ja hänen työnsä erityiseen tilaan, jota ei voi verrata toisiin ammatteihin (Hirvi-Ijäs, Kautio, Kurlin, Rensujeff & Sokka 2020,11).

Perinteisesti käsikirjoittaja työllistyy teatterin ja median palveluksessa. Käsikirjoittaja luo osaamisellaan sisältöä niin teatterille, elokuvalle, televisiolle, virtual reality-palveluille, peliteollisuudelle sekä mainosalalle. Tuotannon suuruudesta riippuen käsikirjoittaja voi olla koko käsikirjoituksen luojana tai toimia osana laajempaa kirjoittajakuntaa, jota kutsutaan kirjoittajahuoneeksi, ”writers room.” (Hellerman 2019). Kirjoitustyöt jakautuvat dialogin kirjoittamisesta kohtausten kirjoittamiseen ja juonelliseen suunnitteluun. Kirjoitushuonetta johtaa tuotannon pääkäsikirjoittaja.

Kun puhutaan käsikirjoittajista tai taiteilijoista yleensä, työn ja tulon suhde ei kuitenkaan ole aivan selvä. Taiteellisen työn tekemisessä on aina tietty alkuinvestointi ja jatkuva ylläpito, jota tehdään niin sanotulla omalla riskillä. Taiteen tekemisen ytimessä on oman taiteellisen osaamisen ja tulosten kehittäminen, jolle on saatava rahoitusta. (Hirvi-Ijäs ym. 2020,6.) Kirsi Reinolan ja Nina Maskulinin (Reinola, Maskulin 2020,16) Action!-hankkeen tasa-arvon toteutumisesta av-alalla, kyselyraportista selviää, että käsikirjoittajien työllistymisen esteet liittyvät usein alan työkuultuuriin tai siinä tapahtuvaan syrjintään, verkostojen tai rahoituksen puutteeseen. Käsikirjoittajalla saattaa olla vuosienkin kokemus, mutta silti työllistyminen on hankalaa.

Elokuva-alalla, kuten muillakin taidealoilla, riittämätön tulotaso ja työkentän pirstaleisuus ohjaavat muun työn tekemiseen. Muuta työtä koulutusta vastaavan työn rinnalla tekee, joka viides. (Oksanen-Särelä, Kurlin Niiniaho 2020,34.) Vapaista työpaikoista ei käytännössä ilmoiteta ollenkaan ja käsikirjoittajan avoimiin hakemuksiin ei vastata (Reinola, Maskulin 2020, 10). Henkilökohtaiset suhdeverkot ovat oleellisen tärkeitä työllistymiseen käsikirjoittajana audiovisuaalisella alalla. Yli 60 % av-alan ammattilaisista elokuva-, televisio- ja mainosalalla on työllistynyt omien henkilökohtaisten suhteittensa ansiosta. Niinpä myös verkostojen puuttuminen tai rapautuminen johtaa työttömyyteen. (Oksanen-Särelä, Kurlin Niiniaho 2020,44.) Käsikirjoittajana toimiminen ei ole vakaan toimeentulon aluetta ja pidemmät työttömyysjaksot ovat käsikirjoittajille ja ohjaajille tavanomaisempia kuin muille alalla toimiville (Oksanen-Särelä, Kurlin Niiniaho 2020,66). Työttömyysjaksoja on varmasti jokainen käsikirjoittaja kokenut jossain uransa vaiheessa, mutta Covid19- kriisin mukanaan tuomaa totaalista alan pysähtyneisyyttä ei todennäköisesti kukaan ole kokenut aikaisemmin.

Käsikirjoittajien työllistyminen pelkästään elokuva- alalla on haasteellista. Elokuva ja tv-alan tutkinnon suorittaneet työllistyvät lähinnä television ja elokuvan kentälle, ja moni työskentelee useammalle toimeksiantajalle samanaikaisesti (Oksanen-Särelä & Kurlin Niiniaho 2020,22). Verkostot ja niiden kautta tapahtuva työllistyminen on oman kokemukseni mukaan avainasemassa av- alalla työllistymiseen. Cuporen Suomen elokuvasäätiön aloitteesta teettämän av-alalle valmistuvien työllistymisestä kertovan raportin mukaan elokuva-alan työkenttä on pirstaleinen eikä siten työllistymisen kannalta eroa muista taidealoista. Suurin osa toimii freelancereina tai oman yrityksensä kautta. Vakainaista työsuhdetta on harvoin tarjolla ja työ on pirstaleista ja seuraavan työn saanti aina epävarmaa. Joka kolmas alalla oleva on kohdannut yli kolme kuukautta kestäviä työttömyysjaksoja, yleisimmin käsikirjoittajat ja ohjaajat sekä yli 40-vuotiaat naiset. Työttömyys on naisilla jonkin verran yleisempää kuin miehillä. (Oksanen-Särelä & Kurlin Niiniaho 2020,6). ”Ilmeistä on, että meillä Suomessa on osapuolten välillä kohtaantongelma; työnantaja ja työntekijä eivät vaan kohta.” toteaa Timo Lehti käsikirjoittajien työllistymistä edistävässä Hack the script hankkeessa (Lehti 2021). Ei ole olemassa jotain tyypillistä käsikirjoittajaa, vaan ammattikunta koostuu hyvin erilaisista persoonista ja tavoista työskennellä ja tuottaa tekstiä. Käsikirjoittaja voi olla freelancer, kuukausipalkkainen sarjakirjoittaja tai pääkäsikirjoittaja, apurahalla tai apurahatta kirjoittava, yksin tai työparin kanssa työskentelevä kirjoittaja.

Luovan alan ammattilaisena ajatukset ovat usein tulevaisuudessa ja sen epävarmoissa tunnelmissa, mutta siellä ovat myös kaikki ne tutkimattomat mahdollisuudet. Sitran megatrendien mukaan ilmasto lämpenee, äärimmäiset sääolot yleistyvät, luonnon moninaisuus vähenee, luonnonvaroja ylikulutetaan ja jätteiden määrä kasvaa (Dufa 2020,16). Henkilökohtaisella tasolla uhkana on töiden loppuminen, apurahan saamatta jääminen sekä tuotantojen epävarmuudesta johtuva tulevaisuuden suunnittelun mahdottomuus. Pohtiessani käsikirjoittajan mahdollisuuksia työllistyä perinteisen media- tai teatterituotannon ulkopuolella, vie se ajatukset vaihtoehtoisille poluille. Kirjallinen osaamiseni ja sitä kautta taiteellinen identiteettini liittyy vahvasti tuotantopainotteiseen ajatteluun, mutta Sitran mukaan mahdollisten toisenlaisten tulevaisuuksien kuvittelu voi lievittää uhkakuvien luomaa ahdistusta ja lisätä ymmärrystä omista vaikutusmahdollisuuksistamme (Dufva, Grabtchak, Ikäheimo, Lähdemäki-Pekkinen & Poussa 202,8). Ennen Covid-19-kriisiä en ollut joutunut tarkastelemaan taiteellista osaamistani laaja-alaisemmin. Kulttuurikentän lähes täydellinen sulkeutuminen mahdollisti oman osaamisen kartoittamisen kulttuurituottajan silmin ja kuinka taiteellista osaamista voidaan hyödyntää taiteen soveltavassa kentässä.

Covid-19-epidemia ja sen myötä asetetut kokoontumis- ja liikkumisrajoitukset ovat olleet taide- ja kulttuurialalle raskaita. Työtilaisuudet vähenivät tai peruuntuivat kokonaan ja siten taiteilijoiden toimeentulo murentui ja toi taloudellista epävarmuutta. Taiteen tekeminen vaikeutui lähes kaikilla taiteen aloilla, mutta kohdistui erityisen voimakkaasti esittävien taiteiden ja musiikin aloille. Pandemia toi mukanaan alalle epävarmuutta ja stressiä, jotka osaltaan alensivat taiteilijoiden toimintakykyä. (Ruusuvirta, Lahtinen, Rensujeff & Kurlin Niiniaho 2021,125.)

Taiteen edistämiskeskus raportoi 2021 julkaistun Cuporen Taiteen ja kulttuurin barometrin mukaan, että ammattitaiteilijoilla ja kunnilla on halu lisätä keskinäistä yhteistyötä. Taiteilijat toivovat kunnilta ammattinsa arvostamista ja paikallisten toimijoiden näkyvyyden lisäämistä sekä taiteen tekemisen mahdollistavaa rahoitusta. Lisäksi 67 prosenttia taiteilijoista ilmoitti tekevänsä mielellään yhteistyötä kunnan kulttuuritoimen kanssa ja hyödyntävänsä taiteellista ammattitaitoaan kunnan palveluksessa ja kehittämisessä. (Taite 2021). Oma kokemukseni tutkimustulosten kanssa on täysin yhtenevä. Haasteena on löytää yhteys taiteen tekijän ja kunnan palveluiden kehittämisen välille.

2.1 Oma taustani

Olen ammatiltani käsikirjoittaja, konseptisuunnittelija ja tuottaja. Koulutuspohjani on monitaitteellinen: pukusuunnittelijan tutkinnosta näyttelijään, siitä käsikirjoittajaan ja lopulta kulttuuri-tuottajaan. Opiskelin miimiikkaa London Mime Centressä 1996 mutta näyttelijän pohjankoulutuksen olen saanut teatteri Pesän ns. mustan tai tyhjän tilan pedagogiikasta, joka perustuu grotowskylaiseen perinteeseen. Grotowskilainen teatteri on niin sanottu ”köyhä teatteri”, jolla viitataan pelkistämiseen ja tinkimättömyyteen. Näyttelijälle ei tarjota tekniikoita vaan hänestä karsitaan kaikki luovan ilmaisun estävät tavat ja tekniikat (Grotowski 1989,7). Mieleenpainuvimmat kokemukset tältä ajalta ovat kiertävässä teatterissa toimiminen ja katuteatteriesitykset Santarcangelon katuteatterifestivaaleilla. Kokemukseni nuorten kanssa toimisesta ovat juuri teatterissa työskentelyn ajalta, jolloin vastuullani oli nuorten teatterilaisten ilmaisullinen ja fyysinen ohjaaminen. Fyysistä ilmaisua olen opettanut myös Suomen animaatiokoulun nuorille animaattoriopiskelijoille.

Opiskelin käsikirjoittamista Yleisradion ammattiopisto Radio- ja televisioinstituutissa vuosittu-hannen vaihteessa, jolloin kirjoitin ensimmäiset lyhytelokuvani: ”Unohdettu 1997”, ”Metsäkukkia 1999”, ja ”Kosketus 2001”. Nämä lyhytelokuvat on kuvattu vielä niin sanottuna filmi-aikana eli 16 mm filmille, ja käsikirjoituksen tekijän lisäksi toimin teoksissa myös näyttelijänä. Ammatillisen käsikirjoittajan urani aloitin Yleisradiossa Olli Tolan vetämissä Draama+ ja Draama-2001-hankkeissa, jolloin työskentelin osana ennakkosuunnittelussa olevien tv-sarjojen ja päivittäisdraaman käsikirjoitustiimiä. Ensimmäiset tehtävät käsikirjoitushuoneessa olivat aiheiden taustatutkimus sekä pääkäsikirjoittajan ohjeistuksen mukaisten juonilinjojen kehittälytyö. Kokemuksen karttuessa käsikirjoitukselliset vastualueet kasvoivat henkilögallerian luomiseen, sarjojen konseptointiin ja lopulta itsenäiseen pääkäsikirjoittajan työhön. Viimeiset 18 vuotta olen toiminut käsikirjoittajana, konseptioijana, markkinointisuunnittelijana, tuottajana ja showrunnerina. Olen käsikirjoitusmaailman ns. ”hired gun” ja kirjoitan suomeksi, englanniksi ja ruotsiksi tv-draamaa, lyhytelokuvia, mainoksia, animaatiota ja musiikkivideoita. Olen myös tehnyt draamasarjojen konseptien kehitystyötä ja projektien sisällöllistä linjanvetoa. Olen luonut pitsch-paketteja niin tv-draamasarjoista kuin kuunnelmista ja dokumenteista, sekä vienyt niitä eteenpäin tilaajille ja rahoittajille. Käsikirjoittamani teokset ovat saavuttaneet 30 kansainvälistä palkintoa. Ensimmäinen tunnustus käsikirjoituksesta oli hopeinen sija Euroopan Pro-maxBDA- kilpailussa työllä ”Historian rakkaustarina 2007”, mutta vasta käsikirjoittamani työt

”Thundeheart 2013”, ”Paradise 2014”, ja ”Instant Summer 2020” toivat minulle arvostetun kultaisen PromaxBDA Global Excellence -palkinnon. Tärkein kotimainen tunnustus on Kourapalkinto vuonna 2018, Vuoden sivistysteko, Kirjojen Suomi-kampanjan tiimissä, jossa kirjoitin muun muassa palkitut lyhyttarinat ”The End 2016” ja ”Love 2016”.

Taidekentän totaalinen pysähtyneisyys pandemiarajoitusten aikana johti omalla kohdallani oman taiteellisen osaamisen kartoittamiseen ja pohdintaan kulttuurituottajan silmin niistä käsikirjoittajan mahdollisuuksista, joita en ole vielä ottanut huomioon. Tarkastelun tarkoituksena oli löytää uusia ulottuvuuksia hyödyntää taiteellista osaamista laajemmalla kentällä kuin sillä tavanomaisella mediaan liittyvällä osa- alueella. Omaa ammatillista osaamistani tarkastelin niin itseni kuin ammattikuntani kautta. Pyrkimykseni oli hahmottaa tulevaisuuden työskentelymahdollisuuksia ja sitä, kuinka valjastaa taiteellinen osaaminen laajemmaksi, myös yhteiskuntaa hyödyntäväksi kokonaisuudeksi.

2.2 Käsikirjoittaja nuorisotyössä

Taiteella on yhteiskunnassa monta merkitystä ja taiteilija voi toimia kulttuurin edistäjänä monella yhteiskunnan saralla. Taiteilija Teemu Mäki kiteyttää esseeteoksessaan Taiteen tehtävä, taiteelle neljä päätehtävää: Nautinto, keskustelu, viisauden tavoittelu ja tunne-elämän kehittäminen (Mäki 2018, 3). Tunne- elämän kehittämisen osa- alueelle osuvat myös vahvasti käsikirjoittajan mahdollisuudet edesauttaa osaamisellaan nuorisotyön tehtäviä. Nuorten mahdollisuuksia taiteelliseen toimintaan kannattaa yhteiskunnassa lisätä, sillä taide vahvistaa nuorten yhteiskunnallista osallisuutta, sen avulla voidaan avata uusia ja arvaamattomia näkymiä ihmisyyteen ja maailmaan. Yhdessä tekeminen ja oppiminen vahvistavat nuorten yhteisöllisiä taitoja ja laajentavat heidän ystäväpiiriään. (Siivonen, Katriina & Kotilainen, Sirkku & Suoninen, Annika 2011, 243.) Käsikirjoittaja, jolla on kokemusta esimerkiksi ryhmäkirjoittamisen prosesseista, on osaamisensa kautta oiva henkilö ohjaamaan nuoria ryhmässä tapahtuvasta luomisesta.

Nuorisotyö on kohtaamista ja yhdessä tekemistä. Nuorisotyön tärkeimpänä lähtökohtana pidetään sosialisatiotehtävää, jolla ohjataan ja opastetaan nuoria yhteiskunnan täysivaltaisiksi jäseniksi. Toinen tarkoitus kiinnittyy kasvatukseen ja kasvun tukemiseen, personalisaatioon, jolla tarkoitetaan nuoren ohjaamista kehittymisessä omaksi itsekseen. (Mehtonen 2014,48.) Oman näkemykseni mukaan jokaisella nuorella tulisi olla mahdollisuus saavuttaa paikkansa yhteiskunnan jäsenenä ja tulla kohdatuksi juuri sellaisena yksilönä kuin hän itse on ja kokea, että hänen elämänsä on merkityksellistä.

Nuorisotyö edistää toiminnassaan nuorten hyvinvointia ja siksi nuorisotyöllä on erityisasema nuoren kasvun tukemisessa (Finlex 2016). Koko nuorisotyön perusta rakentuu kahden asian varaan: nuorten vapaaehtoiseen läsnäoloon ja työntekijän taitoon ja ymmärrykseen kohdata nuori ja hänen elämänsä kokonaisvaltaisesti (Allianssi 2021). Suomen nuorisoalan kattojärjestön, Allianssin, eettisten ohjeiden mukaan nuorisotyöntekijän tulee toimia tasapuolisesti, oikeudenmukaisesti ja erilaisuutta kunnioittaen, sillä ilman hyvinvoivia nuoria ei yhteiskunnallamme ole yhteisille asioille hoitajia tai veroille maksajia (Allianssi 2012). Nuori tulee kohdata tasa-arvoisesti, yhdenvertaisesti ja sellaisena kuin hän on ja millaiseksi hän haluaa tulla (Mehtonen 2014, 49).

Taide ja kulttuurilla on erityinen yhteys ihmisen hyvinvointiin tuomalla uusia elämyksiä, jotka rikastuttavat aisteja (Ahola, Hiltunen, Huhmarniemi, Kuusela, Koivula, Kolari, Linnamaa, Riikonen & Rissanen 2010,8). Nuorisotyössä taidelähtöisiä menetelmiä on käytetty menestyksellä jo pitkään. Käsikirjoittaja ja podcast-draamatyöpajat jatkavat taidepainotteisten työpajojen tarjontaa nuorisotyössä. Podcast-draama koskettaa nuoria juuri siinä kentässä, joka on heille sosiaalisen median kautta muutenkin tuttu. Se houkuttelee kokeiluun ja on taidemuotona kiinnostava ja tarjoaa tarpeeksi vapauksia ilmaisussa. Podcast-draaman työpajan mahdollisuudet eivät rajoitu pelkästään johonkin taiteen osa-alueeseen vaan kattaa monen monta taiteen alaa. Taide- ja kulttuuritoiminnoilla voidaan ehkäistä nuorten syrjäytymistä ja edistää sosiaalisia muutoksia (Ahola ym. 2010, 9).

Koko nuorisotoiminnan ytimen muodostavat nuoret itse. Kun nuoret otetaan mukaan toiminnan suunnitteluun ja toiminta perustuu nuorten omiin toiveisiin ja tarpeisiin, kokevat he myös koko projektin omakseen (Ahola ym. 2010, 18). Taiteellisilla menetelmillä on kuitenkin oltava tietyt päämäärät ja tavoitteet, jotka on jo suunnitteluvaiheessa tarkasti rajattu. Soveltavan taiteen menetelmät nuorisotyössä pitävät sisällään niin pedagogiset kuin taiteellisetkin tarpeet. Nuoriso-ohjaaja vastaa pedagogisten tavoitteiden toteutumisesta, kun taas taiteilijan vastuulla on taiteen toteuttaminen. Vaikka nuoret ovat toiminnassa aktiivisia ja heitä kuunnellaan, saa myös nuorilta vaatia panostusta työskentelyn laadukkuuteen projektissa, johon he ovat sitoutuneet. (Kokko, Pohjanmäki, Vasara & Välisalo 2015, 22–24.)

Nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen vaatii monia keinoja tavoitteen saavuttamiseksi. Laadukas toiminta tukee nuoren kasvua ja kehitystä. Ongelmanratkaisusta tulee yhteisössä itseoh-

jautuvampaa ja toisen kohtaaminen edesauttaa vuorovaikutussuhteiden kehittämisessä. Yhdessä syntyneitä tuotoksia voidaan käyttää hyväksi ja muodostunut oma kulttuuri sitoo ja luo yhteishenkeä monella tapaa. (Kluukeri 2014, 32.)

Tutkimuksissa on havaittu osallistavan ja yhteisöllinen taidetoiminnan lisäävän sosiaalista vuorovaikutusta ja luottamusta (Sitra 2017). Soveltava taide edistää asioiden sanallista käsittelyä ja vahvistaa luottamusta ohjaajien ja nuorten välillä (Sorri, Alho, Kortemäki & Koski 2020,40). Toiminta tarjoaa osallistujilleen mahdollisuuden tulla kuulluiksi ja nähdyiksi. Yhteisöllinen taidetoiminta voi auttaa: 1. Vähentämään yksinäisyyttä ja sosiaalista eristyneisyyttä. 2. Tukea nuorten kykyä rakentaa positiivisia sosiaalisia suhteita. 3. Rohkaista nuoria osallistumaan tiiviimmin yhteisölliseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan. Juuri osallistavassa taiteessa taideteos ja taidekokemus syntyvät taiteilijoiden ja osallistujien yhteisessä toiminnassa ja pienikin yleisö voi olla yhteiskunnallisesti merkittävä. (Mäki 2018, 369.)

Nuorten tavoittaminen sekä taidepainotteisten työpajojen järjestäminen nuorten kasvun tukemiseksi onnistuu parhaiten hyvässä verkostossa. Yhteistyössä voivat esimerkiksi kunnissa olla nuorisotyö, sosiaalityö, koulutoimi ja kulttuuripalvelut. Lisäksi yhteistyötahoja voivat olla tapahtumajärjestäjät, yhdistykset ja yksittäiset taiteilijat. (Ahola ym.2010,19.) Ulkopuolinen taiteilija tuntee taiteenalansa menetelmät ja osaa myös toiminnassaan hyödyntää tietoaan nuorten ohjaamisessa, jolloin nuorten kanssa työskentelevä luottohenkilö voi keskittyä kuuntelemaan ja näkemään sitä mitä taide nuorissa herättää (Sorri, ym. 2020,40). Ammattiin koulutettu käsikirjoittaja ja podcast- draaman tekoprosessi voivat antaa nuorille mahdollisuuden osallistavan taiteen toimintaan. Podcast-draaman tekeminen voi jo muotonsa takia puhutella nuoria, sillä podcastit ovat yleensäkin nuorten suosiossa ja uusia jaksoja löydetään lisää sosiaalisen median kautta (Radiomedia 2020). Käsikirjoittaja pystyy ammattitaidollaan ohjaamaan nuoria toteuttamaan heidän draamalähtöiset tarinansa ja tukemaan heitä taidetoiminnassa.

2.3 Theama- nuoret

Covid-19-kriisin aikana nuorille suuntautuneet toiminnot olivat jäissä. Oma tavoitteeni oli opinnäytettä suunnitellessani, löytää yhteistyökumppani kokeilemaan käytännössä, kuinka käsikirjoittajan ammattitaitoa voitaisiin hyödyntää nuorisotyössä. Itselläni ei ollut suoria kontakteja nuorisotyön kenttään. Apuun tuli kuitenkin kulttuurituottajien verkosto, josta löytyi itselleni entuudestaan tuntematon kontakti. Nokian Näyttelijäyhdistyksen taiteellinen johtaja sekä nuo-

riso-ohjaaja Saija Viljanen kiinnostui verkostossa huhuilemani kyselyyn ja pyysi opinnäyttees-täni lisätietoja. Nokian näyttelijäyhdistys on 1978 perustettu kulttuuriyhdistys, jonka toimialu- eena on teatteri sen monissa eri muodoissa. Nokian näyttelijäyhdistyksellä on kaksi eri näyttä- mää, teatterikuoro ja se tarjoaa teatteritoiminnan lisäksi jäsenilleen erilaisia tapahtumien ja te- atterin tekemiseen liittyvää koulutusta. (NNY 2021.) Viljanen kertoi, että Nokian näyttelijäyh- distyksellä on aktiivinen nuorisoteatteri, Theama, mutta jonka toiminta oli täysin pysähdyksissä Covid-19-rajoitusten takia.

Theama-nuorten joukko oli Viljasen sanojen mukaan ”kuin tuuliajolla”, kun kokoontumisia ei voinut järjestää. Nuoria oli alkanut myös putoamaan pois elämänmuutosten johdosta. Ainoas- taan ydinporukka oli jäljellä. Tähän kohtaan tuli siis ehdottamani kokeiluhanke podcast- työ- pajasta. Draamallisen koulutuksen järjestäminen Theaman nuorille mahdollisti Nokian Näytte- lijäyhdistykselle hedelmällisen kokeilukentän podcast-draaman käytöstä nuorten kanssa sekä mahdollisuuden tehdä taidetta kaikista rajoituksista huolimatta. Nokian Näyttelijäyhdistyksen ja minun tarpeet kohtasivat. Viljanen suostui esittelemään yhteistyöpyyntöni Nokian Näytteli- jäyhdistyksen hallitukselle, joka hyväksyi osallistumisen opinnäytteen työpajakokeiluun.

3 PODCAST

Yksinkertaisuudessaan podcast on verkossa julkaistua äänitallennetta ja se sekoitetaan helposti radiolähetysksiin. Alun perin podcastilla tarkoitettiin blogimaista, säännöllisesti ilmestyvää äänitiedostojen sarjaa, joita kuulija saattoi ladata itselleen kuunteluun esimerkiksi Sound cloudista tai Spotifysta (Kortesuo 2019, 146). Podcast-teos ladataan verkkoon, josta kuulijat voivat ladata ne omaan laitteeseensa tai kuunnella suoraan esityssivustolta parhaaksi katsomaan ajankohdassa.

Podcasteilla ei siis ole mitään tiettyä lähetysaikaa, vaan kuulija valitsee itse podcast-syötteen saatuaan, milloin ja missä hän haluaa ohjelman kuunnella. Myös radiolähetyskiä tuotetaan nykyään podcast-alustalle sopivaan muotoon. Esimerkiksi Yle Areenasta ja Suplasta voi kuunnella radio-ohjelmia jälkikäteen, joten podcastien ja radio-ohjelmien raja on hämärtynyt entisestään. (Kortesuo 2019, 19). Kuunteluun voi podcasteja tilata esimerkiksi Spotifysta tai iTunesista. Ohjelmatarjonta on laajaa ja aiheesta kuin aiheesta löytyy jonkinlainen podcast. Usein podcastit ovat haastatteluja tai paneelikeskusteluja jonkin tietyn aiheen tiimoilta. Kotimaisia Podcasteja löytää mm. kotimaisten mediatalojen verkkopalveluista kuten Yle Areena tai Nelonen media Supla-palvelusta.

Audion suosio on vahvaa Suomessa ja korona- kriisin tuomat poikkeusolot ovat lisänneet sitä entisestään. RadioMedian tutkimuksen mukaan radion lisäksi Suomessa kuunnellaan yhä enenevässä määrin podcasteja. Alle 30-vuotiasta jopa 99 % tuntee podcastit ja niiden tavoitavuus on laajempaa kuin aikaisemmin. 15–64-vuotiaista yli 20 % kuuntelee podcasteja viikoittain. Podcastien aihepiiri on laaja siivouksesta kulttuurikeskusteluun ja sijoittamisesta murhamysteereihin ja kaikkea sitä väliltä. Sisältö on podcastien valinnassa kuitenkin tärkein seikka. Radiomedian tutkimuksen mukaan kuunneltavia ohjelmia ei valita kuuluisan henkilön tai niissä käytetyn musiikin mukaan vaan tärkein, kuulijaa kiinnostaa seikka on juuri sisältö. Podcasteja valittaessa sisällön tärkeys, löydettävyyys, viihdyttävyyys, huumori ja uusien asioiden oppiminen nousivat tärkeimmiksi seikoiksi valintaan (RadioMedia 2021). Suosituimmat podcastit vuonna 2020 olivat radio-ohjelmia, käsittelivät seksiä tai pohjautuivat täysin hostiin eli podcastin juontajaan (Radiomedia 2020).

Podcasteista on tullut arjen osa. Niitä kuunnellaan matkalla töihin, siivotessa tai esimerkiksi äänikirjan tapaan ennen nukahtamista. Podcast on yksinkertainen ja helppo tapa saada äänensä

ja mielipiteensä kuuluviin suurelle joukolla ja toisaalta jakaa informaatiota, jopa hyvin marginaaliselle ryhmälle. Yksinkertaisesta mediamuodosta voidaan siis saada paljon yhteiskunnallista hyötyä, jos vain riittää ihmisiä vetämään ja toteuttamaan näitä hankkeita. Podcastien uskolliset ja sitoutuneet kuuntelijat ovat keskimäärin nuorempia kuin perinteisen radion kuuntelijat ja ovat keskimäärin korkeammin koulutettuja. Podcast median suosii niin sanottua pitkää kerrontaa, kun kerronta muussa mediassa lyhenee entisestään. Podcasteja kuunnellaan enimmäkseen kuulokkeiden kautta ja siksi myös podcast-yleisö on sitoutuneempaa pidempään kerrontaan. (Green 2015, 6.) RadioMedia selvitti vuonna 2018 podcastien kuuntelua ja silloin kuukausittain podcasteja kuunteli miljoona suomalaista (Radiomedia 2018). Podcastien ja äänikirjojen kuuntelu on nostanut jatkuvasti suosiotaan ja kuulijakunta laajenee alati. Podcastien kulutus ja tuotanto yleistyivät Suomessa vuosina 2018–2019 (Kortesuo 2019, 146) ja Covid-19-kriisi sulkuineen nosti podcastien ja äänikirjojen kuuntelun huippuunsa (Rinta-Tassi 2020).

Kestävä kehitys ja sen merkitys korostuu tulevaisuudessa yhä enemmän. Globaali vastuullisuus, ilmastonmuutos, kulttuurien erilaisuus, sosiaalinen eriarvoistuminen ovat seikkoja, joita tulee painokkaasti ottaa huomioon tulevaisuutta suunnitellessa. Yhteiskuntaa, työelämää, koulutusta tulee kehittää kestävään suuntaan. (Melén-Paaso 2008, 4.) Nuorille on yhä enenevässä määrin tärkeää ajatella arkeaan kestävän kehityksen näkökulmasta. He ovat valveutuneita ja ottavat valinnoissaan huomioon ympäristönsä ja vastuullisen toiminnan. (Raus 2019, 40.) Podcast ja podcast-draama ovat omalla tavallaan kestävän kehityksen tuotteita, vaikka jakelualustat ja kuuntelulaitteet tarvitsevat toimiakseen sähköä. Podcast-draaman tuottaminen on halvempaa kuin visuaalisen tarinaan, esimerkiksi elokuvien, tuottaminen. Oli kyseessä sitten seikkailu avaruudessa tai Amazonin viidakossa, tarinan tuottamiseen ja toteuttamiseen ei tarvita suuria tuotantoyhtiöitä, aikaa vieviä tuotantoja tai kalliita materiaalikuluja, ei lavastusta, puvustusta tai tuotannon jälkeistä jätettä. Podcast-draamatuotanto on helppo tuottaa ja helppo jakaa verkossa, ja se on kaikkien saavutettavissa ajasta ja paikasta riippumatta. Äänitallenteen luomiseksi ei välttämättä tarvitse edes poistua omasta kodistaan, ja työskentely reaaliajassa yli maajojen on mahdollista.

Podcastien kentässä Podcast-draama on perinteiseen kuunnelmaan verrattava tuote ja sen sisältö on täysin käsikirjoitettua ja esitettyä. Vaikka podcast-draama on taidemuotona varsin uusi, on se jo vakiinnuttanut paikkansa foorumina kertoa merkittäviä tarinoita. Mikään genre ei ole mahdoton ja uudet lajityyppiyhdistelmät ja kerrontahybridit kehittyvät ja kukoistavat

podcast- maailmassa. Elokuvan ja audiokirjan välimaastossa kehittyvän Podcast- draaman tuottamisen helppous ja yksinkertaisuus mahdollistaa taiteellisen kehityksen ja uudet kombinaatiot. Tuottamisen ja jakamisen yksinkertaisuus on nostanut podcast- draaman myös erityiseen asemaan, kun tarkastellaan sen tuotantoa kestäväen kehityksen näkökulmasta.

3.1 Podcastin tuottaminen

Podcastien tekemisestä ja julkaisemisesta on saatavilla verkossa paljon tietoa. Periaatteessa riittää, että liittää MP3- tiedoston internetsivulleen ja upottaa se sitten erilaisten palveluiden, esimerkiksi SoundCloud ja Anchor, kautta jakoon. Palvelun tarjoaja luo ohjelmalle RSS- syötteen, jota tilaamalla kuulijat saavat tiedon heti, kun tekijä julkaisee jotain uutta. RSS-syöte välittää siis verkkosivuilla tapahtuvaa usein päivittyvää sisältöä. RSS-lyhenne tulee sanoista Really Simple Syndication tai Rich Site Summary. (Oikeusasiamies.fi 2021.) Kirjoittaja ja markkinoinnin ammattilainen Jukka Aalho kiteyttää verkkosivuillaan RSS-syötteen olevan podcastin ”sykkivä keskus”, joka kannattaa omistaa. Esimerkiksi SoundCloud tai Anchor tarjoavat valmiin RSS-syötteen, mutta jos palvelun tarjoaja tekee muutoksia, nostaa hintojaan tai lopettaa toimintana, heiltä saatu RSS-syöte ja sitä kautta sen alla olevat podcastit voivat hävitä ”digitaaliseen taivaaseen”. (Aalho 2017.)

Kun aloittaa omaa podcastia, kannattaa ensimmäisenä huolehtia siitä, että sen tekemiseen tarvittavat välineet löytyvät. Periaatteessa podcastin voi tuottaa vaikka omalla älypuhelimella, mutta kannattaa harkita mihin tuotantoarvoon tähtää ja suhteuttaa sitten kalusto omaan tuotantobudjettiin. Jos tähtäimessä on laadukkaan podcast- draaman tuottaminen, kannattaa hieman panostaa tuotantokalustoon. Kuulijat ovat saaneet esimakua hyvin tuotetuista tarinallisista podcasteista, eivätkä he helpolla tyydy heikosti äänitettyyn tai editoituun materiaaliin. (Green 2015, 16.) Kuunnelmia käsikirjoittaneena sekä myös itse podcasteja tehneenä arvelen, että kevyen kotistudion laitteisto ja mittasuhteet riittävät hyvin myös nuorisotyön tarpeisiin. Hienoa tietysti on, jos työpajaa järjestävällä taholla on mahdollisuus laajentaa työpaja käsittämään myös äänitystä ja äänisuunnittelua. Tällä tavalla saataisiin todennäköisesti laajempi kiinnostus ja osallistujajoukko työpajaan.

Podcastien formaatti on MP3, joka on yksi äänitiedostojen kompressiomuodoista. Kun äänitalennetta kompressoidaan, siitä häviää dataa eli informaatiota. Nyrkkisääntö on, että mitä enemmän äänitiedostoa kompressoit sitä huonommilla ne kuulostavat. Huomioitavaa kuitenkin on,

että kuulijoiden tulee pystyä lataamaan tuotteet koneelleen, joten liian suurta tiedostoa ei myöskään kannata tehdä. Äänityspaikkaa tai studiota suunnitellessa kannattaa pitää mielessä, että siellä ei kuulu mitään sellaista minkä ei haluta päätyvän tuotantoon (Green 2015, 21). Hyvä äänenlaatu vaatii kunnan studion, mutta se ei tietenkään ole välttämättömyys. Alalla oleva huolenheitossa piilee kuitenkin totuuden siemen: ”shit goes in, shit comes out” eli huonolaatuisena tallennettu materiaali on huonolaatuista myös valmiissa tuotteessa.

Teoksen äänitystä varten tarvitsee hyvän mikrofonin. Malleja ja merkkejä on useita. Omassa studiossani minulla on käytössä kevyeen äänityöhön Røde NT1 mikrofoni, kelluva mikkikehto sekä akustointiscreeni eli diffuuseri mikin ympärillä. Äänen sisääntuloon minulla on Scarlett 1820 äänikortti, Genelec G1 -kaiuttimey ja studiokuulokkeet äänen tarkkailua varten sekä kannettava tietokone. Äänitetyn materiaalin editointiin löytyy lukuisia eri ohjelmistoja niin maksullisia kuin ilmaisversioita kuten mm. Logic ProX , Pro tools, GarageBand, Adobe Audition jne. Itse päädyin valitsemaan helppokäyttöisen ja itselleni entuudestaan tutun äänenkäsittelyohjelman GarageBandin. Minkä softan sitten omaan tuotantonsa valitseekin, kannattaa huomioda, että sillä pystyy helposti editoimaan ja siistimään ääniraitaa. Lisäksi itse pidän hyvänä sitä seikkaa, että ääniraitaan pääsee käsiksi, siten että mahdollisia heikkoja tai puhujan hiljaisia konsonantteja pääsee työstämään kuuluviin.

Valmis podcast julkaistaan, jaetaan ja säilytetään siis eri alustoilla. Säilytykseen ja syötteen luomiseen sopivat esimerkiksi Libsyn, Blubrry, Podbean, Anchor tai Soundcloud, joka lienee tunnetuin. Podcastien jakeluun on olemassa lukuisia alustoja ja palvelimia kuten esimerkiksi Spotify ja iTunes. (Kortesuo 2019, 147.) Tekijänoikeus podcastiin syntyy heti, kun on valmistanut teoksen. Kun podcast julkaistaan verkossa, kannattaa määrittellä myös ketkä saavat käyttää tai lainata julkaistua sisältöä. Katleena Kortesusuo suosittelee julkaisun yhteydessä käyttämään Creative Commons -lisenssiä, jolloin tekijänoikeudet pysyvät tekijällä, mutta lisenssin avulla pystyy määrittelemään käyttö- ja kopiointioikeuksia toisille valitsemien rajoitusten mukaan. Esimerkiksi saako teosta muokata tai saako julkaistua materiaalia käyttää kaupallisiin tarkoituksiin. Creative Commons-lisenssi on ilmainen ja yksinkertainen käyttää. (Kortesuo 2019, 172.) Creative Commons on ei-kaupallinen organisaatio, joka edistää luovuuden ja tiedon jakamista ja käyttöä maksuttomien lakityökalujen avulla. CC-lisenssit eivät siis korvaa tekijänoikeuksia, vaan ne toimivat tekijänoikeuden rinnalla antaen teoksen omistajalle keinon muokata teoksensa käyttöehtoja omiin tarpeisiin sopiviksi (Creative Commons.fi 2021).

Kun sisältö on hallussa, podcastin tekeminen ja tuottaminen on yksinkertaista ja sen perusteet on helppo ottaa haltuun. Käsikirjoittaja harvoin itse tuottaa ohjelmansa, mutta näkemykseni mukaan taito on kuitenkin hyödyllinen seä helppo ottaa haltuun. Kulttuurituottajan työkuva tarkasteltaessa myös sen markkinallinen ja informatiivinen helppous on omiaan lisäämään tarvetta hallita kyseinen viestintämuoto.

3.2 Podcast-draama

Podcast-draama on taidemuotona heikosti tutkittu mediatutkimuksessa vaikkakin tutkimukseen soveltuvia esimerkkejä ja tekstejä on saatavilla paljon. Podcast-draama on nopeasti kehittyvä audiodraaman muoto, jolla on oman kokemukseni mukaan tiivis yhteys kuunnelmaan. Sarjamuotoisena kerrontana se ei ole ainoastaan kopio muissa medioissa luoduista genreistä vaan on kuitenkin uusi evoluutiovaihe audiokerronnassa (Hancock, McMurtry 2018, 27). Kuunnelma on käsikirjoitettua näytelmää, joka esitetään yleisölle pelkästään äänen avulla. Kuunnelmassa kaikki on ääntä ja kaikki ääni on ajassa etenevää rytmistä tapahtumista. Kulttuurista riippuen kuulija tulkitsee äänen viestejä ja näin kuultu ääni tiedon ja tunteen kokonaisuudeksi (Salervo 2009). Kuunnelmaa on tuotettu ja tuotetaan edelleen radiokanaville, mutta saatetaan silti jakaa myös podcast-alustalla. Podcast-jakelualustojen myötä kuunnelman tuottamisen on kuitenkin helpottunut ja vapautunut. Kuten podcasteja niin myös kuunnelmia on kestoaltaan, lajityypiltään ja ilmaisultaan erilaisia. Perinteisesti kuunnelmat ovat olleet sidonnaisia siihen kanavaan ja kanavan sisältöön, joka toimii kuunnelman lähettäjänä (Kyrö 2011).

Ääni paljastaa tunteen. Ei siis kannata pelätä tunteen ilmaisua nauhoituksessa. Näyttelijän tai esittäjän on ymmärrettävä mistä tekstissä on kysymys. Tässä draama eroaa haastattelu- podcastista tai luetusta kirjasta. Teennäisyys kuuluu kuitenkin äänessä ja tunteen esittäminen paljastuu kuulijalleen valheelliseksi. Teennäistä intonaatiota kannattaa siis välttää. Aito sävelkulku syntyy puhujan luonnollisesta painotuksesta ja innostuksesta, mutta tarkoituksellisesti luotu teko- pirteä intonaatio kertoo vain puhujan epätoivoisesta yrityksestä vaikuttaa läsnä olevalta. (Korteso 2019, 152.) Esittäjän äänen sävy ja tapa puhua nousevat tärkeäksi elementiksi, kun puhutaan draamasta ja audio- draamasta. Ääni kertoo meille heti, millaisesta tyypistä on kysymys, ja kuulijoina pystymme heti luomaan kuvan henkilöstä. Tästä syystä kannattaa kiinnittää huomiota siihen kuka esittää mitään roolihahmoa.

Podcast-draaman tärkein ja erottavin osa- alue tavallisen podcastiin nähden on sen käsikirjoitettu fiktiivinen sisältö. Sen kerronnalliset juuret ovat tiiviisti radiokuunnelmien estetiikassa ja

ilmaisussa (Hancock & McMurtry 2018, 4). Käsikirjoittajan työnkuvan kannalta podcast-draama ei ole mikään helpompi tai yksinkertaisempi tapa kertoa tarinaa. Hyvä tarina on hyvä tarina, kerrotaan se sitten millä tavalla tahansa. Podcast-draamassa korostuu kuitenkin käsikirjoittajan kyky konkretisoida miljööt ja tapahtumat myös äänimaiseman kautta. Tämä tapa lähestyy elokuvakäsikirjoitusta, josta elokuvan toteuttava työryhmä pystyy käsikirjoituksesta lukemaan tapahtumapaikat, -ajan sekä tunnelman. Vaikka podcast-draamassa ei näy kuvaa, se ei tee siitä yhtään kevyempää käsikirjoittajan näkökulmasta ja näin ollen sitä ei myöskään pidä arvottaa kevyemmäksi tai halvemmaksi tavaksi kirjoittaa sisältöä.

Maailmalla on lukuisia palvelualustoja, joista löytyy fiktiivisiä audiodraamoja. Suomessa radioplay.fi julkaisi keväällä 2021 sivustollaan audiokirjaa ja kuunnelmaa fuusioivan trillerisarjan Polar Voyage (radioplay.fi 2021). Podcast-draamalla on oma tunnistettava mediaidentiteetti. Se ei ole pelkästään radiolähetys uudella jakelualustalla vaan pikemminkin se tunnistettavasti itsenäinen taidemuoto. Podcast-draama ei siis ole pelkästään ole narraatiota tai luettua äänikirjaa, vaan se on muodostanut oman tavan kehittää itse tarinankerrontaa. (Hancock, McMurtry 2018, 8–27). Kokemukseni mukaan voisi sanoa, että podcast-draama on taidemuoto elokuvan ja kirjallisuuden välimaastossa.

Taidemuotona podcast-draama on Suomessa melko uusi, mutta maailmalla se on jo vakiinnuttanut asemansa yhtenä alustana kertoa innovatiivisia ja uusia tarinoita. Suomessa Yle Radio 1 on ollut kuunnelmien pääjakelijana ja pitkään ainoana kuunnelmien tuottajana toimi Yleisradion Radioteatteri. Yleisradion perinteikäs radioteatteri on tuottanut radiokuunnelmia melko vakiintuneessa formaatissa ja jakanut radio-ohjelmia myös verkkoalustalla. Vuodesta 2017 myös radioteatteri on kokenut uudistumista uusien tuottajien kautta. (Niemi 2017.) Podcast-draama ja sen tuotannon helppous haastaa kankean institutionaalisen radiokuunnelman ja mahdollistaa alan uudistumisen, uusien kykyjen sekä uusien tarinoiden kertomisen. Tarinankerronnalle ei ole asetettu sääntöjä tai rajoitteita, mikään tarinankerronnan genre ei ole mahdoton ja uudet genreyhdistelmät kukoistavat.

3.3 Tarinankerronta

Tarinat ja tarinoiden kertominen ovat yhtä vanhoja kuin aika itse. Tarinoita ja satuja on käytetty oppimisen välineenä, perinteiden ja kokemusten välittäjänä. Kertomuksilla ihmiskunta on muinaisista ajoista lähtien luonut järjestystä, maailmanselityksiä, koettanut ymmärtää ilmiöitä ja

muutoksista itsessään ja ympäristössään. Kertomuksilla rakennetaan minuutta ja omaa elämäntarinaa toisten elämäntarinoihin, kuten kirjailija ja kulttuuripsykologian dosentti Juhani Ihanus (Ihanus 2009, 26) kirjassaan, Sanat että hoitaisimme: Terapeuttinen kirjoittaminen, kirjoittaa. Tarinoita ja satuja kuunnellaan, mutta niiden kertominen on aivan toinen asia. ”Kaikki osaavat kirjoittaa” on lause, johon usein törmää, mutta tämä lause ei välttämättä ole aivan totta. Suomalainen tietokirjailija ja viestintäasiantuntija Katleena Kortesuon (2019, 52) mukaan ihmisten kyky itse luoda tarinoita on surkastunut. Hänen mukaansa suurin osa ihmisistä ei edes ymmärrä löytäneensä tarinaa, vaikka se olisi aivan silmiemme edessä.

Kertomalla kohdataan tuttuja ja tuntemattomia, vaalitaan perinteitä ja suunnitellaan uudistuksia. Kertomusten osuus kasvatuksessa, opettamisessa, oppimisessa ja niiden arvioinnissa on merkittävä. Ilman kertomuksia kiintymysten osoittaminen jäisi monesti puolitehen. (Ihanus 2009, 26.)

Tarinat rauhoittavat ja pysäyttävät. Parhaimmassa tapauksessa ne vievät jokaisen kuuntelijan ja lukijan hänen omaan sielunmaisemaansa, kenties unelmiin tai kaukaisiin muistoihin. Jonkun tarinan voi sivuuttaa, mutta joku jää ajatuksiin, jopa koko elämän ajaksi ja muuttuu vähitellen muistoksi. (Mäki & Arvola 2009, 115)

Oman kokemuksen mukaan omien ajatusten muokkaaminen sanalliseen muotoon saattaa olla yllättävänkin hankalaa. Lisäksi draamallinen kirjoittaminen on vielä täysin oma osa-alueensa, jonka ilmaisua tulee harjoitella. Podcast-draama vaatii draamallisen kirjoittamisen osaamista aivan kuten perinteisenkin kuunnelman käsikirjoittaminen. Selvä ero tulisi tehdä myös podcast-draaman ja dokumentaaristen tai haastatteluun perustuvien podcast-ohjelmien välillä. Podcast-draama on kuin kuunnelma, mutta se ei vaadi toteutuakseen raskasta tuotantokoneistoa.

Todellisessa eletyssä elämässä on jotain maagista. Kun yksilöllinen kertomus saa vastakaikua ja tulee vastaanotetuksi merkityksellisenä ja mahdollisena elämän- ja maailmankatsomuksessa, se koetaan tunnistettavaksi ja samalla yleisinhimillisesti jaettavaksi. Yksilön kertomusten osallisuus toisen kertomuksiin ja kokemuksiin voi lievittää syrjäytymisen, nimettömyyden ja vie-rauden tunteita. (Ihanus 2009, 27.) Terapeuttinen kirjoittaminen kirjallisuusterapiassa ja luova kirjoittaminen soveltuu hyvin workshop-toimintaan. Podcast-julkaisualustan kautta ääni myös tulee kuuluville ja sitä kautta tuo uuden aluekokonaisuuden koko kirjoitusprosessiin.

Journalisti, kirjailija ja psykoterapeutti Pepi Reinikainen kiteyttää, että mitä eriytyneemmäksi yhteiskunta tulee ja mitä vähemmän kansalaiset voivat jakaa elämäkertomuksistaan ja mitä

vähemmän yhdessä koettuja ja samansuuntaisesti ymmärrettyjä asiakokonaisuuksia on, sitä pirstaloituneempaa ja yksinäisempää on elämä ja sitä vähemmän ymmärrämme toistemme puhetta, vaikka se olisi samalla, omalla kielellä puhuttua. (Reinikainen 2009, 222.)

Kirjoittamalla tai puhumalla vaikeista tapahtumista, tunteista ja ajatuksista voi mahdollistaa olosuhteiden ymmärtämistä ja näin madaltaa ruumiin fysiologista stressitilaa (Ihanus 2009, 36). Nuorisotyössä kirjoittamisen työpajoja on jo käytetty aikaisemminkin, eikä se siis ole mikään uusi asia. Kaikki yksilön itseilmaisua kehittävät välineet ovat oivia keinoja nuorisotyössä, sillä nuorten ilmaisun kehittäminen parantaa nuorten itsetuntoa ja itseilmaisua ja tätä kautta edistää nuoren kasvua ja kehitystä. (Mäki, Arvola 2009, 13.) Siksi koen, että podcast-draamatyöpaja, jossa käsitellään kirjoittamista, ajatusten jakamista ja ilmaisua on mainio työkalu käytettäväksi nuorisotyössä.

Ihanus tuo kirjassaan esiin huolen siitä, olemmeko yhteiskunnallisesti tuomittuja kulttuurimatriisiin, jossa tarinamme ja minuutemme katoaa kyberavaruuteen. Meistä tulee tunnistamattomia verkkosivujen ja tarinat katoavat tunnistamattomiksi. (Ihanus 2009, 42.) Toisaalta myös kyberavaruudessa voi kertoa tarinoita ja luoda identiteettiä ja tässä on loputon ja mielenkiintoinen kokeilukenttä ja tutkimuskenttä niin taiteen kuin nuorisotyön alueella.

Kirjallisia menetelmiä on käytetty monissa eri yhteyksissä: hoito-, sosiaali-, mielenterveys-, kuntoutus-, kasvatus- ja yhteisötyössä. Perinteisesti kirjallisuusterapiassa korostetaan sosiaalista vuorovaikutusta, vuorovaikutuksellisuutta ja osallistujien läsnäoloa kasvotusten terapiatilanteessa. Päiväkirjaterapia, terapeuttinen tarinan kertominen sekä tarinoiden dramatisointi ja esittäminen ovat uusia vivahteita kirjallisuusterapiassa. Tarinoiden kuuntelussa olennaiseksi osaksi kuulijalle syntyy ymmärrys siitä, kenen ääni kuuluu. Jos tarinan perusta luhistuu, kuten äärimmäisissä traumaattisissa tilanteissa, narraatio voi katketa. Kielen hajoamisesta, sanojen puutteesta, kertomuksen katkeamisesta voi kirjoittaja kuitenkin saada aiheen koskettaa tuntevia kuulijoita tai lukijoita. (Ihanus 2009, 21–31.)

3.4 Podcast-draama nuorisotyössä

Podcast-draamatyöpajat kuuluvat nuorisotyön kentässä taide- ja kulttuuritoimintoihin. Nuorten tavoittaminen työpajoihin osallistumiseen vaatii nuoria kiinnostavia aiheita. Kokemukseni mukaan nuorten kiinnostus työpajaan on helpompi herättää, kun voi tarjota nuorelle jotain sellaista, josta hän on kiinnostunut muutenkin. Kirjoittaminen sosiaalisessa mediassa ja podcast alustana

ovat nuorille tuttu ja helposti lähestyttävä tuote. Verken tuottaman, Kunnallisen nuorisotyön digitalisaatio (Verke 2019) 2019-raportin, rohkaisemana lähdin suunnittelemaan podcast-draama-työpajaa nuorisotyön tarpeisiin. Oman digitaalisen osaamiseni arvioin korkeaksi jo ammatillisen osaamiseni perusteella.

Podcast-draama työpajassa lähestytään podcast-tuotantoa luovan kirjoittamisen harjoitteiden kautta. Näytelmäkäsikirjoitusta harjoitellaan lyhyin monologilähtöisten tarinoiden kautta ja lähestytään näin pikkuhiljaa kohti näytelmän rakennetta. Kirjoitustehtävissä kiinnitetään samantyyppistä huomiota kuin terapeuttisen kirjoittamisen harjoituksissa, että kyseessä voi olla myös terapeuttinen tapahtuma. Ketään ei myöskään pakoteta kirjoittamaan (Lindquist 2009, 93). Missä tahansa työpajan vaiheessa nuorella tulee olla mahdollisuus kieltäytyä toiminnasta tai jakamasta tarinaansa toisten kanssa tai podcast-alustalla. Työpajan vetäjällä tulee olla tarpeeksi herkkyyttä tuntea nuorensa ja kannustaa heitä työssään. Työpajassa harjoitellaan koko prosessi tekstistä valmiiksi tuotteeksi. Harjoitteita tehdään niin äänitysteknisesti kuin harjoitteilla äänellisessä ilmaisussa. Podcast-draamatyöpajan sisältö lähestyy konseptiltään kirjallisuusterapiassa käytettäviä välineitä, sillä tekoprosessissa käytetään, on mukana myös kirjallisia osioita. Perinteisessä lapsille ja nuorille suunnatussa kirjallisuusterapiassa käytetään yleensä valmiita satuja, tarinoita sekä nuorten omia tekstejä kasvun ja kehityksen tukena niin kuntouttavana kuin parantavana välineenä (Suvilehto, Ebeling 2008.)

Tarinoiden kirjoittaminen ja kuunteleminen voidaan lukea kirjallisuusterapiaksi. Itsessään kirjallisuusterapia luetaan luovuusterapioihin, joihin kuuluu myös kuvataide, musiikki-, tanssi- ja draamaterapia (Mäki, Arvola 2009, 12–13). Vaikka nuorisotyöhön suunnatulla podcast-draamatyöpajalla olisikin terapeuttisia vaikutuksia tai käytössä olisi terapiaankin soveltuvia menetelmiä, en missään nimessä nimittäisi näitä työpajoja terapeuttisiksi tai terapiaksi, sillä siihen tehtävään ovat vihkiytyneet alansa ammattilaiset, terapeutit, lääkärit, opettajat tai koulutuksen saaneet nuorisotyöntekijät. Nuorisotyössä digitaalisten menetelmien käyttö ei ole mikään uusi tuttavuus. Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskuksen, Verken, tuottaman tutkimuksen mukaan kuntien nuorisotyössä digitaalisuutta hyödynnetään aktiivisesti ja monipuolisesti. Lähes kaikilla työntekijöillä (98 %) on käytössään työnantajan tarjoama älypuhelin ja lukuisia digitaalisia palveluita kuten esim. WhatsApp, Instagram ja Facebook. (Verke 2019, 4.) Saman tutkimuksen mukaan työntekijöiden kokemus ja oman digitaalisen osaamisen arviointi suhteessa nuorten digitaalisen luovuuden ja itseilmaisun vahvistamisessa sekä peli- ja teknologiakasvatukseen tarpeisiin oli hyvä tai erinomainen (Verke 2019, 24).

4 TUTKIMUSKYSYMYKSIÄ JA -MENETELMÄT

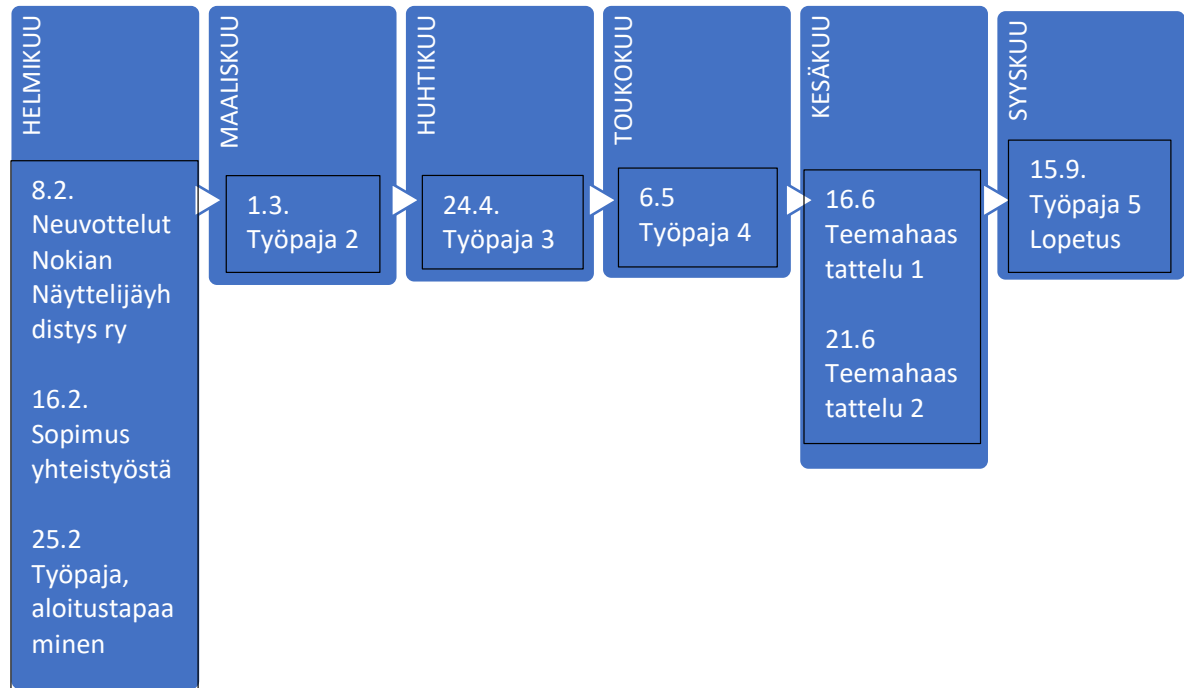
4.1 Aineistonhankintamenetelmät

Opinnäytteeni tutkimuksellinen lähestymistapa on laadullinen tutkimus. Laadullisen tutkimuksen ideana on löytää tutkimusaineistosta jotain uutta ja ennen havaitsematonta (Ruusuvaori, Nikander, Hyvärinen 2010, 12). Onnistumista laadullisessa tutkimuksessa auttaa, jos tutkimusaineiston keräämisessä voidaan käyttää monia menetelmiä (Anttila 2017, 7.3.1). Laadullisen tutkimukseni aineistonkeruumenetelmänä käytin tapaustutkimusta, haastatteluja ja omaa työpäiväkirjaa. Tapaustutkimus valikoitui tutkimusmenetelmäkseeni, sillä minulla on jo ymmärrystä tutkimastani aiheesta. Tämän yksittäistapauksen kautta haluan ymmärtää kohdetta, olosuhteita sekä niitä taustoja, joita tapaukseen liittyy tarkemmin. Tässä opinnäytteessä loin kokeiluna nuorille suunnatuista podcast-draamatyöpajoista, jonka tuloksia analyysissä tarkastelen.

Tässä tapaustutkimuksessa tarkastelen kokeilukulttuurin menetelmin, sitä voiko käsikirjoittaja tarjota nuorisotoimen kentässä uutta näkökulmaa toimintaan ja jos näin on, millaista se on, ja voidaanko podcast-draamaa ja sen tekotapaa hyödyntää nuorisotyössä, ja jos näin on, millä tavoin tämä tulisi toteuttaa. Aineiston rakentuu alan kirjallisuudesta ja julkaisuista. Podcast-draama on kuitenkin verrattain uusi alue, joten sen käytöstä nuorisotyössä ei vielä ole tutkimuksellista tietoa. Tutkimusaineiston tuottamiseksi käynnistin nuorille suunnatun podcast-draamatyöpajakokeilun, jonka tuloksia analyysissä tarkastelen. Työpajojen yhteydessä suoritin ryhmähaastatteluja työpajaa osallistuneille ja pidin päiväkirjaa omista tuntemuksistani ja ajatuksistani, joita työpajojen tai haastattelujen aikana tai niiden jälkeen heräsi. Näitä henkilökohtaisia havaintoja ja alustavia tulkintoja voivat tarjota aineiston analyysivaiheessa oivalluksen paikkoja, kun kerättyyn aineistoon tutustutaan tarkemmin (Ruusuvaori, Nikander, Hyvärinen 2010, 10).

Nokian Näyttelijäyhdistys ry:n Theama-nuorille suunnattujen podcast-draama työpajakokeilujen aikatauluksi valitsin puoli vuotta. Kokeilu piti sisällään viisi työpajaa, joiden aikana nuoret tutustuivat vapaaseen kirjoittamiseen, luovaan ilmaisuun ja lopulta myös draamalliseen kirjoittamiseen ja oman tekstin esittämiseen. Kunkin työpajan jälkeen haastattelin osallistujia ryhmähaastatteluna kokemuksista ja työpajan herättämistä ajatuksista. Ryhmähaastattelujen kautta tutkija saa paremman kuvan ryhmän sisäisistä vuorovaikutuksesta, dynamiikasta, joiden kautta

nuoret ryhmänä muodostavat käsityksen keskustelun aiheesta. Ryhmähaastattelussa tutkija toimii keskustelun rakentajana ja ohjaajana. (Pietilä, Ilkka 2010, 179.) Nuoret olivat kaikki iältään yli 18-vuotiaita. Ryhmähaastattelut litteroitiin ja anonymisoitiin ja tallenne tuhottiin välittömästi. Kaikki työpajoihin osallistuneet nuoret toimivat opinnäytteen suhteen nimettöminä eikä heidän nimiään julkaista. Julkaistujen podcast-draamateosten osalta tekijät on kuitenkin kreditoitu kirjoittajien toiveen mukaisesti.

Kaavio 1. Kokeiluhankkeen eteneminen.

Aineistonkeruumenetelmäksi suunniteltu kokeilu ei antanut kaiken kattavia vastauksia kysymyksiini, joten lisätiedon kartuttamiseksi valitsin toiseksi tiedonhankintamenetelmäksi asiantuntijahaastattelun. Näin saisin tutkimukseni kohteesta monipuolisempaa ja syvällisempää tietoa. Kirjallisuuteen pohjaten olin saanut kattavaa informaatiota nuorisotyön ja kirjoittamisen psykologisista vaikutuksista, mutta koin, että tarvitsin ammattilaisen mielipidettä työpajoihin liittyen. Asiantuntijahaastattelu valikoitui työkaluksi lisäinformaation hankkimiseksi. Haastattelu on yksi käytetyimpiä tiedonhankintamenetelmiä. Haastattelussa tutkija ja haastateltava keskustelevat seikoista, jotka kuuluvat tutkimusaiheeseen (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Asiantuntijoita haastattelin teemahaastatteluna ja työpajakokeiluun osallistuneita nuoria ryhmähaastatteluna jokaisen työpajan lopuksi. Ryhmähaastattelun ja teemahaastattelujen aineisto on toisistaan poikkeavaa ja analysoin aineistoa kahden rinnakkaisen aineiston analyysinä (Pietilä, Ilkka 2010, 179). Ryhmähaastattelussa haastattelijan toiminta on tärkeä osa aineistoa ja keskustelun kulku on rikasta, monipuolista ja nuoret uskaltavat helpommin lähteä kertomaan omista ajatuksistaan. Työpajan vetäjänä oli myös luontevaa kohdata nuoret samassa hetkessä ryhmänä, kun ajatukset ja tehtävät ovat vielä tuoreena muistissa.

Vuorovaikutus haastattelijan ja haastateltavan välillä vaihtelee sen mukaan, minkälaisen haastateltavan haastattelija on valinnut (Pietilä, Ilkka 2010, 180). Itse valitsin asiantuntijoiden haastateltavaksi valitsin teemahaastattelun. Teemahaastattelu sopi tapana parhaiten tarpeisiini, sillä keskustelunomaisen luonteensa takia haastateltavan mielipiteille tulee enemmän painoarvoa. Olennaista teemahaastattelulle onkin juuri keskustelunomaisuus. Haastattelussa käydään läpi ennalta suunniteltuja aiheita ja kysymysjärjestys on vapaa, eikä eri haastateltavien kanssa välttämättä puhuta kaikista asioista samassa laajuudessa. Teemahaastattelussa vastauksen vapaus antaa oikeuden haastateltavien puheelle. (Saaranen-Kauppinen, Puusiniikka 2006.) Asiantuntijoille tekemäni yksilöllisissä teemahaastatteluissa haastateltavan mielipiteet ja henkilökohtaiset näkemykset ja koko haastattelu rakentuu haastattelijan kysymysten varaan. Kysymykset olin laatinut etukäteen, mutta haastattelu eteni keskusteleavassa ja vuorovaikutteisessa hengessä.

Opinnäytetyötutkimuksen asiantuntijahaastattelut toteutin kesällä 2021. Asiantuntijoiksi haastatteluun valitsin nuorisopsykologin ja nuorisotyöntekijän heidän ammattiosaamisensa perusteella. Heidän alan erikoisosaamisensa ansiosta toivoin saavani kattavan kuvan niistä tarpeista ja haasteista, joita mahdollisesti käsikirjoittaja tai podcast-draaman vetäjä joutuu työpajassa kohtaamaan. Nuorisoohjaaja sekä Nokian Näyttelijäyhdistyksen taiteellinen johtaja Saija Viljanen sekä koulupsykologi ja psykologian maisteri Terhi Ala-Keturi suostuivat haastatteluun. Saija Viljanen valikoitui haastatteluun paitsi koulutuksensa vuoksi, myös siksi, että hän osallistui jokaiseen työpajaan minun työparinani ja nuorille tuttuna henkilönä. Nuorten tarpeista, heidän nykyhetkisestä tilastaan, sekä tehtävien harjoitteiden sopivuudesta sain parhaan mahdollisen näkemyksen psykologian ammattilaiselta. Molemmat haastateltavaksi valitsemani henkilöt olivat minulle entuudestaan tuntemattomia, joten mahdolliset ystävyysuhteet eivät vaikuttaneet haastattelun tulokseen.

Haastattelut toteutettiin etäyhteydellä ja Zoomin välityksellä haastattelijan ja haastateltavien pitkän välimatkan vuoksi. Haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin. Tavoitteenani oli luona avoin ja keskustelunomainen tunnelma keskustellessa etukäteen ilmoitetusta temasta. Oman kokemukseni mukaan keskustelun välittömyys antaa haastateltavan kokemuksille, mielipiteille ja perusteluille enemmän tilaa. Vapaamuotoisessa haastattelussa haastattelija kuitenkin helposti huomaamattaan johdattelee haastateltavaa haluamaansa suuntaan. Johdattelun välttämiseksi laadin haastattelukysymykset etukäteen, jotta saisin totuudenmukaisia vastauksia ja itse haastattelutilanteessa esitin asian selkeästi vaikkakin vapaamuotoisessa hengessä.

4.2 Työpajakokeilu

Tutkimustiedon saamiseksi kehitin ja toteutin kokeiluhankkeena työpajakokeilun Nokian näyttelijäyhdistyksen Thema-nuorille. Nuorisiohjaaja sekä Nokian Näyttelijäyhdistyksen taiteellinen johtaja Saija Viljanen kontaktoi nuorisoteatterilaiset ja tiedusteli innostusta lähteä pitkän erossaolon jälkeen tähän draamalliseen kokeiluhankkeeseen mukaan. Viljasen mukaan nämä nuoret olivat myös ystäviä keskenään ja tapasivat toisiaan myös vapaa- aikanaan (Viljanen 2021.) Luulen, tämä seikka vaikutti myös siihen, että kokeiluun lähdettiin ennakkoluulottomasti mukaan. Kokeiluhankkeen työpajoihin osallistui lisäkseni viisi henkilöä. Kaikissa tapauksissamme Saija Viljanen toimi työparinani tarkkaillen nuorten reaktioita.

Kokeilun aikatauluksi suunnittelin puoli vuotta, sillä kirjallinen työskentely ja luottamuksen rakentaminen vie aikaa, enkä halunnut kiirehtiä kokeiluhankkeen läpiviemisessä. Kokeiluhankkeessa järjestin Nokian näyttelijäyhdistyksen Thema-nuorisoteatterin nuorille viisi työpajaa. Aikataulullisesti työpajat jakautuivat puolen vuoden jaksolle. En halunnut lähteä kiirehtimään aikataulun kanssa vaan halusin antaa nuorille aikaa kirjoitustehtävien välillä. Oman kokemukseni mukaan kirjoittamaan oppii kirjoittamalla ja aikaa tarvitaan myös asioiden kypsytymiseen omassa ajattelussa. Uskallus muuttaa omakohtainen kokemus draamalliseksi tekstiksi vaatii myös rohkeutta ja uskallusta. Turvallista ilmapiiriä ei luoda hosumalla tai yhden kerran tapaamisella.

Työpajat eivät olleet vapaamuotoisia tapaamisia, vaan suunnittelin jokaisen työpajan sisällön etukäteen ja toiminta työpajoissa oli ohjattua. Etukäteen valittujen kirjallisten harjoitustehtävien kautta tavoitteena oli tutustuttaa nuori kirjalliseen ilmaisuun sekä omien ajatusten saattamiseen ilmaisulliseen muotoon. Lasten- ja nuorten kirjallisuusterapiaa käsittelevässä kirjassa, Satu kantaa lasta, Silja Mäki esittelee lukuisia työkaluja vapaaseen kirjoittamiseen (Mäki

2009). Henkilökohtaisen kokemuksen perusteella valitsin nuorille vapaan kirjoittamisen harjoitteita, jotka uskoin soveltuvan parhaiten työpajoihin ja siihen päämäärään, johon olin nuorten kanssa pyrkimässä. Työpajojen kirjallisten harjoitteiden lähtökohtana oli myös askel askeleelta viedä kirjoittamisen tyyli kohti draamallista kirjoittamista. Ensimmäinen draamakirjoittamisen tehtävänä kokeiltiin työpajoissa lyhyen monologin kirjoittaminen etukäteen määrätystä aiheesta. Tehty monologi toimi pohjana toteutettavalle podcast-teokselle.

Kahdessa ensimmäisessä työpajassa keskityttiin ainoastaan kirjallisiin harjoituksiin ja sitä kautta luottamuksen nostattamiseen oman kirjallisen ilmaisun kanssa. Lähtökohtana ensimmäisille yhteisille harjoituksille oli kannustaminen vapaaseen kirjalliseen ilmaisuun. Kaikki mitä tuotetaan, on hyvää ja oikein. Ei ole väärää tapaa ilmaista itseään. Tekstit saivat olla vain itselle tarkoitettuja, eikä niitä tarvinnut jakaa toisten kanssa. Tekstejä ei arvosteltu tai analysoitu kirjallisuuden, oikeinkirjoituksen tai draaman rakenteiden kautta. Tärkeintä oli löytää tie omaan kirjalliseen ilmaisuun. Jokaisen työpajan päätteeksi järjestin lyhyen keskustelun tuntemuksista ja ajatuksista aiheen ympäriltä.

4.3 Työpajat

Ensimmäisellä tapaamiskerralla esittelin kokeiluhankkeen päämäärän ja tavoitteet, jotta nuoret tietäisivät tarkkaan mihin he ovat ryhtymässä ja mitä minä tällä hankkeella haluan kokeilla. Kaikki nuoret olivat tässä kokeiluryhmässä yli 18-vuotiaita, mikä helpotti opinnäytteen tutkimuksen tekemistä ja kokeilua suunnattomasti. Vaikka osallistujat olivat nuoria aikuisia, tarvitsevat he silti turvallisuuden tunteen synnyttämiseksi selkeät rakenteet ja kehyksen, joka pysyy samana koko ryhmän toiminnan ajan (Mäki & Arvola 2009,19). Esittelyn jälkeen ryhmälle luotiin yhteiset säännöt ja aikataulu työpajoille.

Ensimmäisessä tapaamisessamme halusin heti johdattaa nuoret kirjallisen ilmaisun pariin. Halusin lähestyä podcast-draamaa nimenomaan kirjallisuuden kautta, sillä se on perusta kaikelle kerronnalle. Kokemukseni mukaan kirjoitusharjoitukset ovat oiva väline itseilmaisun oppimiseen ja hyvä perusta podcast- draamatuotannon muilla osa- alueilla. Ensimmäisissä harjoituksissa pyrittiin vain kirjoittamaan suoraa tajunnanvirtaa ilman minkäänlaista itsekontrollia kirjoitettavaan sisältöön. Erilaisten tajunnanvirtaharjoitusten voidaan saada positiivinen kokemuksen siitä, että tunteita voi purkaa kirjoittamalla ja sitä kautta niitä on helpompi tarkastella (Mäki, Arvola 2009, 134). Tärkeintä tämän harjoitteen valinnan kannalta oli vain se, että päästään alkuun. Tajunnanvirtakirjoittamisessa kirjoitetaan tietty aika mahdollisimman vapaasti,

muokkaamatta ja tekstiä sensuroimatta. Ohjaaja voi halutessaan valita erilaisia virikkeitä (Hakalahti, Tuominen 2001, 20). Ensimmäinen tehtävä, jonka annoin nuorille, oli kirjoittaa 10 min tajunnanvirtaa ilman, että kynä saa pysähtyä tai nousta paperilta. Vapaata kirjoittamista tai tajunnanvirtakirjoittamista käytetään mm. myös kirjallisuusterapiassa. Nuoret suhtautuivat tajunnanvirtaharjoitusten teksteihin kriittisesti. Tarkoituksena ei ollut oman tekstin esittäminen, mutta kyselin silti mielipiteitä miltä tuntuisi lukea toisille ääneen omaa vapaan tajunnanvirran tekstiä. Omiin kirjoituksiin tai sen esittämiseen suhtauduttiin erittäin kriittisesti.

Mä en ehkä kokonaa tätä nimenomaista haluais jakaa, mutta ehkä jotain otteita. (sp5) Ite en pystyis lukemaan tätä kellekään muulle. (sp3) Joo sama toi tajunnanvirta on kuitenkin sillee aika sensuroimatonta. Ei ehkä kaikkia juttua voi silleen. (sp4)

Tapaamisemme lopuksi tiedustelin osallistujien mielteitä päivän harjoituksiin. Yleisesti koettiin, että ensimmäisissä teksteissä oltiin aika negatiivisissa ja varautuneissa tunnelmissa. Epätietoisuutta tehtäviin ja omaan asemaan ryhmässä oli myös havaittavissa.

En mä silleen ihan hirveesti immersoitunut tähän. Mulla oli aika vaikeeta saada mitään ulos. (sp3) Joo ihan jees ihan pari kertaa tuli kiroiltuu, että on pitkä kymmenen minuuttia (sp5) Mä rupesin kirjoittamaan aika henkilökohtaista juttua (sp2).

Toinen työpaja käynnistyi kuulumisten vaihtamisilla ja puhuttiin niistä aiheista, joita nuorilla oli tuoda esille ennen kuin siirryttiin varsinaisiin harjoituksiin. Toisessa tapaamisessamme kirjoitustehtävät jatkuivat ja tehtävinä oli jälleen kirjoittaa katkeamatonta ajatusta, niin, ettei kynä irtoa paperilta. Lisäksi tehtiin kehollisia rentoutumis- ja hengitysharjoituksia. Työpajassa keiltiin myös kirjoitustehtävää, jossa käytin ns. ohjattua fantasiaa, jossa ryhmän vetäjä, antaa kirjoittajille tietyn lähtökohdan kirjoitukselle. Pyrkimyksenä tämän oli tämän tehtävän kautta saadan aikaa rentoutunut ja positiivinen lähtö kirjoittamiselle sekä samalla pyrkiä vähentämään omaa kriittistä ajattelua kirjoitustyötä ja omaa luovuutta kohtaan. Kehollisen hengitysharjoituksen rentoutusharjoitusten jälkeen pyysin työpajan nuoria kirjoittamaan heidän huoneeseensa astuneen henkilön, kuvitteellisen tai toden, kanssa käydyn keskustelun. Ohjatun fantasian luominen antaa nuorelle mahdollisuuden nähdä itseään samaan aikaan useista näkökulmista. Näin kirjoittajat voivat saada uusia, odottamattomiakin näköaloja ja näin heikentää sisäistä kritiikkiä omaa kokemustaan ja tarinaansa kohtaan. (Hunt 2009, 107.) Huomionarvoista teettämässäni harjoituksissa on se, että niitä ei ole toteutettu terapeutisessa merkityksessä, vaan ainoastaan kirjallisina harjoituksina kirjoitusprosessiin tottumattomalle henkilölle, joka ei välttämättä ole

kirjoittanut lainkaan. Tämän harjoituksen jälkeen nuorten tekstit olivat positiivisempia ja koettiin myös yllätyksiä siitä mitä alitajunta oli tuottanut paperille.

Oho, mulla olikin paljon positiivisempi teksti. Niin, ihan mielenkiintoinen kokemus sillee.(sp4) No mä kyllä yllätyin et kenen kans mä juttelin. Mä en tienny et toi on mun mielessä.(sp5) Mä itse huomasin taas kerra, että tota tää toinen oli ihan, kuin mä olisin saanut kirjoitettua kaiken kuonan niinku pois, että mulla ainakin oli rauhallisempi äänensävy. (sp1)

Tiedustellessani nuorilta nyt mietteitä oman tekstin esittämiseen tai ääneen lukemiseen olivat vastaukset ennalta arvattavia; kukaan ei suoralta kädeltä ollut valmis lukemaan suoraan omia henkilökohtaisia ajatuksiaan, mutta kuitenkin koettiin, että otteita tekstistä tai uudelleen muokattuna voisi ehkä lukea ääneen. Työpajan etäyhteys takkusi pahasti useaan otteeseen ja haittasi tehtävien läpiviemistä ja keskittymistä. Työpajan päätteeksi keskusteltiin teksteistä yhdessä ja sovittiin seuraavan tapaamisen ajankohta ja nuorille annettiin kotiläksyksi kirjoitustehtävä.

Omalla ajalla suoritettavalle kirjoitustehtävälle tekstille ei annettu mitään pituus- tai keston rajoituksia. Ainoastaan tyylilajin oli oltava monologi ja otsikkona tai aiheena oli oltava ”Sinä päivänä”. Seuraavassa tapaamisessa tekstit luettaisiin ja pohdittaisiin niiden tuottamista Podcast-muotoon. Yleiset tunnelmat olivat odottavat ja innostuneet, mutta liian paljon aikaa kului kuitenkin etäyhteyksien korjaamiseen ja se latisti tunnelmaa. Itselleni jäi hieman turhautunut olo, vaikka nuoret harjoituksissaan kirjoittivat hienoja tekstejä.

Kolmannessa työpajassa keskityttiin kotitehtävänä olleisiin teksteihin. Vain yksi teksteistä oli valmistunut. Yksi osallistuja ilmoitti keskeyttävänsä koko työpajan tehtävän rasittavuuden elämäntilanteeseensa nähden. Päätimme, että käsittelemme valmistuneen tekstin ja ottaisimme kaksi muuta tarkasteluun seuraavassa työpajassa. Kysyessäni tekstin kirjoittajalta tuntemuksia oman tekstin esittämiseen, oli vastaus myönteinen. Edellisten työpajojen arkuus ja itsekritiikki oli poissa. Herkistyimme kaikki tekstin rehellisyydestä ja aitoudesta. Työpajan lopuksi keskustelimme kotitehtävän mielekkyydestä ja vastuusta oman tekstin tuottamiseen. Lisäksi keskusteltiin kirjoitusprosessista ja niistä tuntemuksista, joita kirjoitustyö oli herättänyt. Lisäksi tarkoituksena oli yhdessä pohtia millaista sisältöä nuoret toivovat kurssiin tai mikä koetaan turhaksi. Omat tunnelmat yllättivät minut. Olin huolissani etätapaamisten kasvottomuudesta ja siitä, etten ehkä kuitenkaan tavoita näitä nuoria niin kuin minun pitäisi. Ennen kolmatta tapaamista kirjoitin päiväkirjaan:

Olen todella huolissani tästä etäilystä, sillä nyt tuntuu siltä, että meidän todellakin pitäisi tavata ihan silmästä silmään. Mitä syvemmälle kirjoitusharjoitukset kirjoittajan vievät ja mitä henkilökohtaisemmaksi tarina käy sitä enemmän kaipaa todellisen kontaktin luomaa turvallisuutta ja ohjaajien läsnäoloa ja herkkyyttä.

Neljännessä työpajassa otimme tarkasteluun kaksi muuta valmistunutta tekstiä, jotka esitettiin työpajan jäsenille. Esittäminen ryhmälle muille jäsenille oli helppoa, eikä minkäänlaista vastustamista tai arkuutta enää ollut havaittavissa. Covid-19-rajoitukset eivät kuitenkaan mahdollistaneet yhteisiä tapaamisia kasvotusten, joten aiottu podcastin teknisen, ilmaisullisen ja draamallisen toteutuksen harjoittelu jäi kokonaan työpajoista pois. Viimeinen työpaja sovittiin kesälomien jälkeen. Työpajat tuottivat kolme tekstiä dramatisoitavaksi podcasteiksi. Podcast-teosten dramatisointi ja valmistaminen jäi kokonaan minun vastuulleni. Halusin silti tuottaa tekstit teoksiksi, jotta nuoret saisivat kokonaisvaltaisen kokemuksen siitä mitä mahdollisuuksia podcast-draaman tekoprosessi antaa.

Kolmannen ja neljännen tapaamisemme kipupisteet olivat aikataulujen yhteensovittamisessa. Kevät edistyi ja opiskelujen ja töiden tuomat kiireet painoivat nuorten mielissä. Projektin muuttuessa myös vaativammaksi, kohti produktiota ja sen toteutusta, koin myös tietynlaisen vastustuksen astuvan mukaan kuvioihin. Nuoret halusivat enemmän aikaa harjoituksille eikä innostus viimeiseen kirjoitustehtävään ollut kovin suurta. Koin vetäjänä, että uupumus kiristi otettaan nuorista, kun arjen askareet, työn ja opiskelun vaatimukset tulivat esille nuorten puheissa. Ymmärsin, että tahtia oli höllennettävä. Kuuntelin nuorten mielipiteitä ja aikataulutin viimeisen kokoavan kirjoitustehtävän heidän aikataulutoiveiden mukaisesti. Mitään ei ollut pakko kirjoittaa, eikä saattaa loppuun. Pelkkä matka on tässä tärkeä. Siltikin viimeinen tehtävä koettiin rasakaksi. Tekstit tulivat viimetingassa valmiiksi tai eivät valmistuneet ollenkaan. Huonoa omaatuntoa koettiin myös siitä, jos ei saanut valmiiksi viimeistä tehtävää ja tämän takia jätettiin työpaja kesken. Todellisen kontaktin puute saattoi olla juuri se, että nuoret kokivat näin. En missään vaiheessa toivonut heidän kokevan epäonnistumista tai pakkoa saada jotain aikaiseksi. Luulen, että mahdollisuus saada oma tarina teokseksi oli tarpeeksi suuri panostus stressin syntymiselle.

Syyskuussa valmistin neljä fiktiivistä podcastia dramatisoimalla nuorten kirjoittamat tekstit ja toin ne viimeiseen työpajaan kuunneltaviksi. Tekstin dramatisoinnista puhutaan silloin, kun alkuun muuta lajityyppiä, esimerkiksi runoutta tai proosaa olevaa materiaalia muokataan draamaksi tai esitykseksi eli alkuperäinen teksti saatetaan esitettävään muotoon (Taideyliopisto

2016). Kielitoimiston sanakirjan mukaan dramatisointi tarkoittaa yksinkertaisesti näytelmäksi sovittamista (Kielitoimiston sanakirja 2021). Yleensä tekstiä dramatisoidessa dramaturgi tekee valintoja siitä, mitä tekstistä valitaan tai missä järjestyksessä asioita kerrotaan eli millaisesta näkökulmasta tarinaa esitetään yleisölle.

Theama-nuorten kirjoitustehtävänä olleita tekstejä ei kuitenkaan muokattu tekstin sisällön osalta. Tämä olisi kokemukseni mukaan ollut näin kirjoitusprosessin alkuvaiheessa oleville nuorille liian raskas kokemus. Sen sijaan kirjoituksen tekstin tunnelmaan ja siihen mitä kirjoittaja todella haluaa kirjoituksellaan sanoa, oli keskiössä dramatisointia rakennettaessa. Nuorten tuottamiin alkuperäisiin teksteihin tutustuin huolella. Tekstien purku eteni osaltani harkitusti ja suunnitellusti. Teksteistä poimin esille metatason, subtekstin eli sen mitä on tapahtunut, mitä todella kerrotaan. Tämän lisäksi pohdin päähenkilöä, hänen ikänsä sekä mahdollista tapahtumapaikkaa. Tämän jälkeen pohdin millainen ääninäyttelijä, äänimaisema tai musiikki rakentaisi ja ilmaisisi juuri tuota teksteistä poimittua subtekstiä kaikkein parhaiten. Dramatisoin kirjoituksia äänen ja musiikin kautta. Jokaiseen teokseen sävellettiin purkamani tekstin teemaan ja tunnelmaan soveltuva musiikki. Musiikin sävellys ei kuitenkaan ole minun osaamisaluetani ja tähän työhön käytin säveltäjää.

4.4 Kokeiluhankkeen lopetus

Tarkoituksena oli, että kesäkauden jälkeen tapaisimme työpajassa viimeinkin fyysisesti ja voisimme kollektiivisesti yhdessä samanaikaisesti kuunnella käsikirjoituksista tuotetut fiktiiviset versiot ja näin saada suoraa palautetta teoksista. Tämä ei kuitenkaan ollut mahdollista ja niin myös työpajan viimeinen tapaaminen toteutettiin etäyhteydellä. Työpaja alkoi kuulumisten vaihtamisilla. Paljon oli tapahtunut nuorten elämässä kesän jälkeen. Tuntui kuitenkin kuin vanhat ystävät tapaavat pitkän ajan jälkeen. Vaikka olimme edelleen etänä, oli välillemme muodostunut ystävyys. Työpajassa oli positiivisesti latautunut odottava tunnelma. Osallistujat tiesivät, että heidän kirjoittamansa tekstit oli dramatisoitu ja niiden kuulemista odotettiin. Valmistin siis kolmesta tekstistä neljä podcast-teosta. Yhdestä teoksesta tein kaksi versiota, jotta voisin paremmin havainnollistaa nuorille näyttelijän äänen merkityksen kerrottavan tarinan kannalta.

Kuultuaan teoksensa nuoret olivat ylpeitä sekä yllättyneitä oman tekstin voimasta ja sen muuttumisesta draamaksi. Valmistuneet ”Sinä päivänä” podcast-draamat löytyvät mp4-formaatissa tämän linkin takaa: <https://vimeo.com/651584798/8c5ffefd91>

Tunnelma oli korkealla ja kaikki halusivat malttamattomina kuulla valmistuneet teokset. Tunnelma oli positiivisesti jännittynyt. Teokset kuunneltiin ja niiden herättämistä tunnelmista keskusteltiin. Yleisesti jokainen kirjoittaja piti dramatisoidusta teoksestaan. Eräs nuori puki sanoiksi kaikkien tunteet sanoessaan:

Oli tosi kiva kokemus siitä, et mä oon tavallaan antanut palan itsestäni teille ja olen saanut jotain itselleni. Oli semmonen tosi hyvä ilmapiiri ja sai avoimesti kaikki ilmaista itseään (--) se varmasti niiku on arvokas kokemus kelle vaan. (sp4)

Kuuntelussa tuli esiin myös mielenkiintoinen havainto näyttelijänänen vaikutuksesta kuuli- jaan. Yksi teksteistä toteutettiin sekä miehen että naisen esittämänä. Ryhmä sekä tarinan kirjoittaja koki vahvasti erilaisena miehen esittämän tekstin. Kun mies puhui sanoilla, jotka ryhmä koki naisen sanomaksi, miehen tarina nousi tunnelmaltaan voimakkaammaksi.

On ihan kauhen vaikeata miehen masennus. Siis se tuli niinku mieleen jollain tavalla enemmän, kuin siinä naisäänen, koska se on ehkä mejän sukupuolelle ominaisen paljon helpompaa puhua tunteista, niin ehkä sen takia se sitten jossain määrin kolahti enemmän. (sp3) Mystinen juttu. Joo uskon siihen, et tuli niinku jotenkin, että mä rupesin miettimään juuri näitä taustoja, että mitä siellä on takana. (sp2)

Viimeisessä työpajatapaamisessa katsottiin myös taaksepäin koko kokeiluhankkeen tunnelmia ja keskusteltiin projektista ja työpajoista kokonaisuutena. Yhdessä pohdittiin myös, oliko nyt toteutetuissa tarinoissa jotain, joka kosketti tai ärsytti, omakohtaisuutta tai jotain, joka kiinnosti itseä. Tarkasteltiin tunteita ja sitä, oliko tarina muuttunut, kun se oli tuotettu ja dramatisoitu, ja jos oli, mikä oli sen vaikutus. Keskityttiin ja keskusteltiin toisten havainnoista ja verrattiin niitä omiin kokemuksiin, sillä toisilta saatu palaute synnyttää uusia oivalluksia ”Minä en ole vain yksi ja toistuva kertomus, vaan minusta on moneksi jatkokertomukseksi” (Ihanus 2009, 24).

Vuorotellen ryhmän jäsenet kertoivat kokemuksistaan ja mietteitään kokeiluhankkeesta. Koen, että tarinoidendraamallisten läpikäymiseen olisi pitänyt varata paljon enemmän aikaa. Ryhmän ohjaajana ja kokeiluhankkeen vetäjänä halusin myös tuoda esille ryhmässä syntyneen luottamuksen, joka tulee säilymään myös ryhmän päättymisen jälkeen. Viimeisessä tapaamisessa oli läsnä myös toivo siitä, että hankkeelle saataisiin järjestettyä jatkoa. Saija Viljanen kiteytti loppupuheenvuorossaan, että kokeilu oli täysin tähän aikaan sopiva ja että yhteistyö ei jäisi vain yhden kokeilun tasolle vaan mahdollisesti laajenisi nuorisotyöstä laajemmalle osallistujakunnalle.

Semmonen ylisukupolvinen kohtaaminen olis ihan sika hienoo jotenkin, että sais eri ääniä ja erilaisia tarinoita. Tää on konseptina ihan tosi mielenkiintonen. (--) Mä näkisinki, et just mielenterveysosastolla tällä olis tosi paljon annettavaa, et vois saada niitä onnistumisen ja hyväksynnän kokemuksia tämmösen taiteellisen toiminnan kautta. (--) Mä mietin tätä sellasen välinearvon kautta myöskin. Mihin kaikkeen se voi olla oikeasti toimiva ja hyvä työkalu. (Viljanen 2021)

5 ANALYSOINTI JA TUTKIMUSTULOKSET

Lähdin opinnäytteen tutkimuksessa liikkeelle toimintakokeilun ja haastattelujen keinoin selvittämään voiko käsikirjoittaja tarjota nuorisotoimen kentässä uutta näkökulmaa nuorisotoimintaan ja voidaanko podcast- draamaa ja sen tekotapaa käyttää ja hyödyntää nuorisotyössä.

Aineiston keräämiseksi toteutin kokeiluhankkeena työpajakokeilun Nokian Näyttelijäyhdistyksen Theama- nuorille ja syvensin ymmärrystä nuorisotyöstä asiantuntijahaastatteluilla. Asiantuntijoille tein teemahaastattelun ja työpajoihin osallistuvia nuoria haastattelin ryhmähaastatteluna. Haastattelussa kävin läpi ennalta suunniteltuja aiheita, mutta kysymysjärjestys ja kysymykset saattoivat vaihdella. Asiantuntijoiksi teemahaastatteluun valitsin aihepiiriin parhaiten perehtyneet henkilöt. Tutkimustuloksia analysoidessani pyrin tunnistamaan ja kuvaamaan niitä vaikutuksia ja tuntemuksia, joita nousi esiin nuorten työpajakokeilussa. Yhteiskunnallisen vaikutusten arvioinnin hankaluus on tämän tutkimuksen osalta hankala, sillä tulokset ilmenevät vasta viiveellä ja kokeiluun osallistuneiden nuorten joukko aivan liian suppea. Yhteiskunnalliset vaikutukset tulevat näkyviksi vasta vuosien saatossa. Tätä opinnäytettä tehdessä osoittautui, että yksilötason kokemukset eivät ehkä ole suoraan yleistettävissä koko nuorisotyötä kattavaksi, mutta ne antavat arvokasta tietoa ja suuntaa siihen mitä tulisi kehittää.

5.1 Aineiston analyysimenetelmät

Kokeiluna toteutettujen työpajojen ja teemahaastattelujen tuottaman materiaalin analyysiin valitsin laadullisen analyysin. Laadullisessa analyysissä pyritään selvittämään ilmiön merkitys tai tarkoitus kokonaisvaltaisesti ja ymmärtämään ilmiön syvempi merkitys. Laadullisessa analyysissä tutkimusaineistoa tarkastellaan kokonaisuutena, jonka toivotaan valottavan tutkittavaa ilmiötä. Tämä analyysitapa antaa tutkijalle mahdollisuuden antaa tilaa tutkittavien henkilöiden näkökulmille ja kokemuksille. (Alasuutari 2011, 31.) Laadullisen tutkimuksen haasteita ja heikkouksia ovat itse tutkimuksen uskottavuuden ja luotettavuuden arviointi. Ovatko tutkimuksen tulokset yleistettävissä tai ovatko tutkimuksen kokemukset siirrettävissä muihin kohteisiin tai tilanteisiin. (Jyväskylän yliopisto 2010.)

Tutkimukseen käytettyjen yksilöiden määrä ei olisi ollut riittävä kvantitatiiviseen tutkimukseen. Pelkästään määrälliseen analyysiin perustuva tutkimus ei myöskään olisi tuonut esille niitä yksilön arvokkaita mielipiteitä ja ajatuksia, joita taas laadullisessa tutkimuksessa voidaan

ottaa esille. Kokoamani tutkimusaineiston yksilöiden rajallinen määrä toimii rajaavana tekijänä analyysitavan valinnassani.

Työpajakokemusten sekä haastattelujen analyysissä tarkastelin ja havainnoin materiaalia yhtäläisyyksien ja eroavaisuuksien löytämiseksi. Aineistosta etsin yhdistäviä piirteitä ja löytykö materiaalista joitain uusia havaintoja tai ideoita. Laadullisessa analyysissä yksikin poikkeus voi osoittaa tutkijalle, että asiaa pitää miettiä uudemman kerran (Alasuutari 2011, 32). Tutkimusaineistoni analyysi eteni aineiston tutustumisen ja aineiston järjestämisen kautta lopulta sen tulkintaan. Analyyttiset kysymykset muotoilin avoimiksi, miten ja mitä kysymyksiksi (Ruusuvuori, Nikander & Hyvärinen 2010, 8).

Työpajojen ja teemahaastattelujen tuottamaan haastattelumateriaaliin tutustuin uudestaan haastattelujen litteroinnissa. Litteroinnissa haastattelun aineisto muuttuu helpommin hallittavaan muotoon (Ruusuvuori ym. 2010, 10). Haastattelun litteroinnin aikana ja sen jälkeen keskityin siihen, mitkä osat haastatteluista ovat merkittäviä ja siten valikoituvat osaksi sitä aineistoa, johon keskityn. Valinta siihen, mikä on olennaista haastattelumateriaalissa ja mikä ei, perustui asettamiini tutkimuskysymyksiin. Aineiston analyysini pohjautuu siis niihin valintoihin, joita olen tehnyt haastattelumateriaalille ja sitä kautta aineiston jäsentäminen on tulkinnallista työtä (Ruusuvuori ym. 2010, 358).

Kokeiluhankkeeseen osallistuneiden nuorten kanssa valitsin haastattelutavaksi ryhmähaastattelun. Tämä palveli paremmin niitä tarpeita, joita itse työpajan analysointi vaati, sillä lopullinen ryhmäkoko oli pieni ja pelkona oli, että en pääsisi keskustelemaan, vertailemaan ja pohdiskelemaan tulokseen nuorten kanssa, jos haastattelisin heitä yksitellen. Ryhmähaastattelussa ryhmä muodostaa yhdessä ymmärrystä käsiteltävästä aiheesta, kuunnellaan toisten mielipiteitä ja vertaillaan niitä omiin. Kun ryhmässä perustellaan omia mielipiteitä, otetaan myös huomioon toisten esittämät mielipiteet. (Pietilä & Ilkka 2010, 180.) Haastateltavat nuoret keskustelivat aiheesta myös keskenään ja kertoivat mielipiteitään, ja vastaukset eivät kohdistuneet siis ainoastaan kysymysten esittäjälle.

Ryhmähaastattelujen ja yksilöhaastattelujen yhtäaikainen käyttäminen tutkimuksen analyysissä antaa tutkijalle mahdollisuuden peilata vastauksia keskenään ja näin havaittuja uusia piirteitä aineistosta (Ruusuvuori ym. 2010, 179). Analyysivaiheessa tutustuin haastattelun litteroinnin kautta haastattelumateriaaliin uudestaan. Litteroinnin jälkeen jäsentelin haastatteluaineiston kä-

siteltävien teemojen mukaan ja vertasin asiantuntijoiden vastauksia toisiinsa, sillä ennen varsinaiseen analyysiin siirtymistä aineistoon tutustutaan, sitä järjestellään ja luokitellaan (Ruusuvoori ym. 2010, 9). Haastateltavat eivät haastatteluissaan vastanneet suoraan opinnäytteeni asettamiin tutkimuskysymyksiin. Litteroinnin jälkeen asetin aineistolle tutkimuskysymyksiä, jotta saisin esille vastauksia varsinaisiin tutkimuskysymyksiini.

Nuorten ryhmähaastattelun analysoinnissa kiinnitin huomiota missä yhteydessä mielipiteitä sanottiin ja kuinka ryhmä reagoi niihin. Pyrkikö ryhmä yksimielisyyteen vai oltiinko asioista eri mieltä. Tutkin myös kuinka suunnittelemani aiheet toteutuivat vai muuttuivatko ne keskustelun edetessä. Tutkittava aineisto on kuitenkin sekavaa ja oli vaikea löytää yhteneviä teemoja. Analysoidessani haastattelujen ja työpajatoiminnan tuloksia pyrin käsittelemään tuloksia kokonaisuutena eli käsittelemään koko sitä tilannetta, jossa puheenvuorot ja ajatukset sanottiin. En myöskään lähtenyt yleistämään yhtä mielipidettä koko ryhmää kattavaksi. Analyysissä kohdistin huomion siihen, miten ryhmä on päätenyt johonkin lopputulokseen, vaikka mielipiteet saattavatkin olla joskus vastakkaisia. Ryhmäkeskustelussa prosessin analysointi on lopputulosta tärkeämpi. (Pietilä, Ilkka 2010, 182) Parhaita hetkiä olivat ne hetket, jolloin ryhmästä tuli ideoita tai mielipiteitä, jotka olivat minulle yllättäviä tai ennakko-odotusten vastaisia.

5.2 Aineiston analyysi

Kokeiluhankkeen työpajat muokkasinkin koronarajoitusten mukaiseksi ja ne toteutettiin Teamsin etäyhteyttä käyttäen. Etätyöskentely toi tapaamisellemme aivan uusia haasteita. Tapaamisten kiinteän ajan sopiminen ja siitä kiinnipitäminen ei olekaan niin yksinkertaista toteuttaa. Oli paljon helpompaa myöhästyä tai jäädä kokonaan pois. Uskon, että myös ilmoittamatta jättäminen on helpompaa, kun tapaamiset ovat etänä. Nuoren tavoittaminen käy hankalaksi, jos hän muuttuu passiiviseksi. Tässä suhteessa koen erittäin merkitykselliseksi, että nuorille tuttu ohjaaja on myös mukana työpajassa. Hänen kokemuksensa nuorista ehkäisee ryhmästä putoamista. Etänä työskenneltäessä on aivan liian helppoa olla vastaamatta työpajan kutsuun tai lähettää tekstiviesti, ettei ehdi ja lopulta mielenkiinto lopahtaa ja koko työpajalta putoaa pohja. Nuori turhautuu ja jää pois, vaikka juuri ne, jotka jäävät pois olisivat ehkä juuri ne, joita pitäisi pystyä tavoittamaan. Jos olisimme pystyneet tapaamaan fyysisesti johonkin tilaan, olisimme varmasti saaneet enemmän irti sosiaalisista kontakteista ja enemmän yhtenäisyyden tunnetta tapaamisistamme. Tätä ei etäyhteys pysty koskaan korvaamaan.

Työpajoihin osallistuvat nuoret tunsivat toisensa jo entuudestaan, ja heillä oli draamallista ja myös teatteriosaamista. Tämä antoi työskentelylle hyvät lähtökohdat ja helpotti alkuun pääsemisessä. Tutustumiseen ja ryhmäytymiseen käytettävä aika lyheni huomattavasti, eikä minua uutena vetäjänä kyseenalaistettu lainkaan. Olin kuin uusi ohjaaja produktiossa, johon he nyt olivat astuneet mukaan. Omat huomioni ensimmäisestä tapaamisesta oli, että luottamuksen rakentumiseen ei myöskään mennyt aikaa juuri lainkaan etäyhteydestä huolimatta.

Ensimmäiset tapaamiset koostuivat avoimesta keskustelusta ja kevyistä kirjoitusharjoituksista. Lähtökohtana oli pitää työskentely kevyenä ja mahdollisimman avoimena. Yhdessä sovittiin, että mitään ei ole pakko tehdä, eikä tekstejä tarvitse julkaista tai edes lukea, jos ei halua. Tuotantoon tai toteuttamiseen ei painostettu. Aikatauluista ja tapaamisista sovittiin yhdessä ja mahdollisista poissaoloista ilmoitettaisiin vetäjälle. Jokaisessa tapaamisessa oli nuorten ja käsikirjoittajan, minun, lisäksi myös nuorille tuttu nuorisohjaaja. Kaikki työpajasta alun perin kiinnostuneet eivät kuitenkaan osallistuneet varsinaisiin työpajoihin ja osallistujia jäi myös matkan varrella pois. Alun perin ymmärsin, että kiinnostuneita osallistujia työpajaan olisi ollut vajaa kymmenen, mutta varsinaisiin työpajoihin osallistui viisi ja lopullisia tekstejä tuotettiin kolme. Yksi osallistuja jätti viimeisen tehtävän tekemättä, sillä koki sen liian raskaaksi. Lähtökohtaisesti olisin ollut tyytyväinen yhteenkin tekstiin, josta voitaisiin valmistaa ensimmäinen monologiin perustuva podcast-draama. Kolmen pienoismonologin saaminen lopputuotteeksi oli siis enemmän kuin olin osannut toivoa.

Nuorten kanssa aiemmin työskennelleenä tiedän, että kaikki innostuneet eivät kiinnostuksestaan huolimatta tule paikalle, ja alkuinnostus saattaa myös lopahtaa kesken matkan. Vaikka nuoret tunsivat toisensa entuudestaan, koin itse, että etäyhteys rajoitti tutustumiseni tasoa nuoriin ja tulkinta osallistujien tunteista oli alussa hankalaa. Onneksi kaikissa yhteisissä tapaamisissamme oli läsnä myös nuorten oma ohjaaja, Saija Viljanen, johon minä saatoin nojata nuorten oikeanlaisessa huomioimisessa. Hänen mukaansa ei riitä, että käsikirjoittaja yksin lähtee vetämään ryhmää, sillä harvalla kirjailijalla on kokemusta myös nuorisotyöstä. Nuorisotyössä pitää vähintäänkin olla ihmisen ohjaamisen ammattilainen tai sitten sellainen henkilö, joka tuntee ryhmänsä. Paikalla tulee olla henkilö, joka näkee jopa pienestä silmän värähdyksestä mitä yksilössä tapahtuu ja näin pystyy ohjaamaan oikeaan suuntaan. (Viljanen 2021)

Toisaalta nuorisotyöntekijä ei kuitenkaan saa olla se, joka lähtee toteuttamaan jotain toteutumattomia taiteellisia tarpeitaan nuorten kustannuksella. Samoin käsikirjoittajan pitää valjastaa ammatillinen osaamisensa nuorten käyttöön ei oman uransa pönkittämiseen. Taiteellisen työn

työpajan vetäjien tulee pitää tehtävä kirkkaana mielessään. Ei ole tarkoitus päästä itse loistamaan taidekentällä, kerätä materiaalia omiin hankkeisiin. Lähtökohta ja koko ydin on valjastaa oma osaaminen toisten käyttöön. Viljanen kiteyttää haastattelussaan:

Se on varmaan niiku sekä käsikirjoittajalla että sillä nuorisotyön ammattilaisella et halu voi lipsahtaa sinne taiteen tekemisen puolelle. Jos nuorisotyönohjaaja pääsee toteuttamaan mahdollisia taiteellisia intohimojaan, miten ei muuten pääsisi siinä työssä välttämättä kovinkaan usein toteuttamaan, ja sit siinä tulis nyt se tilaisuus ja tilaisuus tekee varkaan, ja se ihan ydin jääkin ihan toteutumatta (Viljanen 2021).

Viljanen kokee, että käsikirjoittaja tai nuoriso-ohjaaja ei yksin pysty vetämään ryhmää. Olen kokeiluhankkeen myötä vakuuttunut siitä, että työpaja tarvitsee moninäkökulmaisuutta, ihmisen kohtaamistaitoa mutta myös taiteellista silmää. Harvassa ovet ne yksilöt, joista löytyisivät kaikki tarvittavat ominaisuudet samassa paketissa. Toisaalta vaikka olisikin moniosaja varsinainen työ voi ylipääsemättömän raskaaksi pelkästään, jos ajattelee aikatauluttamista tai ihmisen yhteen saattamista.

Lopullisen monologin kirjoittaminen koettiin yleisesti raskaaksi ja stressaavaksi ja kaikki eivät jaksaneet kirjoittaa tehtävää loppuun. Vaikka nuoret olivat itse saaneet määritellä tarvitsemansa ajan tekstien valmiiksi kirjoittamiseen, johti vastuu itsenäisestä työskentelyltä kuitenkin uupumiseen. Yksi nuorista halusi jättää työn tekemättä, sillä koki tämän vaiheen erityisen uuvuttavana hänen sen hetkisen tilanteen kanssa. Se että sai jättää tekemättä, oli kuitenkin helpottava kokemus ja asia käsiteltiin nuoren kanssa. Tässä kohtaa oli myös se piste, jossa vetäjien oma kunnianhimo ja taiteelliset ambitiot piti hylätä. Tuotanto ei ollut kokeilun tarkoitus tai päämäärä. Tärkeintä on matka. Tunnelmat monologiensa kirjoittamisen jälkeen olivat silti hyvät ja nuoret antoivat suostumuksensa monologiensa työstämiseen podcast-teoksiksi. Nuorten into kuulla oma kirjoituksensa podcast-draamana, innosti kuitenkin minua toteuttamaan teokset maksimaalisella tuotantotarkkuudella ja laadukkaasti.

Työpajapilotin aikana emme päässeet harjoittelemaan nuorten kanssa äänitystä, studiotyöskentelyä, äänenkäsittelyä tai ääni- ilmaisun harjoitteita. Tekstejä luettiin toki ääneen, mutta varsinaisia ilmaisullisia harjoituksia ei näin lyhyessä työpajassa millään ehditty käymään läpi. Äänellisten ilmaisukeinojen pohdinta jäi lopputuotteen erilaisten vaihtoehtojen kuuntelun ja niistä heränneiden tunteiden analysoinnin tasolle. Nuoret pääsivät kuitenkin hieman maistamaan niitä draamallisia mahdollisuuksia, joita äänikerronta meille mahdollistaa.

Oman elämän avaamiseen ja sitä kautta kaikkien pintaan nousevien tunteiden käsittelyyn ei näin lyhyessä kokeiluhankkeessa ollut mielekästä eikä tarkoituksenmukaista, enkä ottanut koko osiota mukaan tähän kokeelliseen työpajan sisältöön. Koin, että ajan lyhyden takia saattaisin tehdä nuorille enemmän haittaa kuin hyötyä, jos asiat jäävät käsittelemättä. Minulle kokemus siitä, että työskentely koettiin mielekkääksi, tarinoiden dramatisointia odotettiin ja että niistä nousi uusia keskusteluja ja ideoita, oli tässä vaiheessa täysin riittävää osoittamaan idean toimivuudesta käytännössä. Podcast-draama ja käsikirjoittaja nuorisotyössä -konseptiin liitän kuitenkin olennaisena osana tämän tarinoiden tarkastelun suhteessa omaan itseen, sillä oman elämän tarkastelussa saattaa ymmärtää omaa tilannettaan ja tunteitaan paremmin. (Mäki, Arvola 2009,16)

Kokeiluhankkeen viimeisessä osiossa nuoret saivat oma-aloitteisesti ja omalla ajallaan tehdä kirjoitusharjoituksen, josta oli tarkoitus tuottaa varsinaiset draamalliset podcast-versiot. Havainnot tästä tehtävänantotyyppistä eivät olleet kannustavia. Nuoren itsenäinen työskenteleminen, tekstin tuottaminen tapaamisten ulkopuolella ja vastuu tuloksesta uuvutti nuoria, eivätkä kaikki saaneet tehtävää tehtyä. Myös tekemättä jättäminen loi ahdistusta ja epäonnistumisen tunnetta. Alun tapaamisten innostus hiipui muiden töiden ja arjen haasteiden viidakkoon ja lopputuotteen tekemisestä tuli uuvuttava suoritus. Tämä ei todellakaan ollut tarkoitus. Tulos on kuitenkin selvä: Työpajan vetäjällä ei saa olla kiire. Tuotoksen ei tule olla itseisarvo, vaan osallistuminen toimintaan on se, jolla on merkitystä. Myöskään liikaa vastuuta ja oman ajan valjastamista nuoren hartioille en suosittelen. Työpajakokeilun kokemuksen mukaan koko työpajan toiminta pitää pystyä toteuttamaan yhteisissä tapaamisissa, jotta vastaavanlainen uupuminen ja mielipaha voidaan tulevaisuudessa välttää.

Kesä toi ryhmälle tauon ja syksy toi mukanaan uusia haasteita ja elämänmuutoksia nuorten elämään. Olisi ollut parempi, jos työpajat olisi voitu viedä läpi ilman pitkiä taukoja. Viljasen mielestä olisi ollut parempi, jos viimeinen työpaja olisi pystytty järjestämään kasvotusten. Näin nuorille olisi jäänyt konkreettisempi kokemus siitä mitä he ovat olleet kehittämässä. Kesätauon jälkeen oli vaikea enää tavoittaa sitä tunnelmaa, joka meillä keväällä oli. Liian paljon aikaa oli kulunut ja tuntui kuin aloittaisimme alusta jälleen kerran. Jatkon kannalta on hyvä huomioida, että pitkät tauot tapaamisissa eivät helpota tarinan tuottamista.

Suunnittelemani aikataulu työpajoille oli aivan liian optimistinen. En ollut ennakkosuunnittelussa pystynyt ottamaan huomioon työpajoissa tapahtuvaa keskustelun tarvetta, enkä myöskään arvioimaan oikein nuorten kypsymistä ja kehittymistä tehtävien välillä. Huomasin äkkiä, että

draaman tekemiseen ei voi vain hypätä. Oli edettävä askelma askelmalta. Tarkoituksena oli työpajojen aikana päästä työskentelemään nuorten kanssa podcast- draaman teknisen toteutuksen kanssa ja harjoitella näyttelijäntyötä, mutta tämä ei toteutunut kuten alustavasti olin kaavaillut. Niinpä työpajassa syntyneiden ideoiden podcast-draamateosten tuottaminen, dramatisointi ja toteuttaminen jäi kokonaan työpajojen ulkopuolelle eli minun harteilleni. Koin kuitenkin äärimmäisen tärkeäksi, että nuoret saisivat kuulla, miltä heidän kirjoituksensa kuulostaisivat toteutettuna kuunnelmana. Jatkossa tämäkin osa voidaan varmasti toteuttaa myös nuorisotyön omin voimin.

Podcast-draama kokeiluhanke poiki kolme uskomattoman hienoa tarinaa, joista toteutin neljä podcast-teosta. Podcast-teokset perustuivat nuorten työpajassa kirjoittamiin monologiteksteihin. Dramatisoinani podcast-teokset äänitin omassa kotistudiossani, ja äänen jälkityöt tein omalla koneella ja Garageband-ohjelmalla. Halusin pitää tuotannon niin kevyenä, että se toimisi mallina tuleville podcast-työpajoille. Tarkoitus oli osoittaa, että tasokas tuotanto ei välttämättä vaadi suurta ammattilaisten määrää tai kallista äänityslaitteistoa tai -studiota. Esimerkkiteosten kautta olisi mahdollista asettaa tuotanto nuorisotyön rajallisiin puitteisiin. Kun olimme sopineet tekstien dramatisoinnin tapahtuvan äänen ja näyttelijän tasolla, halusin panostaa tähän osaluueeseen niin, että nuoret pääsevät kokemaan draamallisen muutoksen teksteissään. Tuotin teoksista myös versioita eri äänillä, jotta saataisiin mahdollisimman monta näkökulmaa tarkasteluun. Tarinan muuttumisesta kertojaäänäen kautta oli todella silmiä avaava ja mahdollisti tarinan tarkastelun uusista näkökulmista. Tätä olin ajatuksissani uumoillutkin ja ajatukseni osuivat oikeaan. Nuorisotyön työpajoissa olisi varmaan mielekästä antaa nuorten itse näytellä teoksissa, mutta tässä kokeilussa tämä vaihtoehto ei ollut mahdollista.

Kaiken kaikkiaan työpajoissa tehdyt kirjoitusharjoitukset koettiin mielekkäiksi. Myös annetut aikarajat koettiin lopulta hyväksi, sillä muuten ei tulisi mitään valmista.

Tykkään kirjoittaa ja sitten sillä pystyy pitää kirjoittamisen taitoa yllä, kun on joku tehtävänanto, deadline millo niitä täytyy tehdä (sp5).

Eriyistä kiitosta nuorilta tuli kuitenkin silloin, kun oma teksti kuultiin draamaksi toteutettuna.

Mä en oikein pysty jäsentää ajatuksia. Ihan törkeän kova juttu (sp3). Tulkinta oli tosi hyvä. Piti niinku otteessaan ja myös niinku musiikki oli hyvin silleen. Se niinku komplementtas sitä. (sp4). Se musa oli jotenkin niin hauska, että aivan täysin eri tunnelma kuin edellisessä (sp2)

Tässä kokeiluhankkeessa minulla oli ilo ja onni saada tutustua minulle entuudestaan täysin tuntemattomiin nuoriin ja nuorisotyön ammattilaiseen ja huomata, kuinka ammattilaisuudet täydentävät toisiaan eivätkä muodosta minkäänlaista kilpailullista asetelmaa. Kokeiluhankkeen työpajoissa minulla oli työparina nuorisotyön ammattilainen Saija Viljanen. Se, että emme olleet toisillemme tuttuja, ei haitannut ohjaajien välistä tehtävänjakoa tai haitannut kommunikointia nuorten kanssa. Roolit loksahdivat paikoilleen kuin itsestään eikä ”varpaille astumisia” tapahtunut koko kokeilun aikana. Viljaselta sain asiantuntevaa ja kallisarvoista palautetta jokaisen työpajatapaamisen jälkeen koko kokeiluhankkeen ajan. Hänen huomionsa ja tarkkanäköisyytensä nuorista ja heidän reaktioistaan vahvisti osaltaan näkemystäni siitä, että kahden ohjaajan tiimi on paras lähtökohta onnistuneelle työpajalle. Uskon, että minun ja Saijan välinen saumaton ja avoin yhteistyö heijastui myös koko ryhmään lisäten nuorten turvallisuuden tunnetta ja välitöntä ilmapiiriä.

Pienistä epäkohdista huolimatta työpajakokeilu onnistui yli omien odotusten tuoden neljä podcast-draamakuunnelmaa. Kuitenkin työpajojen aikataulutus oli omalta osaltani aivan liian optimistinen. Työpajojen määrä suhteessa käsiteltävään aiheeseen oli täysin riittämätön. En ollut ottanut huomioon, että nyt en työskentele alan ammattilaisen kanssa vaan nuoren, jolla on ihan omat tarpeensa ja prioriteettinsa toiminnassaan. Onnekseni työpajoissa oli mukana nuoria, jotka olivat kiinnostuneita kirjallisesta työskentelystä, muuten ennakkosuunnittelun virhe olisi ollut varmasti vielä merkittävämpi kuin nyt.

Omakohtainen kokemus kokeiluhankkeen työpajojen vetäjän roolista on, että käsikirjoittaja pystyy tuomaan osaamisellaan uutta näkökulmaa nuorisotyöhön. Podcastin tuottamisen näkökulmasta täytyy kuitenkin ottaa huomioon, että itselläni on kuunnelmakirjoittamisen lisäksi kokemusta myös kuunnelman toteuttamisen puolelta, joka taas ei kuulu käsikirjoittajan ammattikuvaan. Kokeiluhankkeeseen osallistuneet nuoret olivat haastateltaessa hyvin yksimielisiä näkemyksistä työpajasta ja sen mielekkyydestä. Mielipiteisiin saattoivat myös vaikuttaa vahvasti onnistumisen tunteet, jotka siivittivät kahta viimeistä työpajaa. Ensimmäisen oman draamateksin luominen ja sen ääneen esittäminen ryhmälle ja lopuksi viimeisen kerran iloinen yllätys teoksesta valmiina audio-draamana. Theama-ryhmän nuoret kommentoivat kokeiluhankkeen työpajoja seuraavasti:

Mä tykkäsin kans tosi paljon tästä projektista kans, kun tykkään muutenkin kirjottaa ja mä ootin ihan kauheen innolla, koska nää saa kuulla nää lopputulokset. Ja kaikista tuli tosi hyviä ja tota kaikin puolin vaan positiivista. Mä tykkäsin kauheesti ja jos nyt jotain vastaavanlaisia tulee niin oon kyllä kiinnostunut jatkamaan (sp4.)

Mä tosiaan oon harrastanu sanataidetta, nii mä tykkään tälläsistä kirjoitustehtävistä, joissa on joku tietty aihe tai tehtävänanto, koska mä tykkään hirveesti kirjoittaa, mut sitten kun jotenkin yrittää itsekseen oma-aloitteisesti huvikseen lähteä kirjoittamaan, se on tosi takkuilevaa. Sit kun on semmone tehtävänanto, joka vähän rajaa sen kaiken mahdollisuutta, nii mä ainakin tykkään. Tykkään kirjoittaa ja onhan tää ihan jännä kuunnella näitä teoksia. (--) Mä tykkään kirjoittaa ja sitten pystyy pitämään sitä kirjoittamista yllä, kun on joku tehtävänanto ja deadline millä niitä pitää tehdä (sp5.)

Etätapaamiset olivat ainoa mahdollisuus toteuttaa työpajat vallitsevan Covid-19-epidemian aikana. Itse koen, että lähitapaamiset olisivat olleet parempia niin ryhmähengen kuin luottamuksenkin luomisen suhteen. Oma kokemukseni työpajoista oli, että alussa toiminta oli hyvin jäykkää jo pelkästään takkuavien etäyhteyksien takia. Oli myös vaikeaa oppia tuntemaan toisen ajatusmaailmaa ja persoonaa näkemättä hänen fyysistä ilmaisuaan. Vaikka kaikki toimivat luontevasti koneen välityksellä toivoi Saija Viljanen oikeaa lähitapaamista ja aitoa kontaktia vetäjien ja nuorten välillä.

Työpajoissa työskenneltiin aluksi kirjallisten tehtävien kanssa. Aloitettiin vapaasta assosiatiiivisesta kirjoittamisesta ja kuljettiin kohti draamallista kirjoittamista päämääränä podcast-draamaksi soveltuva teksti ja tekstin ääneen lukeminen. Itselleni käsikirjoittajana kirjoittaminen ja tekstin tuottaminen on osa ajattelua ja myös osa persoonaani, enkä pysty objektiivisesti arvioimaan, kuinka tämänkaltainen työskentely soveltuu nuorisotyöhön. Olettamuksenani oli, että kirjoittaminen olisi nuorille haasteellista, mutta haastatellessani Terhi Ala-Kerturia, hän totesi, että asia ei ole niin mustavalkoinen. Itseilmaisun keinot ovat niin henkilösidonnaisia, että ja ohjaajan pitää osata katsoa, mikä on nuorelle luontevaa. Nuoret ovat paljon somessa ja kirjoittavat toisilleen lyhyitä viestejä, että kirjoittaminen saattaa olla jopa luontevampi tapa ilmaista ajatuksia ja tunteita kuin esimerkiksi puhuminen. (Ala-Keturi 2021.)

Keräämälläni tutkimusaineistolla on kuitenkin rajallisuutensa eikä varmasti ole kaikilla osapuolillaan kattava selvitys tutkimuskysymyksiini, mutta suuntaa-antava tulos kuitenkin on. Vastaus kysymykseen voiko käsikirjoittaja tarjota nuorisotoimen kentässä uutta näkökulmaa toimintaan on tulosten valossa myönteinen. Kirjoitustyöpajat eivät sinällään ole mikään uusi keksintö, mutta laaja osaaminen kirjoittamisen tavoista ja draamalliseen kirjoittamiseen suuntautuva ohjaus kuuluu olennaisena osana käsikirjoittajan osaamisalueeseen.

Vaikka käsikirjoittaja on taidemuotonsa ammattilainen, on hänen kuitenkin otettava vakavasti huomioon työpajaa suunnitellessa, että toimintaa tehdään nuorille, ei itselle. Nuorilla tulee olla

selkeä ymmärrys siitä mihin ovat ryhtymässä. Pelisääntöjen tulee olla selkeitä, ja jos osallistuminen alkaa kaduttaa, on voitava jättäytyä pois. Huomioitavaa on myös se, että mukana voi olla vaikka ei tuottaisi kirjoitettua materiaalia. Tällaisessa tapauksessa nuorelle tulisi voida osoittaa jokin toinen rooli yhteisestä projektista. Tärkeintä on se kokemus, että on osa ryhmää. (Ala-Keturi 2021.)

Nuorten kokemuksia tarkastellessa podcast-draaman tekotapaa voidaan onnistuneesti hyödyntää nuorisotyössä. Tutkimuskysymysteni valossa vastaus ei kuitenkaan ole täysin yksiselitteinen. Ei voida olettaa, että kaikilla käsikirjoittajilla on osaamista tai kokemusta podcast-draamasta taidemuotona, tai että heillä olisi tarvittava tekninen osaaminen toteuttaa teoksia. Vaikkakin podcastien tekotekniikka on yksinkertainen ja helposti omaksuttava ei voida olettaa, että kaikki käsikirjoittaja-ammattikunnan henkilöt sen hallitsisivat. Podcast ja sen yhä laajenevat käyttöalueet ovat kuitenkin osoittaneet sen, että nykypäivän kulttuurituottajalla tulisi olla tämä tarvittava osaaminen.

Opinnäytteen kokemusten valossa koen, että podcast-draama mahdollistaa nuorten ajatusten jakamisen suurelle yleisölle. Dramatisoitu tositarina mahdollistaa oman kokemuksen objektiivisen tarkastelun ja eheytymisprosessin alkamisen. Dramatisoidun tarinan kuuntelija voi saada vertaiskokemuksen kautta voimaa jaksaa oman elämäntilanteensa kanssa. Työpajoissa oman kokemuksen jakamisesta voidaan päästä käsittelemään myös ajatuksia tunteiden ja kirjallisen ilmaisun takana. Tarinan päähenkilön vaihtaminen toiseksi mahdollistaa myös uudenlaisen taustan ja näkökulman paljastumisen. Podcast-draamatyöpajassa työskentely ja kokemusten jakaminen näyttäisi vahvistavan nuorissa yhteenkuuluvuutta ja lujittavan ystävyyttä.

Omakohtainen lähtökohtainen oletukseni, että käsikirjoittajalla ja podcast-draamalla olisi annettavaa nuorisotyössä, on tämän kokeilun myötä saanut vahvistuksen. Kokeiluun osallistuneet nuoret kokivat käsikirjoittajan tuoman osaamisen mielenkiintoisena. Myös teemahaastattelussa kävi ilmi, että käsikirjoittaja koettiin piristävänä vaihtoehtona työpajan vetäjänä. Oman näkemykseni mukaan podcast-draama tulee olemaan osa nuorisotyön laajaa taiteellisten menetelmien kirjoa.

Käsikirjoittajana ja kulttuurituottajana olen valtavan tyytyväinen kokeiluhankkeestani saamaani kokemukseen ja palautteeseen. Olen täysin luottavainen podcast-draaman luomista keinoista käsitellä tunteita ja saada yksilön ääni kuuluville. Nuorissa on valtava luova potenti-

aali, johon koulutettu taiteen ammattilainen voi tuoda lisäoppia ja johdatusta. Haluan ehdottomasti jatkaa nuorten kanssa työskentelyä ja tutkia edelleen sitä mihin kaikkeen podcast-draama voikaan tekotapana soveltua.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli arvioida käsikirjoittajan ja podcast-draaman mahdollisuuksia nuorisotyössä. Opinnäytetyö haastoi, kehitti ja osoitti minulle uusia tapoja tuoda esille kasikirjoittajan ammattitaitoa, teatteria ja käsikirjoittamista. Opinnäytteen kokeiluhanke osoitti, että nuorisotyöllä ja taidekentällä on potentiaalia ja intressejä, jotka tarvitsevat yhdistäjänsä. Ei voi välttyä ajatukselta, että rikastutamme tarpeillamme ja osaamisellamme toisiamme.

Podcast-draamatyöpaja toimii oman kirjallisen kokemukseni näkökulmasta katsottuna parhaiten, jos nuorisoryhmälle voidaan tarjota toiminnalle erillinen, mielellään hiljainen tai häiriötön tila, jossa nuoret voivat kirjoittaa, harjoitella ilmaisua ja studiotyöskentelyä yhdessä. Ihan parasta olisi, jos nuorella olisi, niin halutessaan, mahdollisuus podcast-draamatyöpajan puitteissa valita oman kiinnostuksen kohteen kirjallisesta, ilmaisullisesta tai teknisestä osa-alueesta tai vaikka vain kuunnella hiljaisuutta ja olla osa ryhmää.

Kokeiluhankkeen kokemusten ja asiantuntijahaastattelujen pohjalta katsottuna podcast-draamatyöpajalla tulisi olla kaksi ohjaajaa; yksi nuorisotyöhön perehtynyt ja toinen taiteelliseen työskentelyyn perehtynyt. Kirjailija tai käsikirjoittaja on tässä tapauksessa se aktiivisempi osapuoli, joka tuo mukanaan päivän harjoitteet. Toinen ohjaaja, kuten myös tässä kokeiluhankkeessa, on nuorisotyöntekijä, joka auttaa havainnoimaan nuorten reaktioita. Tässä ohjaajien saumaton yhteistyö on onnistuneen työpajan edellytys. Yhteistyö käsikirjoittajan ja nuorisotyöhön erikoistuneen ammattilaisen kanssa mahdollistaa nuorelle turvallisen tilan ja ilmapiirin toteuttaa itseään ja puhua julki ajatuksiaan. Nuorisotyöntekijällä on se kokemus, jota kaikessa nuorisotyössä tarvitaan. Nuorisotyöntekijän avustuksella käsikirjoittaja pystyy näkemään nuorten erilaiset taustat ja erityistarpeet ja huomioimaan ne tehtävänannoissa. Tärkeintä on kuitenkin mahdollistaa nuorelle mahdollisuus tulla kuulluksi, mutta kuitenkin niin, että ei tuotettavan tuotteen ehdoilla tehdä hallaa nuoren kasvulle. Ala-Keturi kiteyttää, että tärkeintä nuorten kanssa työskentelyssä, on löytää se kultainen keskitie, joka mahdollistaa kaiken sen kasvun ja potentiaalin mikä nuorilla on. (Ala-Keturi 2021.)

Käsikirjoittaja ja podcast-draama nuorisotyössä pilotin aikana toteutin neljä draamallista versiota nuorten kirjoittamista teksteistä. Kuitenkin koen, että podcast-draamatyöpajoissa ei tulisi liikaa painottaa podcast-tuotantoa. Valmis teos ei saa olla ainoa itseisarvo ja syy käydä työpajaa. Oma kokemukseni on, että itse prosessi, yhteinen matka ohjaajan ja ryhmän kanssa, sekä

sen tuomat kokemukset ovat kuitenkin merkittävämpiä hetkiä nuoren elämässä kuin valmis tuote. Ryhmän aloituksessa, niin tässä kokeiluhankkeessa kuin myöhemmissä työpajoissa, painotan, ettei työpajassa tarkastella yksilön kirjoittamisen taitoja tai arvioida sitä kuinka kirjallisesti puhdasta tekstiä hän pystyy tuottamaan. Lähtökohtana on kirjoittaa vapaasti tehtävänannon mukaan esimerkiksi omista ajatuksistaan tai tunteistaan. Olennaista on, että nuoret saavat heti alussa kuulla, ettei heidän töitensä arvostella. Kaiken kirjoittamisen ei tarvitse olla esteettisesti hiottua tai kaikkien taiteen sääntöjen mukaista. Kyse on loppujen lopuksi vain siitä mistä kirjoittaja haluaa tekstissään kertoa.

Ryhmän lopetukseen kannattaa varata tarpeeksi aikaa. kokeiluhankkeen työpajakokeilun lopetus tuli eteen liian nopeasti ja lopputuotteeseen hypättiin pilotissa liian nopeasti. Tämä oli seikka, jonka koin lopetuksen kannalta todella huonoksi. Kestollisestihan pilotin työpajakokeilu kesti viitisen kuukautta, mutta tapaamisia oli harvakseltaan ja nekin enemmän aina suorittavia tapaamisia. Keskustelut ja työnohjaukset jäivät vähemmälle. Myös tunnetilojen ja purkamiset ja tunteiden osoittaminen olivat etäyhteyden takia liian pinnallisia, varovaisia ja hyvätapaisia. Vasta kahdessa viimeisessä työpajassa olimme oppineet tuntemaan toisemme tarpeeksi hyvin, että keskustelu oli vapaampaa vailla omia suojamuureja. Huumoriakin kuului puheessa.

Toisaalta voi ajatella, että tämänkaltaisen työpajan voi vetää etäyhteydellä sellaisille nuorille, joiden on jostain syystä hankalaa tai mahdotonta osallistua lähitapaamisiin. Mutta kaiken kaikkiaan kokeiluhankkeen työskentely loppui kuin seinään. Aika loppui. Hyvät oli tekstit ja yhteinen matka eli ”kiitos ja näkemiin”. Tästä jäi itselle huonot tunnelmat. Silja Mäki (2009) kirjoittaa kirjassaan Satu kantaa lasta, että ryhmästä luopuminen herättää usein erilaisia tunteita, joita tulisi pystyä yhdessä käymään läpi sekä ajan kanssa arvioida, mitä on saatu aikaiseksi. (Mäki, Arvola 2009,192). Bruce Tuckmanin ryhmän kehitysvaiheiden mukaan irrottautumisvaiheeseen eli ryhmän hajoamiseen ohjaajan rooli korostuu erityisesti. Tämä vaihe sisältää surua ja itsearvointia ja ohjaajan tehtävä on auttaa ryhmän jäseniä näiden tunteiden käsittelyssä. (Tuckman, Jensen 2010, 45). Tämä lopetuksen perusteellinen ennakointi ja luopumisen tunteiden käsittely jäi pilotista puuttumaan lähes kokonaan. Tämä on kuitenkin seikka, johon tulee jatkossa kiinnittää huomiota ja johon tulee varata tarpeeksi aikaa.

Moni lapsi ja nuori tarvitsee tukea elämänsä hallintaan ja kehitykseen. Kun nuori antaa luvan toiselle henkilölle kurkistaa hänen omaan todellisuuteensa, on saanut vastaanottaa suuren kunnian ja lahjan, jonka arvoa ei voi mitata. Tätä saatua luottamusta tulee kunnioittaa ja osoittaa

nuorelle olevansa luottamuksen arvoinen. Työpajojen huolellisella suunnittelulla saadaan aikaa turvallinen ilmapiiri, jossa voi turvallisesti ilmaista vaikeitakin asioita. Ilmaisullisia harjoituksia pitäisi kuitenkin jatkossa painottaa enemmän ja kirkastaa niillä tavoitettavaa päämäärää. Kokeiluhankkeessa oli ilahduttavaa huomata, kuinka lyhyessä ajassa nuoret saivat aikaan tekstiä, joka koskettaa kuulijaa. Nuorten kynästä syntyi tarinoita, joilla on syvyys ja joihin niin nuorena kuin aikuisenakin kuulujana kokee samaistumista. Todellinen kokemus koskettaa ja inhimillisestä kokemuksesta tulee universaali.

Podcast-draama toimii kokemukseni mukaan kuten mikä tahansa taiteen osa-alue mainosti nuorisotyössä. Se on väline vuorovaikutuksen luomisessa nuoren ja ulkomaailman välillä. Yleispätevästi voisi todeta, että jokainen tapaaminen, kirjoitussessio tai ilmaisuharjoitus kannattaa päättää myönteiseen asiaan tai kokemukseen, ettei kukaan osallistujista jää pahaan tai epämiellyttävään oloon. Haastatteluissa nousi kuitenkin myös esille toive, että mahdollinen podcast-draamatyöpajatoimintaa voitaisiin ulottaa koko maan kattavaksi. ”Nuoren ääni” ei tulisi ainoastaan painottua suuriin kaupunkeihin tai pääkaupunkiseudulle, kuten Ala-Keturi haastattelussa totesi (Ala-Keturi 2021). Syrjäseutujen ja pienempien kuntien nuoret painivat kenties täysin eri ongelmien kanssa kuin suurissa kaupungeissa kasvavat nuoret.

Täysin uusi oivallus kokeilusta ja haastattelujen pohjalta oli se, että podcast-draamatyöpajoja voisi soveltaa myös muihin osa-alueisiin, kuten mielenterveyskuntoutukseen ja vanhustyöhön. Podcast-draama voisi olla juuri se väline, joka muodostaa luonnollisen yhteyden nuorisotyön ja vanhustyön välille ja mahdollistaa sukupolvien välisen keskustelun. Tulevaisuudessa olisikin mielekästä jatkaa kokeilua nuorten, vanhustyön ja mielenterveyskuntoutujien kanssa. Laajempaa kokeilua ja tietoa tarvitaan myös siitä, miten nuorisotyön oma podcast-kanava toimisi käytännössä ja tavoittaako se myös työpajan ulkopuoliset nuoret. Lisäksi olisi mielekästä selvittää onko draamallisella vertaiskokemuksella hyötyä nuorille ja voidaanko saada aikaiseksi koko Suomen kattava nuoriso-podcast alusta.

6.1 Käsikirjoittaja osana soveltavan taiteen kenttää

Koronapandemian aiheuttamien yhtiskunnallisten sulkujen takia on varmasti jokainen taiteilija joutunut arvioimaan ja tarkastelemaan omaan ammattiaan ja toimintaansa uusista näkökulmista. Taide osana yhteiskunnallista kenttää on ollut olemassa jo ennen pandemiankin puhkeamista. Cuporen julkaiseman taiteen ja kulttuurin barometrin mukaan selkeä enemmistö taitei-

lijoista hyödyntäisi mielellään ammattitaitoaan kunnan palveluksessa, taidealan opetus-
tehtävissä tai perinteisten taiteen toimialojen ulkopuolella (Ruusuvirta, Lahtinen, Rensujeff &
Kurlin Niiniaho 2021,55). Viihdealan totaalinen lamautuminen osoitti minulle itselleni sen,
kuinka suppeasti ajattelen omaa kirjallista lahjakkuuttani. Näkökulma kirjoitustyöhön oli urau-
tunut lähes ainoastaan käsikirjoittamiseen. Kuinka paljon enemmän kirjallisesti lahjakkaat ja
koulutetut kirjoittajat voisivatkaan jakaa osaamistaan eri yhteiskunnan kentillä. Ehkä myös
kulttuurituottajan koulutus auttoi minua tässä taiteellisten näkökulmien laajentamisessa.

Käsikirjoittaja voi tuoda nuorisotyöhön koko kirjallisen osaamisensa. Kirjoittamien ja tarinoi-
den kuuntelu on helposti toteutettavaa toimintaa, joka ei vaadi suuria taloudellisia investointeja.
Ei ole kuitenkaan mikään uusi ajatus tai innovaatio, että tarinaa kuunnellessa tai kirjaa lukiessa
kokijan mieli vaeltaa tarinan matkassa uusiin maisemiin ja kokemuksiin. Esimerkiksi kirjaan
upputuneen lukijan ajantaju ja oma arki katoavat hetkeksi ympäriltä (Mäki, Arvola 2009, 86).
Yksikin kuulija on merkityksellinen. Yleensä yhteiskunnallisessa keskustelussa on tapana aja-
tella, että merkittävyys mitataan massasubjektissa eli kansassa. Yhteiskunta koostuu yksilöistä
ja yhteiskunnallisuus on myös yksilön ominaisuus, siksi myös yksilön henkilökohtaiset koke-
mukset pitäisi ottaa huomioon. (Mäki 2018, 373.)

Taiteen ja kulttuurin vaikutuksista yksilön terveyteen ja hyvinvointiin on hankala osoittaa. Yk-
silötasolla voidaan varmasti osoittaa hyvinvointivaikutuksia mutta haastavammaksi se käy, kun
puhutaan yhteisössä näkyvistä hyvinvointivaikutuksista (Rönkä, Kuhanen, Liski, Niemeläinen
& Rantala 2011, 51). Kuitenkin juuri taide saattaa muuttaa yksilön olemassaolon kokemusta ja
maailmankatsomusta tehokkaammin kuin mikään muu asia hänen elämässään. Taide on työtä,
jota tehdessä ei voi koko ajan miettiä, onko tuloksella ylellisempää käyttöä tai mikä sen vaiku-
tus on pidemmällä tähtäimellä. Taiteellinen työ on työtä, joka perustuu kärsivällisyyteen, luot-
tamukseen ja hyväksymiseen, että pitkän tähtäimen vaikutusta ei uutta luovalla alalla voi aina
etukäteen aavistaa. Siksi taiteen ei tulisi nöyrytyä todistelemaan omaa välitöntä hyödyllisyyttään.
(Mäki 2018, 367–368.)

Käsikirjoittajat ja kirjailijat vaikuttavat tarinoilla. Tarinat muuttavat asenteita, antavat toivoa ja
vaikuttavat ajatteluun. Tarina nostattaa tunteita, saa tuntemaan empatiaa ja se voi antaa sysäyk-
sen toimintaan. Tarinallinen vaikuttaminen ja kerrontakulttuuri onkin esimerkiksi monen hy-
väntekeväisyysjärjestön tärkein viestintäväline. (Rauhala, Vikström 2014, 72.) Jonkinlainen pä-
tevyys pitää taiteilijalla kuitenkin olla voidakseen toimia perinteisen kenttensä ulkopuolella.

Ilahduttavaa on huomata, että oma osaaminen riittää useampaan mahdollisuuteen toteuttaa rakasta ammattiaan.

Opinnäytetutkimuksen tulosten pohjalta toteutin Wolfram Entertainment Oy:lle käsikirjan podcast-draamatyöpajojen toteuttamiseen nuorisotyössä. (Liite 10) Ohjekirjan moduuleja voidaan käyttää pohjana tulevaisuuden podcast-draamatyöpajoja suunniteltaessa ja ohjekirjan mallia voidaan soveltaa nuorisotyön osa-alueisiin eri puolella Suomea. Erityisen tärkeänä koen taiteilijan kyvyn verkostoitumaan alan muiden toimijoiden kanssa, kuten Too-verkosto ja Taikusydän.

Käsikirjan suunnittelussa pyrin kokoamaan yhteen ne kokemuksen tuomat huomiot podcast-draamatyöpajojen rakenteesta ja kuinka soveltavaa taidetta käytetään nuorisotyössä. Yhdeksän-sivuinen työkirja koostuu yleisistä tavoitteista ja päämääristä podcast-draamatyöpajoissa sekä neljästä aihekohtaisesta moduulista. Moduuleissa käsitellään kutakin aihekokonaisuutta ja siirrytään askel askeleelta kohti podcastien tuotantoa. Moduulit käsittävät kirjallisen työskentelyn, ilmaisullisen näyttelijän työhön liittyvän työskentelyn, podcastien toteuttamiseen liittyvän teknisen työskentelyn ja lopuksi teosten valmistuttua yhteisen kuuntelu ja keskustelutilaisuuden.

Koko työpajatoiminnan ytimen muodostavat nuoret ja heidän vapaaehtoinen läsnäolonsa ryhmässä. Nuorten ilmaisu tuetaan ammattitaidolla niin, että nuori voi turvallisesti ja aidosti ilmaista itseään, ajatuksiaan ja tunteitaan sekä pukea ne sanoiksi. Työpajoissa tutustutaan kirjalliseen ilmaisuun sekä itse podcastien tekoprosessiin. Työpajojen kautta saadaan uusia tuttavuuksia ja harjoitellaan ryhmätyöskentelyä, kirjallista ilmaisuja ja draamakirjoittamista ja näin saada nuoren ääni kuuluviin häntä kiinnostavista aiheista.

Podcast-draamatyöpajatoiminta koostuu yhteisistä tapaamisista, mutta etukäteen niihin ei tarvitse valmistautua. Riittää, että osallistuu tapaamisiin. Jotta työpajatapaamisissa saadaan aikaan tuotos, tulee toiminnan olla johdettua ja ajallisesti organisoitua. Ideaalitapauksessa työpajalla on kaksi ohjaajaa; nuorisotyöhön erikoistunut henkilö ja taiteellisen koulutuksen saanut henkilö. Molempien ohjaajien tulee valmistautua kuhunkin tapaamiseen huolella, jotta tapaamisista saadaan paras hyöty. Tapaamiset suunnitellaan etukäteen nuorisotoimintaa johtavan yksikön kanssa. Viikoittaiset tapaamiset luovat jatkuvuuden ja selkeyden tunteen. Tapaamisten pituus on 1–1,5 tuntia. Tarkemmat ryhmän sisäiset säännöt päätetään nuorten kanssa yhdessä ensimmäisellä kerralla.

Nuorisotyöntekijä ja taiteen ammattilainen ohjaavat työpajoja, neuvovat nuoria ja pitävät harjoitukset aikataulussa. Ohjaajat auttavat tarinan kehittymisessä ja pitävät huolta siitä, että siirtyään asteittain kohti tuotantoa. Ohjaajien tehtävä on kuunnella nuoria heidän prosessissaan ja ovat vastuussa nuorten turvallisuudesta kokoontumisten aikana.

Järjestämässäni podcast-draaman kokeiluhankkeessa työpajoja oli ainoastaan viisi. Podcast-draamatyöpajaa toteutettaessa, näin vähäinen tapaaminen ei ole mielekäästä. Oman näkemykseni mukaan viikoittaiset tapaamiset luovat toiminnalle jatkumoa ja mielekkyyttä. Pitkäkestoinen tavoitteellinen työskentely ohjaa kirjallista ja suullista ilmaisua kaikkein parhaiten. Ihanteellisin työskentelyn aikajänne on puolen vuoden työskentelyjakso, jonka aikana nuoret toteuttavat draamallisia teoksiaan podcast alustalle. Tämä tarkoittaa kuitenkin sitä, että toiminnan mahdollistavat valmiudet ja välineet ovat toimintaa järjestävällä taholla jo olemassa eikä näitä tarvittavia perusrakenteita tarvitse lähteä luomaan. Lisäksi nuorille pitää tarjota mahdollisuus jatkaa toimintaa puolen vuoden jälkeenkin. Merkityksellisen työpajatoiminnan luomiseksi tarvitaan yhteistyötä toimintaa ohjaavan taiteilijan ja nuorisotyöntekijän kanssa, jotta työpajan läpivieminen onnistuu mutkattomasti. Taiteilijalta työpajojen vetäminen vaatii ennakkosuunnittelua sekä valmistautumista jokaiseen tapaamiseen. Jokainen tapaaminen tulee suunnitella huolella ja ottaa huomioon ryhmässä nousseet huomiot ja toiveet. Tämä vaatii taiteilijalta omistautumista ja sitoutumista nuorisoryhmään ja sen tavoitteisiin. Työ sitoo taiteilijaa ja tämän takia myös hankkeen rahoituksen tulee mahdollistaa taiteilijan työskentely projektissa. Taiteellisella työllä on hintansa, eikä taiteilijan tekemään työtä tule aliarvioida kustannuksia laskettaessa. Taiteilijan palkkaaminen esimerkiksi työväenopistomallisella tuntiohjaajan sopimuksella, ei ole mielekäästä, sillä nuorisotyö vaatii muutakin kuin vain läsnäoloa työpajassa. Kokemukseni mukaan nuorisotoimi ei kuitenkaan ole kovin varakas ja näkisinkin, että toiminta rahoitettaisiin säätiöpohjaisten hankerahoitusten tai yhteisöille, järjestöille tai yhdistyksille tarkoitetun avustusten kautta. Esimerkiksi jos avustuksessa haettava toiminta sisältää taiteellista työskentelyä, joka katetaan apurahalla, budjetoidaan työskentelyn osuus kuukausissa eli tässä tapauksessa 6 kk tai 12 kk. Työskentelyn osuutena kokonaiskustannuksista voidaan käyttää laskennallista summaa 2000 euroa kuukaudessa (Taike 2021).

Kokeilusta ja haastatteluista saatujen tulosten valossa voi todeta, että kentällä oleva tarve uudentyyppisille toiminnoille nuorisotyössä on käsin kosketeltavan suuri ja jopa akuutti. Nuoret valmistuvat käsikirjoittajat kaipaavat laajempaa horisonttia, kokemusta osaamisensa laajuudesta ja näkökulmaa omaan työhönsä. Nuorisotyö taas kaipaa kipeästi uusia suuntauksia ja keinoja

antaa mahdollisuuden tulla kuulluksi ja osallistaa nuoria yhteiskunnan pikaisesti kehittyvään mediakenttään. Asiantuntijahaastattelussa Terhi Ala-Keturi toteaa:

Podcastit on tosi hyviä, oikeesti. Ihmiset saa kertoa niistä kokemuksistaan ja sitten se tulee jotenkin käsitellyksi ja siitä on apua muillekin. Vaikka ei se ammattiapua korvaa, niin se on kuitenkin sellasta, johon on helppo tarttua. Olisi hyvä, että näitä projekteja olisi laajemminkin ympäri Suomea, että tulisi eri puolilta Suomea nuorten tarinoita kuulluksi. Tässä on iso potentiaali (Ala-Keturi 2021.)

Työpajat toivat paljon arvokasta materiaalia vahvistamaan omia käsityksiäni nuorisotyön ja käsikirjoittajan tarpeista. Mielenkiintoisimmaksi materiaaliksi luotavalle ohjeelle podcast-työpajoihin nousivat työpajaan osallistuvien nuorten omat mielipiteet ja ehdotukset työpajan rakenteesta. Työpajakokeilun tulosten valossa, käsikirjoittajan ja nuorisotyön tarpeet täydentävät toisiaan ja vastaavanlaisella yhteistyöllä molemmat osapuolet ovat voittaja-asemassa.

7 POHDINTA

Tämä kokeiluhanke on ollut minulle niin kulttuurituottajana kuin käsikirjoittajana rohkaiseva kokemus ja todiste siitä, että taiteen ja työelämän rajapinnassa on vielä paljon kehitettävää. Taide on ja on aina ollut instituutio, jossa luodaan uusia maailmoja ja rakennetaan jotain sellaista, mitä ei aiemmin ole ollut. Siksi koen, että kulttuurituottajalla kuten taiteilijalla pitää olla kyky tunnistaa kulttuurin normeja ja uskallusta kyseenalaistaa niitä. Taiteilija on luovan prosessin asiantuntija, hän pystyy kurottautumaan kohti tuntematonta ja sietää epämukavaa ei-tietämisen tilaa ja hämmennystä, joka edeltää kaikkia uusia ratkaisuja ja innovaatioita. (Stähle, Petäjäjärvi 2017.)

Taiteellisen osaamisen kartoittamisessa taiteen soveltavalle kentälle, törmäsin omiin ennakkoluuloihini. Aluksi koin toimimisen nuorisotyössä itseä rajoittavana tekijänä. Koin jopa uhkaavana ajatuksen oman identiteetin muuttumisesta taiteilijasta nuoriso-ohjaajaksi. Tärkeimmäksi opiksi nousi kuitenkin kokemus siitä, että taiteilija minussa ei häviä minnekään vaikka työympäristöni muuttuu. Taiteellinen osaamiseni ei kapene, vaan se muokkautuu ja jalostuu. Lisäksi yhdessä koetut hetket ja jaetut muistot muokkautuvat materiaaliksi kirjallisessa mielessäni ja rikastuttaa omaa kirjallista ilmaisuani. Kokeiluna toteutetut työpajat osoittivat minulle, että työpajan järjestäjän, taiteilijan, tulisi olla kiinnostunut nuorisotyöstä ja kulttuurialan toiminnoista, sekä siitä mitä taidetoiminnoilla voidaan tuottaa soveltavan taiteen kentässä. Oma kokemukseni on, että taiteen tekemisen kautta voidaan saada luonteva kontakti nuoriin. Tavoitteena ei välttämättä aina tarvitse olla taiteellinen tuotos tai edes taiteellinen työskentely, vaan yksinkertaisesti se, että taidetyöpaja antaa syyn kohtaamiselle ja yhdessäololle. Podcast-draama osa-alueena mahdollistaa omien tunteiden ja ajatusten avaamisen ryhmälle ja mahdollisesti myös suuremmalle joukolle ihmisiä. Oma ajatus saa äänen.

Kun pohdin podcast-draamaa nuorisotyössä kokeiluhankkeena toteutettuja työpajoja olivat tapaamisemme aivan liian harvoin. Se sopi mainiosti koronarajoitusten sävyttämään arkeen keväällä 2021, mutta en toteuttaisi työpajaa nuorten kanssa näin vähillä tapaamisilla. Se että kokeilu toimi näinkin hyvin, on se, että osallistuneet nuoret olivat kaikki yli 18-vuotiaita ja kiinnostus aiheeseen piti mukana. En usko, että näin vähällä tapaamisella saisi mitään aikaiseksi nuorempien kanssa. Lähdin ohjeistuksen rakentamisessa siitä ajattelusta, että viikoittaiset tapaamiset nuorten kanssa syventävät yhteisöllisyyttä ja yhteistä tekemistä ja näin saadaan parempi hyöty nuorisotyön kannalta. Myös kirjoitustehtävien laajempi kirjo on välttämätön. Saija

Viljasen (2021) mukaan nämä nuoret olivat kuitenkin teatteriharrastuneisuudessaan tottuneet jonkinlaiseen kirjalliseen työskentelyyn ja olivat sitä kautta otollinen ryhmä tälle lyhytaikaiselle kokeiluhankkeelle. Tämä ei kuitenkaan ole tilanne joka kerta ja tästä syystä erilaiset lähestymistavat kirjoittamiseen ja omien ajatusten tuottamiseen sanalliseen muotoon tarvitsee harjoitusta.

Vaikka olin suunnitellut ja laskenut kokeiluhankkeen työpajat hyvin ja tarkasti, tuli kokeiluhankkeen lopputapaaminen vastaan liian nopeasti. Vaikka kaikki kokeilussa mukana olleet olivat tietoisia kokeiluun käytettävän ajan rajallisuudesta, tuli silti sellainen tunne, että liian paljon asioita jäi roikkumaan ilmaan. Enemmän keskustelua ja ajatusten purkamista olisi tarvittu. Olin alkuperäisessä suunnitelmassani liikaa kiinni omassa ammattikentässäni, enkä ollut osannut varata riittävästi aikaa tuntemattomalle tekijälle, joka saattaa työpajassa nousta esille. Juuri nuorisotyössä on osattava antaa aikaa juuri jokaisessa kohtaamisessa esiin tuleville muuttujille. Yhteinen matka, prosessi on tärkeintä, ei lopputulos. Lisäksi koen, että kokeiluhankkeena toteutettu kokeilu sopii hyvin todisteeksi siitä, että käsikirjoittajalla on paljon annettavaa nuorisotyön kentässä, mutta ei kerro koko totuutta itse nuorten moninaisista tarpeista tai siitä, miten ne olisi tämän kaltaisessa työskentelyssä kohdattava. Saija Viljanen (2021) totesi haastattelussa osuvasti, että hän näkee podcast-draamassa useita mahdollisuuksia niin mielenterveystyössä kuin eri nuorisotyön osa-alueilla. Nämä ajatukset ovat innostavia ja luovat uskoa konseptin toimivuudesta, mutta se toimiiko konsepti koko tässä laajassa ja kirjavassa nuorisotyön kentässä, vaatii laajempaa tutkimushanketta aiheesta.

Oppina kaikesta etätyöskentelystä ja teknisestä yhteydenpidosta, niin hyvin kuin kaikki kuitenkin sujui, olen sitä mieltä, että nuorten kanssa parhaan tuloksen saa läsnä olevalla toiminnalla. Ollaan niin fyysisesti kuin henkisestikin läsnä, ohjataan ja ennen kaikkea kuunnellaan. Kaikki podcast-draaman osa-alueen pitää voida suorittaa työpajan aikataulun ja tapaamisten puitteissa. Oma vapaa-aikaa ei tule valjastaa produktion valmistamiseen. Itsenäinen työskentely tuo vain ahdistusta ja suorituspainetta, eikä se ole ilmaisullisen työpajan tarkoitus. Jokaisella osallistujalla pitää olla mahdollisuus erikoistua tai valita se osa-alue, joka kiinnostaa eniten. Kaikkea ei tarvitse tehdä. Esimerkiksi kirjallisesta työskentelystä pitävä voi keskittyä siihen, kun taas toinen voi olla teknisesti tai ilmaisuun orientoitunut nuori. Tämä erilaisten kiinnostusten mahdollistava toiminta ei tässä kokeiluhankkeessa toteutunut lainkaan. Ajan rajallisuuden vuoksi nuorten työstämät tekstit jäivät nyt kokonaan minun toteutettavakseni, eikä tuotannollista opetus-

prosessia päästy kokeilemaan käytännössä. Halusin kuitenkin toteuttaa tekstit valmiiksi podcast-draamaksi, jotta saisin vastauksen kysymyksiin oman dramatisoidun tekstin kuulemisen kokemuksista. Ilman tätä tietoa koko kokeiluhanke olisi ollut aivan turha ja olisi toistanut vain jo tunnettuja uria.

Sosiaalinen media antaa alustoineen kanavan yleisön, oman kohderyhmän luomiseen, Youtube, Vimeo ja blogialustat tarjoavat analytiikkaa ja mahdollisuuksia mainosta ja kerätä potentiaalisia seuraajia. Nyt on paljon helpompi koskettaa globaalia yleisöä kuin aikaisemmin. Enää ei tarvitse odottaa tilaajien päätöksiä tai käydä rahoittajien taskuilla. Toisaalta saattaa olla niinkin, että säätiömäiset rahoittajat alkavat jatkossa seuraamaan enemmän vapaata taidekenttää ja keskittyvät myös taiteilijan olemassa oleviin verkostoihin tai hänen, jopa nishe- kohdeyleisöön, taiteen monipuolisuuden säilyttämiseksi. Olemme uuden kynnyksellä ja minä olen etuoikeutettu saadessani olla osa tätä suurta globaalia muutosta.

Tarinoita on tarvittu niin kauan kuin ihmiskunta on ollut olemassa. Tarina on yksi sivilisaatiomme kulmakivistä. Se on voima, jolla kasvatamme lapsiamme ja luomme uutta ajattelua. Tapahtumat, jotka tekevät yksilön näkyväksi eivät saa olla äärimmäisiä. On oltava muitakin keinoja tulla kuulluksi ja nähdyksi, kuin vain viimeisimmät epätoivon huudot, kun on jo myöhäistä ottaa vastaan apua. Kaikki haluavat tulla nähdyksi ja kuulluksi juuri sellaisena kuin he todellisuudessa ovat. Käsikirjoittaja voi antaa äänen nuorille podcast-alustan ansiosta. Dramatisoidun, käsikirjoitetun draaman tarina vie yleisön suoraan nuorten maailmaan ja antaa äänen nuorille. Näillä tarinoilla voidaan avata tulevaisuuksia ja ymmärtää tuntematonta ja siellä on mahdollisuus muutokseen.

LÄHTEET

- Aalho, Jukka 2017. Podcastin aloittaminen, tarvitset ainakin nämä 5 asiaa. Viitattu 30.6.2021. <https://aalho.fi/podcastin-aloittaminen/>
- Ahola, Sanna & Hiltunen, Mirja & Huhmarniemi, Maria & Kuusela, Katri & Koivula, Elina & Kolari, Henriikka & Linnamaa, Lotta & Riikonen, Ulpu & Rissanen, Viena 2010. Rälläkkä ja sivellin Taidetoimitaa nuorten hyvinvoinnin tueksi. Lapin yliopisto. Viitattu 6.11.2021. https://www.sosiaalikallega.fi/hankkeet/paattyneet-hankkeet/nuorten-hyvinvoinnin-ankkurit/Rallakka_ja_sivellin_julkaisu.pdf
- Alasuutari, Pertti 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Vastapaino
- Allianssi 2021. Ratkaistaan Suomen suurin ongelma. Viitattu 12.9.2021. <https://www.alli.fi/tieto-nuorisoalasta-ja-nuorista/ratkaistaan-suomen-suurin-ongelma>
- Allianssi 2019. Kuinka nuorten syrjäytyminen ratkaistaan? Allianssin ehdotukset tarkastusvaliokunnalle. Viitattu 2.11.2021. <https://alli.fi/kuinka-nuorten-syrjaytyminen-ratkaistaan-allianssin-ehdotukset-tarkastusvaliokunnalle/>
- Anttila, Annikki & Haapanen, Sinikka & Myyrä, Reetta & Mönttinen, Pekka & Parviainen Sari Toimittanut Vesa Jaakola. 2012 Nuorten osallisuus ja vaikuttaminen kulttuurisessa nuorisotyössä. Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus. Viitattu 2.11.2021. https://www.hel.fi/static/liitteet/nk/Nuorten_osallisuus.pdf
- Anttila, Pirkko 2017. Tutkimisen taito ja tiedonhankinta. Metodix. Viitattu 2.11.2021 <https://metodix.fi/2014/05/17/anttila-pirkko-tutkimisen-taito-ja-tiedon-hankinta/>
- Bolton, Gille Ihanus, Juhani 2009. Sanat että hoitaisimme Terapeuttinen kirjoittaminen. Duodecim
- Creative Commons 2021. Creative Commons Tehtävä. Viitattu 30.6.2021. <https://creativecommons.fi/tietoja/>
- Dufva, Mikko & Grabtchak, Anna & Ikäheimo, Hannu-Pekka & Lähdemäki-Pekkinen, Jenna & Poussa, Liisa 2021 Vaikuta tulevaisuuteen – Haasta, kuvittele ja toimi. Sitra. Viitattu 15.4.2021 <https://www.sitra.fi/julkaisut/vaikuta-tulevaisuuteen/>
- Dufa, Mikko 2020. Megatrendit 2020. Sitra. viitattu 16.4.2021. <https://media.sitra.fi/2019/12/15143428/megatrendit-2020.pdf>
- Finlex 2016. Nuorisolaki. viitattu 2.11.2021. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161285>
- Green, Ben 2015. Podcast Master your short Guide to broadcasting online. Canelo digital Publishing Ltd.

- Grotowski, Jerzy 1989. Hän ei ollut kokonainen. Teatterikorkeakoulun julkaisusarja.
- Gustafsson, Mia Yle Uutiset 2020. Viitattu 2.11.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11534693>
- Hakalahti, Niina & Tuominen, Taija 2001. Kirjoittajaohjaajan tukipaketti. Taiteen edistämiskeskus. Viitattu 18.11.2021. <https://www.taike.fi/documents/10162/24828/Kirjoittaja-opas.pdf>,
- Hancock, Danielle & McMurtry, Leslie 2018. I know what a podcast is : post-Serial fiction and podcast media identity University of Salford Manchester . Viitattu 11.6.2021. http://usir.salford.ac.uk/id/eprint/48481/3/%E2%80%9CI%20Know%20What%20a%20Podcast%20Is%20%E2%80%9D_%20Post-Serial%20Fiction%20and%20Podcast%20Media%20Identity.pdf:public,
- Heikkilä, J. & Heikkilä, K. 2000. Dialogi-avain innovatiivisuuteen. Helsinki: WSOY.
- Hellerman, Jason 2019. What is a writersroom. Viitattu 13.11.2021. <https://nofilm-school.com/writers-room-definition>
- Helsingin kaupunki. 2018. Nuorison palvelukokonaisuus. Viitattu 31.10.2019. <https://www.hel.fi/kulttuurin-ja-vapaa-ajan-toimiala/fi/tietoa-meista/nuorison-palvelukokonaisuus/>
- Helsingin Yliopisto 2019. Nuorten syrjäytymisen syyt ovat syvällä yhteiskunnassa. Viitattu 2.11.2021 <https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/hyva-yhteiskunta/nuorten-syrjaytymisen-syyt-ovat-syvalla-yhteiskunnan-rakenteissa-tutkijat-pitavat-yksilokeskeista-lahestymistapaa-ongelmallisena>
- Hilli, Petri & Ståhl, Timo & Merikukka, Marko & Ristikari, Tiina 2017 THL/SITRA Syrjäytymisen hinta – case investoinnin kannattavuuslaskemasta. Viitattu 13.11.2021 <https://media.sitra.fi/2018/01/10105537/yp1706hilliym.pdf>
- Hirvi-Ijäs, Maria & Kautio, Tiina & Kurlin, Ari & Rensujeff, Kaija & Sokka, Sakarias 2020. Taiteen ja kulttuurin barometri 2019, Taiteilijoiden työ ja toimeentulon muodot. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. Viitattu 7.7.2021 https://www.cupore.fi/images/tiedostot/2020/taiteen_ ja_kulttuurin_barometri_2019.pdf
- Hunt, Celia & Ihanus, Juhani 2009. Sanat että hoitaisimme Terapeuttinen kirjoittaminen. Duodecim.
- Häkkinen, Lotta & Tikkaaja, Oona & Linnossuo, Outi 2016. Osallistavaa taidetta nuorten parissa Humanistisen ammattikorkeakoulun julkaisu, 27.
- Ihanus, Juhani 2009. Sanat että hoitaisimme Terapeuttinen kirjoittaminen. Duodecim.
- Jyväskylän yliopisto 2010 Tutkimuksen toteuttaminen Jyväskylän yliopisto. Viitattu 2.9.2021. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/tutkimusprosessi/tutkimuksen-toteuttaminen>
- Kokko, Aliisa & Pohjanmäki, Titta & Vasara, Ville & Välisalo, Jouni 2015. Resursseja säästävä toimintamalli taidelähtöisissä projekteissa. Nuoriso-ohjaaja kulttuurituottaja-taiteilija-työryhmän toiminnan kehittämisspaketti. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 13.11.2021. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2015/11/kokko-pohjanmaki-vasara-valisalo-resurseja-saastava-toimintamalli-taidelahtoisissa-projekteissa1.pdf>

- Kortesuo, Katleena 2019. Kaikenkattava sisällöntuotannon opas yrityksille -tee teksti, kokoa kuva, puhu podcast. Kauppakamari.
- Kotilainen, Sirkku; Siivonen, Katriina & Suoninen, Annika 2010. Nuoret taiteen tekijöinä: Myrsky-hankkeen väliarviointia. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura.
- Koivuranta, Esa 2021. Yle Uutiset Itsetuhoiset nuoret. Viitattu 2.8.2021 https://yle.fi/uutiset/3-11813380?fbclid=IwAR0_kjellezQTw1XMGYwIN7ctpXUYROSyO62mMtMhsQ0yKiF-WOa2gkKj7g
- Känkänen, Päivi & Kekkonen, Marjatta & Gissler, Mika 2019. Nuorten palvelusolmut auki. Viitattu 2.8.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137925/URN_ISBN_978-952-343-310-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kyrö, Pekka 2011. Miksi kuunnelma on sellainen kuin on? Yle Kohtaus. Viitattu 18.11.2021. <http://vintti.yle.fi/yle.fi/kohtaus/kohtaus/blogit/kuulokulmia/miksi-kuunnelma-sellainen-kuin.htm>
- Lehti, Timo 2021. Huston we have a kohtaanto-ongelma -Hack the Script hankkeen hakatonit 21.4 ja 28.4. Viitattu 2.8.2021 <https://www.hackthescript.fi/en/ajankohtaista/houston-we-have-a-kohtaanto-ongelma-hack-the-script-hankkeen-hackathonit-21-4-ja-28-4/>
- Lindquist, Anita & Ihanus, Juhani 2009. Sanat että hoitaisimme Terapeuttinen kirjoittaminen. Duodecim
- Melén-Paaso, Monica & Rohweder, Liisa & Virtanen, Anne 2008. Kohti kestävästä kehitystä, Pedagoginen lähestymistapa. Oikeusministeriön julkaisuja. Viitattu 2.8.2021. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79112/opm03.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Mehtonen, Tuija & Määttä, Jukka & Ruuska, Virpi & Soanjärvi, Katarina & Sinisalo- Juha, Eeva & Kluukeri, Annikki & Kylmäkoski, Merja & Kuivakangas, Johanna & Jauho, Minna 2014 Navigointia nuorisotyön osaamiseen. Humakin nuorisotyön kehittämissuunnitelman ajatelmia. Viitattu 12.9.2021. https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2014/12/HUMAK_Navigointia-nuorisotyon-osaamiseen.pdf
- Merikukka, Salla 2020. Allianssi uutiset. Viitattu 12.9.2021. <https://www.alli.fi/uutiset/nuoret-kokevat-ahdistusta-ja-saavat-voimaa-sosiaalisista-kontakteista-koronatilanteessa-0>
- Meriläinen, Rosa 2019 Kulttuurin ja taiteen mahdollisuudet nuorten mielenterveyden tukemisessa. Viitattu 12.9.2021. <https://kulttuurijataide.fi/kulttuurin-ja-taiteen-mahdollisuudet-nuorten-mielenterveyden-tukemisessa/>
- Mäki, Silja & Arvola, Pirjo 2009 Satu kantaa lasta Opas lasten ja nuorten kirjallisuusterapiaan. Duodecim
- Mäki, Teemu 2018. Taiteen tehtävä. Into Kustannus
- Niemi, Marja 2017. Yle linjaa radiodraaman suuntaa ja vahvistaa yhteistyötä alalla. Viitattu 28.10.2021. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2017/09/07/yle-linjaa-radiodraaman-suuntaa-ja-vahvistaa-yhteistyota-alalla>
- NNY 2021 Nokian näyttelijäyhdistys. Viitattu 30.6.2021. <https://www.nokiannayttelijayhdistys.fi/yleist%C3%A4/yhdistyksesta/>

- Notkola, Veijo & Pitkänen, Sari & Tuusa, Matti & Ala-Kauhaluoma, Mika & Harkko, Jaakko & Korkeamäki, Johanna & Lehikoinen, Tuula & Lehtoranta, Pirjo & Puumalainen, Jouni & Ehrling, Leena & Hämäläinen, Juha & Kankaanpää, Eila & Rimpelä, Matti & Vornanen, Riitta 2013 Nuorten syrjäytyminen tietoa, toimintaa ja tuloksia? eduskunnan tarkastusvaliokunnan julkaisu. Viitattu 30.6.2021. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/trvj_1+2013.pdf
- Oikeusasiamies 2021. Eduskunnan Oikeusasiamies. Viitattu 30.6.2021 <https://www.oikeusasiamies.fi/fi/mika-on-rss-syote->
- Oksanen- Särelä, Katja & Kurlin Niimiaho, Ari 2020. Sinnikkyys ja rakkaus liikkuvaan kuvaan, Elokuva- alalle 2005–2019 valmistuneiden työllistyminen. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. Viitattu 7.7.2021. https://www.cupore.fi/images/tiedostot/2020/sinnikkyys_ja_rakkaus_liikkuvaan_kuvaan_raportti.pdf
- Oosi, Olli & Jauhola, Laura & Rausmaa, Salla & Haila, Katri 2020. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Viitattu 2.11.2021 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162282/TEM_2020_28.pdf
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 202. Koronapandemian vaikutuksia kulttuurialalla 2020-2021. Valtioneuvosto. Viitattu 2.11.2021. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162973/VN_2021_26.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Parkkinen, Pia 2018. Suomalaisten tv-sarjojen nousukiito yltyy:”Meidät tullaan hakemaan kotoa, meille soitetaan, että oisko mitään, näyttäkää”. Yle uutiset. Viitattu 2.11.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-10347690>
- Pyrhönen, Kari 2020. Suomalaisten draamasarjojen kysyntä nyt historiallisen kuumaa – kotimainen elokuva uhkaa jäädä draamabuumin jalkoihin. MTV-uutiset. Viitattu 18.11.2021. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/suomalaisten-draamasarjojen-kysynta-nyt-historiallisen-kuumaa-kotimainen-elokuva-uhkaa-jaada-draamabuumin-jalkoihin/7708336>
- Radioplay.fi 2021. viitattu 11.6.2021. <https://radioplay.fi/podcast/polar-voyage/>
- RadioMedia 2021. Millaisia podcasteja Suomessa kuunnellaan. Viitattu 18.11.2021. <https://www.podcastmedia.fi/blogi/millaisia-podcasteja-suomessa-kuunnellaan/>
- RadioMedia 2021. Podcast-tutkimus 2020: tunnettuus ja kuuntelu edelleen kasvussa. Viitattu 28.10.2021. <https://radiomedia.fi/ajankohtaista/podcast-tutkimus-2020-tunnettuus-ja-kuuntelu-edelleen-kasvussa/>
- RadioMedia 2021. Podcast, podcast. Tutkimus podcastien kuuntelusta. Viitattu 30.6.2021. https://www.radiomedia.fi/sites/default/files/attachments/podcast-tutkimus-radiomedia_1.pdf
- Rauhala, Mervi & Vikström, Tarja. 2014 Storytelling työkaluna Vaikuta tarinoilla bisneksessä. Alma Talent

- Raus, Minna Pieniä Tekoja, Suuria asioita, Nuorisotyön eettinen näkökulma 2019. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja. Viitattu 2.8.2021. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2020/02/pienia-tekoja-suuria-asioita-nuorisotyon-eettinen-nakokulma.pdf>
- Reinikainen, Pepi & Ihanus, Juhani 2009. Sanat että hoitaisimme Terapeuttinen kirjoittaminen. Duodecim
- Reinola, Kirsi & Maskulin, Nina 2020. Action!- hanke, Kyselyraportti täydennyskoulutustarpeista ja tasa- arvon toteutumisesta av- alalla. Aaltoyliopiston julkaisusarja Taide + Muotoilu+Arkkitehtuuri. Viitattu 7.7.2021. <https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/47033/isbn9789526400242.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Rinta- Tassi, Minna 2020 Yle Uutiset, Äänikirjojen jättisuosio toi rysäyksellä töitä suomalaisstudioille. Viitattu 30.6.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11224905>
- Ruusuvirta, Minna & Lahtinen, Emma & Rensujeff, Kaija & Kurlin Niiniaho, Ari 2021. Taiteilijat ja taiteen tekeminen kunnissa. Cupore. Viitattu 30.9.2021. https://www.cupore.fi/images/tiedostot/2021/taiteenjalkulttuurinbarometri_2020_cupore.pdf
- Ruusuvuori, Johanna & Nikander, Pirjo & Hyvärinen, Matti 2010. Haastattelun analyysi. Vastapaino
- Rönkä, Anu-Liisa & Kuhanen, Ilkka & Liski, Minna & Niemeläinen, Saara & Rantala, Päivi 2011 Taide käy töissä Taidelähtöisiä menetelmiä. Lahden ammattikorkeakoulun julkaisusarjat. Viitattu 29.6. 2021. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/133015/LAMK_2011_C_74.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Saaranen- Kauppinen, Anita & Puusiniikka, Anna 2006. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Yhteiskunnallinen tietoarkisto. Viitattu, 2.9.2021. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html
- Saaranen- Kauppinen, Anita & Puusiniikka, Anna 2006. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Yhteiskunnallinen tietoarkisto. Viitattu 2.9.2021. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L5_5.html
- Saaranen- Kauppinen, Anita & Puusiniikka, Anna 2006. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Yhteiskunnallinen tietoarkisto. Viitattu 6.10.2021. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3.html
- Salervo, Esko 2009. Kuunnelma: Rythmi. Yle Kohtaus. Viitattu 18.11.2021. <http://vintti.yle.fi/yle.fi/kohtaus/kohtaus/kirjoita/kirjoittajan-tyokalut/kuunnelma-rythmi.htm>
- Sitra 2021. Tajua Mut! Stoppi nuorten pompottelulle. Viitattu 2.9.2021. <https://www.sitra.fi/julkaisut/tajua-mut-kasikirja/>
- Sitra 2017 Näkökulmia taiteen ja kulttuurin sosiaalisen hyvinvoinnin vaikutuksiin. Viitattu 12.9.2021. <https://media.sitra.fi/2017/11/21095355/Taiteen-ja-kulttuurin-vaikutukset-sosiaalisen-hyvinvointiin-tietokortti.pdf>
- Sitra 2017 Taiteen ja kulttuurin vaikutukset sosiaaliseen hyvinvointiin. Sitra. Viitattu 2.9.2021. <https://media.sitra.fi/2017/11/21100218/Taiteen-ja-kulttuurin-vaikutukset-terveyteen-tietokortti.pdf>

- Sitra 2018. Taiteen ja kulttuurin vaikutukset terveyteen tietokortti. Sitra. Viitattu 2.9.2021. <https://media.sitra.fi/2017/11/21100218/Taiteen-ja-kulttuurin-vaikutukset-terveyteen-tietokortti.pdf>
- Siivonen, Katriina & Kotilainen, Sirkku & Suoninen, Annika 2011. Iloa ja voimaa elämään Nuorten taiteen tekemisen merkitykset Myrsky-hankkeessa Nuorisotutkimusverkosto Nuorisotutkimusseura verkkojulkaisuja 44. Viitattu 2.11.2021. <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/myrsky2011.pdf>Taikusydän
- Sorri, Hannele & Alho, Linnea & Kortetmäki, Noemi & Koski, Janina 2020. Moodi- hanke Heijastuksia- toimintamalli Psykososiaalisen vahvistamisen polku nuorille aikuisille. Viitattu 13.11.2021. file:///Users/mayrethsoderholm/Downloads/heijastuksia_kasikirja_pdf-netti.pdf,
- Suvilehto, Pirjo & Ebeling, Hanna 2008. Kirjallisuusterapia lasten ja nuorten kehityksen tukena. Duodecim. Viitattu 3.11.2021. <https://www.duodecimlehti.fi/duo97092>
- Stähle, Pirjo & Petäjäjärvi, Krista 2017. Taide on muutosvoima. Sitra. Viitattu 19.8.2021. <https://www.sitra.fi/blogit/taide-on-muutosvoima/>
- Taike 2021. TOO Taide osana organisaatiota. Taiteen edistämiskeskus. Viitattu 20.5.2021. <https://www.taike.fi/fi/tapahtuma/-/tapahtuma/2601/view>
- Taike 2021. Taiteilijat odottavat kunnilta arvostusta ja tukea, kunnat taiteilijoilta vetovoimaa – molemmat toivovat lisää yhteistyötä. Taiteen edistämiskeskus. Viitattu 19.8.2021. <https://www.taike.fi/fi/uutinen/-/news/1362890>
- Taike 2021. Apurahat ja avustukset. Taiteen edistämiskeskus. Viitattu 19.10.2021. <https://www.taike.fi/fi/apurahat-ja-avustukset/-/stipend/YVViGZFdtdpP/viewStipend/11163>
- THL 2021. Nuorten syrjäytymisen ehkäisy. Viitattu 19.10.2021. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/nuorten-syrjaytymisen-ehkaisy>,
- Tuckman, Bruce W. & Jensen, Mary Ann C. 2010. Stages of Small-Group Development. A Research & Applications Journal. Viitattu 14.11.2021 <https://webspacescience.uu.nl/~daeme101/Stages%20of%20Small-Group%20Development%20Revised.pdf>
- Verke 2019. Kunnallisen nuorisotyön digitalisaatio 2019. Verke. Viitattu 2.8.2021. <https://www.verke.org/uploads/2021/01/0bec8bf5-kuntaraportti-2019-verke.pdf>
- Vilkman, Sanna 2021. Tv- sarjojen käsikirjoittajat vaativat isompaa siivua kasvaneista budjeteista. Yle Uutiset. Viitattu 16.11.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11885611>
- Vilmilä, F. 2016. ”Elämäntaitojen äärellä. Taidetyöpaja nuorten elämäntaitojen vahvistajana.” Nuorisotutkimusseuran verkkojulkaisuja 102. Viitattu 25.10.2019. https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/elamantaitojen_aarella.pdf
- Westerlund, H.; Lehikoinen, K.; Anttila, E.; Houni, P.; Karttunen, S.; Väkevä, L.; Furu, P.; Heimonen, M.; Jansson, S-M.; Juntunen, M-L.; Kantonen, L.; Laes, T.; Laitinen, L.; Laukkanen, A. & Pässilä, A. 2016. ArtsEqual, Taiteet, tasa-arvo ja hyvinvointi. Helsinki. Taideliopisto, Kokos julkaisusarja 2/2016. Viitattu 31.10.2019. https://taju.uniarts.fi/bitstream/handle/10024/7081/Kokos_2_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Valtakari, Mikko; Arnkil, Robert; Eskelinen, Juha; Mayer, Minna; Nyman, Juho; Sillanpää, Keimo; Spangar, Timo; Ålander, Tommi; Yli-Koski, Maria 2020. Ohjaamot – monialaista yhteistyötä ja uutta toimintakulttuuria. Valtioneuvoston kanslia. Viitattu 6.10.2021. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162134/VNTEAS_2020_13.pdf

Vilkman, Sanna 2021. TV- sarjojen kirjoittajat vaativat isompaa siivua budjetista – alan etujärjestön mukaan Suomi on käsikirjoittamisen haplatyömaa. Yle.fi/uutiset. Viitattu 6.10.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11885611#:~:text=Alan%20etuj%C3%A4rjest%C3%B6n%20mukaan%20Suomi%20on%20televisiok%C3%A4sikirjoittamisen%20halpaty%C3%B6maa%2C%20josta%20Euroopan,j%C3%A4%C3%A4%20j%C3%A4lkeen%20vain%20vanha%20it%C3%A4blokki.&text=Niiden%20draamabudjetit%20ja%20markkinat%20muistuttavat,tv%20draaman%20todelliseen%20voittokulkuun%20maailmalla>

Wayback Machine. Viitattu 7.6.2021. https://web.archive.org/web/20130923022020/http://yle.fi/radio1/draama/radioteatteri/kuunnelma_on_yksi_radion_alkuperaisia_ohjelmamuotoja_15091.html

HAASTATTELUT:

Viljanen, Saija. Nuoriso-ohjaaja, Nokian näyttelijäyhdistyksen taiteellinen johtaja. Helsinki 16.6.2021. Haastattelija: Mayreth Wolff

Ala-Keturi, Terhi. Koulupsykologi, nuorisopsykologi 21.6.2021. Helsinki. Haastattelija: Mayreth Wolff

Sp.1–5 Kokeiluhankkeen työpajoihin osallistuneet henkilöt. Ryhmähaastattelut 25.2. - 15.9.2021. Helsinki. Haastattelija: Mayreth Wolff

LIITTEET

Liite 1. Podcast- draamateosten tekstit

Teksti A

Sinä päivänä olen onnellinen. Joskus tulevaisuudessa, jossain kaukana, lähes ulottumattomissa. Huomaan usein uppoavani tällaiseen ajatukseen, eikä se sinänsä ole mitenkään haitallinen ajatus. Kuitenkin aikani pyöriteltyäni tällaista haavetta päässäni iltaisin, kun tuntuu, etten saa unta, se saa helposti lapsellisia piirteitä. Että yhtenä vain aamuna herään, ja kuin taikauskusta kaikki paha on sulanut yön aikana pois, ja näen taas maailman kaikissa väreissään. Sen päivän jälkeen ei mikään voi minua satuttaa, ja elän elämäni onnellisena loppuun asti. Se on naurettava ajatus, ja tiedän sen. Ehkä sen takia siitä onkin mukava haaveilla? Että kun tuntuu että on vain rämpinyt elämän läpi niin kauan, elänyt kädestä suuhun ja nähnyt kaikki tulevat päivät vain uusina askareina, niin voi tuudittautua siihen, että joskus tulee päivä, joka pyyhkii sen kaiken menneen pois. Että elämä voisi olla niin yksinkertaista. Mutta ei se vaan ole. Ei sellaisen haaveen varaan voi liikaa uppoutua. Ei se voi olla voimavara, jonka pitäisi kantaa eteenpäin, koska lopussa tulee kuitenkin pettymään. Pitää oppia luottamaan prosessiin, rakentaa onnellisuutta päivä kerrallaan. Ja hyväksyttävä se, että onnellisuus ei ole jokin loputon ja järkkymätön tila, vaan aina elämässä tulee hyviä ja huonoja päiviä, voittoja ja pettymyksiä. Jotenkin vain omassa marttyyrimielessä ajoittain kuvittelen, että olen ansainnut loputtoman onnen ja helpon lohdutuksen, koska olen jo kärsinyt niin paljon. Miten lapsellinen ajatus sekin! Joskus kerroin kumppanilleni kuinka pelkään, että mikään ei koskaan muutu, minusta tulee aina tuntumaan näin toivotto- malta. Hän vastasi minulle viisaasti; mitä jos pelkäätkin, että kaikki muuttuu? Olen miettinyt tuota lausetta usein. Ehkä olen kietonut identiteettini niin omien vaikeuksieni ympärille, että muutos parempaan tuntuu pelottavalta. Olen liikaa jäänyt marttyyriroolini vangiksi, että en ehkä edes osaa olla ilman kärsimystä. Mitä minusta jää jäljelle, jos kaiken katkeruuden, vihan, surun ja riittämättömyyden tunteet ottaa pois? Voisiko jo tänään olla se päivä, kun huomaan olevani onnellinen, jos vain osaan päästää irti. Sinä päivänä.

Teksti B

Sinä päivänä kun sua ei enää ollut.

Muistan sen päivän. Sillon aurinko paistoi ja lämmitti, puut oli vihreitä ja kukat värikkäitä. Kaikki oli hyvin. Ainakin kaiken piti olla hyvin. Kun kuulin uutisen sun poismenosta, tuntui että aurinko ei enää lämmittänytkään. Kukat menetti värinsä ja puiden lehdet kuihtui vihreästä harmaaseen. Sinä päivänä kaikki ei ollutkaan hyvin. Oli kuin osa musta katosi. Kun sua ei enää ollut, ei ollut muakaan.

Ei samalla tavalla kuin aiemmin.

Teksti C

Sinä päivänä. Sinä päivänä kun olen tarpeeksi rikas, muutan ulkomaille. Sinä päivänä kun olen pudottanut 10 kiloa, voin ostaa sen kauniin mekon. Sinä päivänä kun valmistun, hankin koiranpennun. Sinä päivänä kun viikonloppu alkaa, rentoudun. Sinä päivänä kun on tarpeeksi lämmin, voin lähteä lenkille. Sinä päivänä!

Mitä jos sitä päivää ei koskaan tule? Mitä jos loppuelämäsi onkin vain kuukauden mittainen? Tai viikon? Tai kolmen tunnin? Et koskaan nauttinut elämästä. Et koskaan ottanut heittäytyneet. Et ostanut lomamatkaa hetken huumassa. Et nauttinut kauniista mekosta päälläsi juuri tuollaisena. Et saanut koiranpentua. Aika ei ole koskaan oikea. Nauti nyt, sillä sen sinä ansaitset.

Raha. Muista säästää!

Mutta mitä varten? Jos loppuelämäni onkin vain kuukauden mittainen? Mitä teen rahalla, kun voisin olla yhtä lomamatkaa, yhtä ihanaa kokemusta rikkaampi. Keinutuolissa, jos sinne asti pääsen, haluan muistella mieluummin hetken huumassa ostettua Kreetan-matkaa kuin ihaila pankkitilini saldoa.

Mitä jos nauttisinkin elämästä tässä ja nyt? Enkä sinä päivänä, kun luulen elämäni alkavan.

Sitten joskus.

Liite 2. Haastattelukysymykset, nuoriso-ohjaaja

Mayreth Wolff/Teemahaastattelu 16.6.2021

1. Mikä oli teidän nuorten lähtötilanne korona-ajassa, kun tämä pilottihanke aloiteltiin.
2. Oliko nuorilla mitään yhteisiä tapaamisia?
3. Mikä on mielipiteesi korona-rajoitusten vuoksi valittuun etätyöskentelyyn?
4. Mitä mielipiteitä kirjallinen työskentely herätti?
5. Mitä tulisi ottaa huomioon jatkon kannalta podcast- työpajaa suunniteltaessa?
6. Mitä huomioita näet podcast- lopputuotteen vaikutuksesta nuoriin? Kehittämisen paikkoja?
7. Oliko tämä mielestäsi kerran kokeilu vai onko konseptilla tulevaisuutta nuorisotyön kentässä?
8. Miten näet kahden ohjaajan- konseptin toiminnan nuorten ryhmässä?
9. Millainen oli meidän yhteistyö?
10. Mitä ajatuksia teetetyt käsikirjoitusharjoitukset synnyttivät sinussa?
11. Mitä ajatuksia pilottihankkeen kokeilusta?

Liite 3. Haastattelukysymykset, koulupsykologi

Mayreth Wolff/Teemahaastattelu 21.6.2021

1. Mikä on näkemyksesi nuorison tilasta näin koronan jälkeen. Onko nuori jäänyt yksin ajatus-
tensa kanssa?
2. Mitä ominaisuuksia nuorten kanssa toimivalla vetäjällä tulee olla?
3. Mitä mielestäsi tulee ottaa huomioon, kun lähdetään suunnittelemaan nuorten taidetyöpaja-
joja?
4. Mitkä tekijät edesauttavat hyvän luottamussuhteen rakentamisessa nuorten työpajoissa?
5. Mitkä ovat ne kompastuskivet, joita nuorisotyöpajoissa tulisi välttää?
6. Voiko kirjallinen ilmaiseminen olla mielestäsi haaste nuorelle osallistua työpajaan?
7. Kuinka tärkeä nuorelle on saada palautetta (positiivista)työstään?
8. Pitäisikö palautteen antaminen olla estetty (jakelualustalla)
9. Mitä mielestäsi tulisi ottaa huomioon julkaistaessa nuorten tarinoita?
10. Mitä esteitä tai uhkia näet nuorten tarinoiden dramatisoinneissa?
11. Mitä positiivisia vaikutuksia dramatisoidulla tositarinalla voi olla?
12. Mitä mieltä olet Voiko dramatisoitu omakohtainen teksti auttaa yksilöä kohtaamaan tapha-
tuman objektiiviselta kannalta?
13. Voiko todellisuusperustainen podcast toimia vertaistukena muillekin kuin vain työpajaan
osallistuneille.
14. Onko mielestäsi laajempi nuorten ääni- kanavalle/ oma podcast alusta kysyntää nuori-
sotyön kentässä?
15. Näetkö voisiko tarinallistettua podcastia hyödyntää muualla yhteiskunnan alueella esim.
mielenterveystyö?

Liite 4. Yhteistyökirje Nokian Näyttelijäyhdistys ry:lle

8.2.2021

Hei Saija Viljanen ja Nokian Näyttelijäyhdistys ry

Olen Mayreth Wolff tuottaja ja käsikirjoittaja Helsingistä. Olen toiminut tv -alalla erilaisissa työtehtävissä vuodesta 1998. Taiteellinen näyttelijän pohjakoulutukseni on Odin Teatret -metodiikassa ja Grotowskyn ns. mustan/tyhjän tilan teatterissa. Viimeiset 18 vuotta olen toiminut käsikirjoittajana, konseptioijana, markkinointisuunnittelijana, tuottajana ja showrunnerina. Olen kirjoittanut mm. Tv-draamaa, lyhytelokuvia, animaatiota ja musiikkivideoita. Radioteatterille olen kirjoittanut lähinnä komediaa. Minulla on vahva kokemus tarinankerronnasta, draamasta ja markkinoinnista. Käsikirjoittamani teokset ovat saavuttaneet 30 kansainvälistä palkintoa, joista arvostetun kultaisen PromaxBDA Global Excellence -palkinnon neljästi.

Nyt suoritan Master-opintoni (Master of Culture and Arts) HUMAKissa. “Anna minulle ääni! Podcast-draama nuorisotyössä” on YAMK-opinnäytteeni otsikko ja työ käsittelee podcast-draamaa ja sen mahdollisuuksia nuorisotyön näkökulmasta. Podcast- draama on minulle tuttu osa-alue radioteatterista, mutta se kuinka sitä voidaan laajemmin hyödyntää perinteisellä teatteri-kentällä, (ennakoivassa) nuorisotyössä tai kuntoutuksen välineenä on siis tutkimukseni aihe.

Opinnäytteenä tuotan konseptikokonaisuuden, jota voidaan hyödyntää niin nuoriso- kuin mielenlinterveystyössä. Äänikirjoja kuunnellaan Suomessa jo valtava määrä ja puheeseen perustuvia podcasteja tehdään enemmän kuin koskaan, mutta taiteellinen puoli tällä kentällä on vielä lapsenkengissään. Radioteatteri on kangistunut, eikä enää pysty vastaamaan uuden sukupolven audio-haasteisiin. Maailmalla hyvin tuotettu podcast-draama liikkuu äänikirjan ja elokuvan välimaastossa, jossa parhaimmillaan äänimaailman on yhtä rikas ja vaikuttava kuin itse elokuvassa.

Taiteellisena lähtökohtana minulla on käsikirjoittajana tehdä koskettavaa audio- draamaa, joka on kaikkien saatavilla niillä jakelupalveluilla, joita nuoret nykyään käyttävät ja konseptoida käsikirjoitustyö osaksi teatteridraamaa ja osallistavaa terapeutista toimintaa. Käsikirjoitettavan draaman kaunistelematon tarina vie yleisön nuorten maailmaan. Miltä tuntuu, kun ihmiset luulevat tietävänsä miltä sinusta tuntuu, mitä sinä ajattelet tai kuka sinä olet, kun sinua ei nähdä sellaisena kuin sinä olet. Mitä pitää tapahtua, että sinusta tulee näkyvä? Kaikki haluavat tulla

nähdyiksi ja kuulluiksi juuri sellaisena kuin he todellisuudessa ovat. Konsepti koostuu kolmesta osasta: kirjalliset tehtävät, dramaturginen käsikirjoitustyö ja podcast-toteutus pilottiprojektina.

Nyt opinnäytteen tässä vaiheessa etsin yhteistyöpartneria toteuttamaan osan konseptista eli kokeilemaan konseptia käytännössä. Tähän pilottihankkeeseen etsin siis joukkoa nuoria tai muita innokkaita kirjoittajia, jotka haluavat kokea tarinansa muuttuvan draamaksi. Toisin kuin psykodraamassa, jossa kokija myös itse näyttelee, kirjailijan ei itse tarvitse osallistua näyttöleminen prosessiin. Ideana on saada kokemuksia siitä, kuinka dramatisoitu audio-draama auttaa käsittelemään vaikeita aiheita ja auttaako se itse kokijaa asettumaan objektiiviseen asemaan kokemustensa suhteen vai tuoko tarinan muokkaaminen draamaksi täysin vastakkaisia tunteita. Kirjoittavien henkilöiden toivotaan sitoutuvan myös valmiin pilotin kuuntelemiseen ja sen jälkeen tehtävään kyselyyn. Kokeileva ryhmä tulee saamaan tehdyn kokeellisen konseptin omaan käyttöönsä sekä myös lopullisen kokonaisen konseptin kaikkine tehtävineen ja osa-alueineen sen valmistuttua hankkeen loppupuolella.

Myöhemmin tulen työssäni toteuttamaan audio-draamasarjan nuorten kertomuksista, mutta se on täysin toinen projekti, johon tietysti toivon löytäväni kumppaneita jo tässä pilottivaiheessa.

Olisin kiitollinen, jos vastaisitte mahdollisuudestanne osallistua hankkeeseen viimeistään 28.2.2021 mennessä.

Yhteistyötoivein,

Mayreth Wolff

Minuun ja käsialaani voi tutustua osoitteessa: <https://vimeo.com/user74150434>

Liite 5. Ensimmäinen työpaja

NUORELLE ÄÄNI

25.2.2021 Kirjoitustyöpajan aloitustapamaaminen

Nokian Näyttelijäyhdistys ry, Theama- nuoret

Ohjaaja Mayreth Wolff

TYÖPAJAN TAVOITTEET

Pilottihankkeen tavoitteena on kokeilla podcast-draaman tekemistä osana nuorisotyötä. Pilottihankkeen aikana kerätään informaatiota YAMK- opinnäytteeseen, joka käsittelee käsikirjoittajan ja podcast-draaman soveltuvuutta nuorisotyön kentässä. Nuorten nimiä ei julkaista opinnäytteessä (ellei toisin sovita) ja heidän haastattelunsa anonymioinaa. Työpajoissa tulee ohjaajan, tutkimuksen tekijän lisäksi osallistumaan nuorille entuudestaan tuttu nuoriso- ohjaaja.

TYÖPAJAN TAPAAMISET JA ALUSTAVA AIKATAULU

Pilottihankkeen aikana on tarkoitus tavata viisi kertaa ja erilaisten kirjallisten harjoitusten kautta lähestyä draamakirjoittamista ja podcast- tuotantoa. Tapaamiset ovat kerran kuukaudessa ilta-aikaan. Ilmoita ystävällisesti, jos et pääse osallistumaan jollekin tapaamiselle. Tarkempi tapaamisen ajankohta sovitaan ryhmän kanssa erikseen. Työpajat toteutetaan korona- rajoitusten vuoksi etäyhteydellä. Näytelmäkirjoittamiseen ei mennä suoraan vaan vapaan ja assosiativisten kirjoitusharjoitusten myötä kirjoitetaan ohjattua tekstiä ja lopulta omaa annettuun aiheeseen soveltuvaa monologia. Ilmaisia kokeillaan monologien lukemisharjoituksille. Valmistuneista monologeista tuotetaan yksi tai useampi podcast- versio.

KYSYMYKSIÄ

Kysymyksiä ja ajatuksia pilottihankkeen suhteen?

Liite 6. Toinen työpaja

NUORELLE ÄÄNI

11.3.2021 Kirjoitustyöpaja 1, Nokian Näyttelijäyhdistys ry, Theama- nuoret

Ohjaaja Mayreth Wolff

Kirjoittaminen ei aina ole helppoa. Tekstiä ei tule. Ajatukset sakkaavat. Tällaista tilannetta, johon kirjoittaja voi ajautua kutsutaan kirjoittajan blokiksi. Tämän ylipääsemiseksi on luotu monia erilaisia keinoja ja metodeja. Tänään tutustutaan rajoittamiseen perustuvaan harjoitukseen ja kehollisen tietoisuuteen perustuvaan harjoitukseen.

KÄSIKIRJOITUSHARJOITUS 1

Kirjoitetaan kynällä paperille 2x 10 min ilman, että kynä kertaakaan nousee paperista. Kirjoitetaan kaikkea mitä päähän tulee ilman minkäänlaista kritiikkiä siitä. Jos ajatus jää junnaamaan niin kirjoitetaan vaikka sitä sanaa, joka tulee. Ideana ei ole kirjoittaa esitettävää tai laadukasta tekstiä ja näitä ei lueta ääneen toisille. Tehtävän jälkeen lyhyt keskustelu harjoituksesta ja sen herättämistä tunnelmista.

KÄSIKIRJOITUSHARJOITUS 2

Kehollinen harjoitus. Lähestytään kirjoittamista kehollisen läsnäoloharjoituksen kautta. Kirjoitetaan 15 min kynällä paperille. Harjoituksen jälkeen keskustelu harjoituksen herättämistä tunteista.

KYSYMYKSET

1. Harjoituksen määrä (liikaa, sopivasti, liian vähän)
2. Interaktiivisuus (enemmän, vähemmän, sopivasti keskustelua)
3. Esitys: haluaisitko, että kirjoitettuja tekstejä käytäisiin yhdessä läpi

Liite 7. Kolmas ja neljäs työpaja

NUORELLE ÄÄNI

24.4.2021 Ja 6.5.2021 Podcast- työpaja

Nokian Näyttelijäyhdistys ry, Theama- nuoret

Ohjaaja Mayreth Wolff

Tähän taas jotain hienoo

ITSENÄINEN KIRJOITUSPROSESSI

Keskustelua itsenäisen kirjoitusprosessin tunnelmista. Millaista oli kirjoittaa omalla ajalla. Oliko vastuunottaminen mielekästä vai lisäksi se paineita onnistua? Mitä tunnelmia jäi tehtävästä.

MONOLOGI

Ilmaisuharjoitus: Valmistuneiden monologi esitys ryhmälle.

PODCAST- TUOTANTO

Kesälomien ja edelleen jatkuvien korona-rajoitusten vuoksi aikaisemmin suunniteltu monologin nauhoittaminen nuorten kanssa peruuntuu ja tuotantoprosessi siirtyy kulttuurituottajan, Mayreth Wolff, tuotettavaksi. Kesälomien jälkeen pidetään viimeinen kokoava työpaja, jossa kuunnellaan valmistuneet dramatisoidut monologit ja keskustellaan niiden herättämistä tuntemuksista.

KYSYMYKSIÄ

Mikä oli hankalinta yksin työskennellessä?

Mikä on parempi yksin vai ryhmässä kirjoittaminen?

Tuottaako tuleva tuotanto paineita kirjoittamiseen tai työpajaan osallistumiseen?

Liite 8. Viimeinen työpaja

NUORELLE ÄÄNI

15.9.2021 Nokian Näyttelijäyhdistys ry, Theama- nuoret ja

nuoriso- ohjaaja Saija Viljanen

Ohjaaja Mayreth Wolff

Elämä ei voi pysähtyä, sen täytyy vapaasti päästä kulkemaan eteenpäin. Vanhojen totuuksien täytyy väistyä uusien teiltä.

-Minna Canth

Dramatisoitujen podcast- draamateosten kuuntelu

Kuunnellaan teokset samanaikaisesti ja keskustellaan teosten herättämistä ajatuksista.

LOPPUHAASTATELU

1. Miten koit työpajatyöskentelyn? Mietteitä? Ajatuksia?
2. Mitä tekisit toisin? Parannusehdotuksia?
3. Mitä toivoisit enemmän?
4. Kuinka usein mielestäsi olisi hyvä tavata työpajassa?
5. Miten käsikirjoittaja soveltuu mielestäsi nuorisotyöhön?
6. Miten kuvaisit omaa toimintaasi ja osallistumistasi työpajaan?

PODCAST- DRAAMA

1. Mitä ajatuksia heräsi, kun kuudit tekstisi dramatisoituna?
2. Muuttuiko tulkinnassa jokin?
3. Oliko tekstin esittäjällä vaikutusta tekstin tulkintaan?
4. Herättikö dramatisoitu podcast- kuunnelma yhtäläisyyksiä omaan elämään.
5. Mikä ärsytti?
6. Haluaisitko itse olla tekemässä podcast- draamaa?
7. Olisitko valmis itse esiintymään podcast- draamassa?

Liite 9. Käsikirja podcast- draamatyöpajan toteuttamiseen

KÄSIKIRJA

Podcast- draamatyöpaja

Wolfram Entertainment Oy Mayreth Wolff 2021

TOIMINNAN TARKOITUS

Työpajaoiminnan ytimen muodostavat nuoret ja heidän vapaaehtoinen läsnäolonsa ryhmässä. Nuorten ilmaisua tuetaan ammattitaidolla niin, että nuori voi turvallisesti ja aidosti ilmaista itseään, ajatuksiaan ja tunteitaan sekä pukea ne sanoiksi.

Podcast- draaman toteuttamisen välineillä nuori saa ajatuksilleen ja mielipiteilleen äänikanavan ja sitä kautta mahdollisuuden tulla kuulluksi.

Taiteellisen toiminnan tarkoituksena on tukea nuoren kasvua omaksi itsekseen sellaiseksi kun hän on ja millaiseksi hän haluaa kasvaa,

Wolfram Entertainment Oy Mayreth Wolff 2021

Podcast- draamatyöpajatoiminta koostuu yhteisistä tapaamisista, joille valmistautumista ei tarvita. Riittää kun osallistuu tapaamisiin. Jotta työpajatapaamisissa saadaan aikaan tuotos tulee toiminnan olla johdettua ja ajallisesti organisoitua. Ideaalitapauksessa työpajalla on kaksi ohjaajaa; nuorisotyöhön erikoistunut henkilö ja taiteellisen koulutuksen saanut henkilö. Molempien ohjaajien tulee valmistautua kuhunkin tapaamiseen huolella, jotta tapaamisista saadaan paras hyöty. Tapaamiset suunnitellaan etukäteen nuorisotoimintaa johtavan yksikön kanssa. Viikoittaiset tapaamiset luovat jatkuvuuden ja selkeyden tunteen. Tapaamisten pituus on 1-1,5 tuntia. Tarkemmat ryhmän sisäiset säännöt päätetään nuorten kanssa yhdessä ensimmäisellä kerralla.

Wolfram Entertainment Oy Mayreth Wolff 2021

PODCAST- DRAMA TYÖPAJA

Työpajoissa tutustutaan kirjalliseen ilmaisuun sekä itse podcastien tekoprosessiin tekemällä lyhempiä harjoituksia ja siirtymällä askel askeleelta kohti fiktiivistä podcast- tuotantoa. Työpajojen kautta saadaan uusia tuttavuuksia ja harjoitellaan ryhmätyöskentelyä, kirjallista ilmaisua ja draamakirjoittamista ja näin saada nuoren ääni kuuluviin häntä kiinnostavista aiheista.

Podcast- draamatyöpajassa edetään kohti omaa fiktiivistä podcast- teosta.

Nuorisotyöntekijä ja taiteen ammattilainen ohjaavat ja neuvovat nuoria ja pitävät harjoitukset aikataulussa. Ohjaajat auttavat tarinan kehittämisessä ja pitävät huolta siitä, että siirrytään asteittain kohti tuotantoa. Ohjaajien tehtävä on kuunnella nuoria heidän prosessissaan ja . ovat vastuussa nuorten turvallisuudesta kokoontumisten aikana.

Wolfram Entertainment Oy Mayreth Wolff 2021

TYÖPAJONEN SISÄLTÖMODUULIT

Moduuli 1 Kirjoitus

- Vapaan kirjoittamisen harjoituksia
- Assosiativinen kirjoittaminen
- Aihekirjoittaminen
- Muisto
- Runo
- Draamakirjoittamisen perusteet
- Podcast- draaman kirjoitus (monologi, runo, dialogi, kohtaus)

Wolfram Entertainment Oy Mayreth Wolff 2021

TYÖPAJONEN RAKENNEMODUULIT

Moduuli 2 Näyttelijäntyö

- Tekstiluku
- Äänenkäyttö
- Ilmaisuharjoitukset
- Kuunnelma
- Oman tekstin ilmaisu

Wolfram Entertainment Oy Mayreth Wolff 2021

TYÖPAJONEN RAKENNEMODUULIT

Moduuli 3 Podcast

- Podcast teoria
- Äänitystekniikka
- Äänen jälkityöt
- Musiikki äänikerronnassa
- Podcast- teosten valmistaminen

Wolfram Entertainment Oy Mayreth Wolff 2021

TYÖPAJONEN RAKENNEMODUULIT

Moduuli 4 Valmiit teokset

- Teosten kuuntelu
- Analysointi
- Keskustelut

Wolfram Entertainment Oy Mayreth Wolff 2021

LOPUKSI

Jokaisella nuorella osallistujalla pitää olla mahdollisuus erikoistua tai valita se osa-alue, joka kiinnostaa eniten. Kaikkea ei tarvitse tehdä ja aina saa kieltäytyä, jos jokin ei miellytä.

Kaikki podcast- draaman osa-alueen harjoitukset ja tehtävät pitää voida suorittaa työpajan aikataulun ja tapaamisten puitteissa. Omaa vapaa- aikaa ei tule valjastaa produktion valmistamiseen.

Tärkeintä ei ole tuote vaan yhdessä tekeminen.

Wolfram Entertainment Oy Mayreth Wolff 2021